

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MÜZİK ANASANAT DALI

ÜNİVERSİTELERİN MÜZİKLE İLGİLİ BÖLÜMLERİNDE SES EĞİTİMİ
DERSLERİNE YÖNELİK YARATICI DRAMA ETKİNLİKLERİ

YAZAR
AYŞE TÜRKMEN AKKAŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
DOÇ. DR. SERCAN ÖZKELEŞ

ORDU- 2024

TEZ KABUL SAYFASI

Ayşe TÜRKMEN AKKAŞ tarafından hazırlanan “Üniversitelerin Müzikle İlgili Bölümlerinde Ses Eğitimi Derslerine Yönelik Yaratıcı Drama Etkinlikleri” başlıklı bu çalışma, **Tarih girmek için burayı tıkladın.** tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, jürimiz tarafından **YÜKSEK LİSANS tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan	Doç. Dr. Sercan ÖZKELEŞ Ordu Üniversitesi / Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	İmza
Üye	Doç. Dr. Züleyha EŞİGÜL Ordu Üniversitesi / Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	İmza
Üye	Doç. Beste HOŞSES Giresun Üniversitesi / Devlet Konservatuvarı	İmza

ETİK BEYANI

Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Ayşe TÜRKMEN AKKAŞ

ÖZET

MÜZİK ANASANAT DALI

ÜNİVERSİTELERİN MÜZİKLE İLGİLİ BÖLÜMLERİNDE SES EĞİTİMİ DERSLERİNE YÖNELİK YARATICI DRAMA ETKİNLİKLERİ

AYŞE TÜRKMEN AKKAŞ

Bu yüksek lisans tezi, üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde verilen ses eğitimi derslerinde yönelik yaratıcı drama etkinlikleri tasarlamayı amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında, ses eğitiminin bazı başlıkları olan insan sesi, nefes kontrolü, postür, artikülasyon, dil/konuşma, rejistir geçişleri, rezonans, fonasyon ve vokal söyleme teknikleri gibi konuları kapsayan on bir farklı konuda yaratıcı drama etkinlikleri geliştirilmiştir. Her bir etkinlik, belirli bir ses eğitimi konu başlığına odaklanarak, öğrencilerin bu konuları uygulamalar yoluyla öğrenmelerini kolaylaştırmayı hedeflemiştir. Çalışma, genel tarama modelinde betimsel bir çalışma olarak tasarlanmış ve doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda, yaratıcı drama, ses eğitimi konularında mevcut literatür taranmış ve ilgili kaynaklar incelenmiştir. Yaratıcı drama tekniklerinin ses eğitimi derslerine entegrasyonu üzerine yapılan literatür taraması sonucunda, ses eğitimi derslerinde kullanılabilir çeşitli yaratıcı drama etkinlikleri tasarlanmıştır. Sonuç olarak, bu çalışma, yaratıcı drama etkinliklerinin ses eğitimi derslerinde kullanılmasına yönelik bulguları teorik olarak ortaya koymuştur. Eğitimde yaratıcı drama yönteminin, ses eğitimi derslerine entegre edilmesiyle, öğrencilerin öğrenme süreçlerinin daha interaktif, eğlenceli ve etkili hale gelebileceği öne sürülmüştür. Bu çalışma, ses eğitimi derslerinde yenilikçi ve etkili öğretim materyalleri oluşturmayı hedefleyerek ve yaratıcı drama tekniklerinin ses eğitimi derslerine entegrasyonunun önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Yaratıcı Drama, Ses Eğitimi, Nefes Kontrolü, Postür, Söyleme Teknikleri, Yaratıcı Drama Etkinlikleri*

ABSTRACT

MUSIC DEPARTMENT

CREATIVE DRAMA ACTIVITIES FOR VOICE TRAINING COURSES IN MUSIC DEPARTMENTS OF UNIVERSITIES

AYŞE TÜRKMEN AKKAŞ

This master's thesis aims to design creative drama activities for voice education courses given in music departments of universities. Within the scope of the study, eleven different creative drama activities were developed covering topics such as human voice, breathing control, posture, articulation, language/speech, register transitions, resonance, phonation and vocal singing techniques, which are some of the topics of voice training. Each activity focuses on a specific vocal education topic and aims to facilitate students' learning of these topics through practices. The study was designed as a descriptive study in the general scanning model and the document analysis method was used. In this context, the existing literature on creative drama and voice training was scanned and relevant resources were examined. As a result of the literature review on the integration of creative drama techniques into voice education lessons, various creative drama activities that can be used in voice education lessons have been designed. As a result, this study theoretically revealed the findings regarding the use of creative drama activities in voice training lessons. It has been suggested that by integrating the creative drama method in education into voice training courses, students' learning processes can become more interactive, entertaining and effective. This study aims to create innovative and effective teaching materials in voice education lessons and emphasizes the importance of integrating creative drama techniques into voice education lessons.

Key Words : . Creative Drama, Voice Training, Breath Control, Posture, Speaking Techniques, Creative Drama Activities

TEŞEKKÜRLER

Bu araştırmanın konusu, çalışmaların yönlendirilmesi, verilerin değerlendirilmesi ve yazımı aşamasında yapmış olduğu büyük katkılarından ve her daim bana olan inancından dolayı tez danışmanım Doç. Dr. Sercan Özkeleş'e en derin şükranlarımı sunarım. Danışmanımın zaman ve mekan fark etmeksizin göstermiş olduğu akademik rehberliği, vizyoner bakış açısı ve sürekli desteği, bu çalışmanın her aşamasında büyük önem taşımıştır.

Araştırma süresince benimle her ihtiyaç duyduğumda tüm akademik bilgi ve deneyimini cömert bir şekilde paylaşan ve çok kıymetli katkıları bulunan saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Ahter Destan, Doç. Dr. Züleyha Eşigül, Doç. Dr. Raşit Görkem Aytimur, Dr. Öğr. Üyesi Caner Özdemir, Dr. Öğr. Üyesi Hilmi Yazıcı, Dr. Neslihan Özkeleş, opera sanatçıları Ezgi Karakaya ve Eda Bingöl'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Her biri, çalışmanın çeşitli yönlerini derinlemesine incelememe ve geliştirmeme olanak sağlayan ve desteklerini esirgemeyen kıymetli birer değerlerdir.

Bu süreçte bana her zaman destek olan ve cesaretlendiren, en büyük destekçim olan eşim çalışmalarım sırasında karşılaştığım zorlukların üstesinden gelmemde büyük rol oynamıştır. Diğer hocalarım, ailem ve arkadaşlarıma akademik yolculuğumda bana rehberlik eden, inanan, bilgi birikimlerini ve tecrübelerini benimle paylaşan, yönlendiren herkese içtenlikle teşekkür ederim. Onların desteği olmasaydı, bu çalışmayı tamamlamak çok daha zor olurdu. Her birinin teşviki ve inancı, bu çalışmayı mümkün kılmıştır.

Bu tezi, 2019 yılında aramızdan ayrılan değerli lisans sınıf arkadaşım Ceren Özdemir'in anısına ithaf etmek istiyorum. O yaşamı boyunca sergilediği duruşu ve hayata bakışıyla çevresindekilere vefatından sonra bile ilham kaynağı olmuştur. Bir müzik öğrencisi, balerin ve tiyatro oyuncusu olarak sanatın farklı dallarında aktif olan Ceren'in hatırasını yaşatmak ve ismini bir kez daha ölümsüzleştirmek amacıyla bu çalışmayı ona adıyorum.

Ayşe TÜRKMEN AKKAŞ

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TEZ KABUL SAYFASI	ii
ETİK BEYANI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Amaç	3
1.3. Önem	3
1.3.1. Araştırma Konusunun Seçilme Nedeni	4
1.3.2. Çalışmanın Katkıları.....	4
2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1. Ses Eğitimi	5
2.1.1. Sesin oluşumu ve İnsan Sesi.....	6
2.1.2. Nefes Kontrolü	7
2.1.3. Postür	9
2.1.4. Artikülasyon	10
2.1.5. Diksiyon (Dil / Konuşma)	13
2.1.6. Fonasyon.....	14
2.1.7. Rezonans.....	15
2.1.8. Rejistir Geçişleri.....	17
2.1.9. Ses Eğitiminde Teknik ve Yorumlama.....	20
2.2. Yaratıcı Drama	22
2.2.1. Geçmişten Günümüze Yaratıcı Drama.....	23
2.2.2. Türkiye’de Yaratıcı Drama.....	25
2.2.4. Yaratıcı Dramanın Uygulama Aşamaları	27
2.2.5. Yaratıcı Drama’da Kullanılan Teknikler.....	29
3. YÖNTEM	31
3.1. Araştırma Yöntemi / Deseni/Modeli	31
3.2. Evren ve Örneklem / Araştırma Grubu	31
3.3. Araştırmanın Sınırlılığı	31
3.4. Veri Toplama Araçları	32
3.5. Verilerin Toplanması	32
3.6. Verilerin Analizi.....	36
4. BULGULAR	39
4.1. Sesin Oluşumu ve İnsan Sesi	39
4.2. Nefes Kontrolü	43
4.3. Postür (Duruş)	46
4.4. Artikülasyon.....	50
4.5. Diksiyon (Dil / Konuşma)	54
4.6. Fonasyon	59
4.7. Rezonans	63
4.8. Rejistir Geçişleri.....	68
4.9. Ses Eğitiminde Teknik ve Yorumlama	73
KAYNAKLAR	90
EKLER	96

Yaratıcı drama etkinliklerinin özet şablonları bu bölümde yer almıştır.	96
ÖZGEÇMİŞ	117

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 2.1. İnsanlarda Ses Üretim Organları.....	7
---	---

TABLULAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 2.1. Değişik Ses Türlerine Göre Rejistir Geçişleri.....	19
Tablo 2.2. Söyleme Teknikleri.....	21
Tablo 2.3. Süsleme Teknikleri.....	21
Tablo 2.4. Gürlük Terimleri.....	22
Tablo 3.1. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Etkinliklerde Ele Alınan Ses Eğitimi Konu Başlıkları ve İçerikleri.....	33
Tablo 3.2. “Diksiyon - Dil ve Konuşma” Konulu Yaratıcı Drama Etkinliğinin Özet Şablonu...35	35
Tablo 4.1. Doğru Duruş.....	47
Tablo 4.2. Yanlış Duruş.....	48

1. GİRİŞ

Ses eğitimi, müzik eğitiminin temel taşlarından biridir ve müzikle ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin vokal yeteneklerini geliştirmek için kritik bir öneme sahiptir. Bu eğitim, doğru tekniklerin öğretilmesi, ses sağlığının korunması ve vokal performansın iyileştirilmesi gibi birçok hedefi içerir. Ses eğitimi dersleri, genellikle geleneksel yöntemlerle yürütülmekte olup, bu yöntemler çoğunlukla teknik bilgi aktarımı ve pratik uygulamalar üzerine odaklanmaktadır. Ancak, günümüz eğitim yaklaşımları, öğrenci merkezli ve aktif öğrenmeyi teşvik eden yöntemlerin kullanımını vurgulamaktadır.

Günümüz ihtiyaçlarında bireyler teknolojiyle birlikte görsel ve işitsel materyallerin kullanılmasıyla daha etkili öğrenmektedirler. Yapararak ve yaşayarak öğrenme en kalıcı öğrenme yöntemlerinden biri olarak bilinmektedir. Bu çalışmada geleneksel yöntemin dışındaki öğretim yöntemlerinden biri olan yaratıcı drama ile “yapararak ve yaşayarak öğrenme” tekniklerinin, çağın gerektirdiği teknolojik imkanları da kullanarak, üniversite müzik eğitimi düzeyinde ele almanın önemi vurgulanmaktadır. Nitekim yaratıcı drama, eğitimde kullanılacak etkili yöntemlerden biridir ve öğrencilerin aktif katılımını, yaratıcılığını ve öğrenme motivasyonunu artırmada önemli bir rol oynar. Yaratıcı drama, öğrencilerin öğrenme sürecine daha aktif katılmalarını sağlarken, aynı zamanda onların özgüvenini, iletişim becerilerini ve problem çözme yeteneklerini geliştirmeye yönelik bir öğretim stratejisidir. Drama teknikleri, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinışsel öğrenme deneyimlerini zenginleştirir.

Bu çalışmada. Çalışmanın amacı, yaratıcı drama yöntemi ile üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerindeki ses eğitimi derslerine entegre edilebilecek etkinlikler tasarlanmasıdır. Bu etkinliklerle öğrencilerin; “sesin oluşumu ve insan sesi”, “nefes kontrolü”, “postür”, “artikülasyon”, “rejistir geçişleri”, “rezonans”, “fonasyon”, “diksiyon (dil ve konuşma)”, “ses eğitiminde kullanılan teknikler” gibi konu içeriklerini öğrenmelerinde ve pratiğe geçirmelerinde, çağdaş eğitim yöntemlerinden biri olan yaratıcı dramanın katkı sağlayabileceği içerikler hazırlanmıştır. Dolayısıyla, öğrencilerin aktif bir şekilde öğrenmelerine katkıda bulunabilecek ve vokal becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayabilecek bu içeriği literatüre kazandırmak hedeflenmektedir.

Araştırmanın konuyu ele alma nedeni, mevcut ses eğitimi yöntemlerinin öğrenci katılımını yeterince teşvik etmemesi ve yaratıcı drama tekniklerinin bu alanda potansiyel bir iyileştirme sağlayabileceğine olan inançtır. Ayrıca ses eğitiminde oldukça soyut olan bazı kavramların somut bir eylem haline getirilmesi beklenir. Bunu yapabilmek için teorinin dışında yer yer imgeleme yolu kullanılsa da eğitimin kalitesi, eğitimci ve öğrenci potansiyeli bu süreci oldukça zorlaştırabilmektedir.

Ses eğitimi çalışmaları hataları tespit edebilen ve düzeltebilen, bunu da doğru bir şekilde gösterebilen iyi bir öğretmenle yapılmalıdır, ne yazık ki, her ses eğitimcisinin esasları açıklama ve uygulama konusunda fevkalade başarılı olduğu söylenemez. Yanlış açıklamalar, yanlış uygulamalar veya yanlış anlamalar, birçok güzel sesin şarkı söyleyemez hale gelmesine neden olabilir. Bazı öğretmenlerin kritik noktaları farklı veya yüzeysel şekilde anlaması ve bu anlayışı katı bir şekilde aktarmaya çalışması, öğrencilerin dar anlayış kapasiteleri gibi faktörler bu tür sonuçlara yol açabilir. Bu da bilgisizlik veya anlayış yetersizliği kadar yanlış bilgilendirme ve yanlış yönlendirmenin de sese zarar verebileceği anlamına gelir (Sabar, 2008, s. 12).

Yaratıcı drama yoluyla eğitimin alternatif bir öğretim yöntemi olarak kullanılması adına hazırlanan bu çalışma sürece yeni bir bakış açısı getirebilir. Literatürde yaratıcı drama tekniklerinin çeşitli eğitim alanlarında başarıyla kullanıldığına dair birçok çalışma bulunmaktadır. Bu araştırmalar, yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin motivasyonunu artırdığını, öğrenme sürecini daha eğlenceli ve etkili hale getirdiğini göstermektedir. Ancak, müzik eğitimi özelinde bu tekniklerin kullanımıyla ilgili çalışmalar sınırlıdır. Üniversite düzeyinde yapılan çalışmalar, okul öncesi veya ilköğretim düzeyine nazaran yok denilecek kadar azdır.

Bu araştırma, ses eğitimi derslerinde yaratıcı drama tekniklerinin kullanımının teorik temellerini ve pratik etkinliklerle ortaya koyarak, müzik eğitimi alanında yenilikçi ve etkili öğretim materyalleri oluşturmayı hedeflemektedir. Çalışma hem ses eğitimi teorisi hem de pratik uygulamalar açısından önemli bir boşluğu doldurmayı amaçlamakta ve müzik eğitimi alanındaki pedagojik yaklaşımlara yeni bir perspektif kazandırmayı hedeflemektedir.

Konunun güncelliği ve önemi, eğitimde yenilikçi yaklaşımların benimsenmesinin ve öğrenci merkezli öğretim stratejilerinin yaygınlaşmasının gerekliliğinden kaynaklanmaktadır. Yaratıcı drama etkinliklerinin ses eğitimi derslerine entegrasyonu, öğrencilerin ses eğitimi süreçlerinde daha aktif rol almalarını sağlayacağı ve onların vokal becerilerini daha etkili bir şekilde geliştirmelerine yardımcı olacağı düşünülerek bu

çalışmada ses eğitiminin konuları olan on bir farklı başlıkta yaratıcı drama etkinlikleri oluşturulmuştur.

1.1. Problem Durumu

Yaratıcı dramanın da müzik gibi eğitimde olumlu etki sağladığı görülmektedir. Çünkü yaratıcı dramada kendini açık bir biçimde ifade edebilmek, kendi yeteneklerinin farkında olup yönetmek, empati kurabilmek, çevresiyle iletişim kurabilmek, kendine güven, öğrenmek gibi kazanımlar bulunmaktadır. Bu hedefleri gerçekleştirmek için akademik müzik eğitiminde de yaratıcı drama kullanılarak eğitim verilebilir. “Geleneksel eğitim sistemlerinde ezbercilik olduğundan öğrencilerin yaratıcılık özellikleri kaybolmaktadır. Öğrenme ve öğretme ortamları öğrencinin kendisini göstereceği ve kendi yaratıcılıklarını ortaya koyabileceği şekilde düzenlenmelidir” (Doğan, 2020).

Bu bağlamda geleneksel ses eğitiminde de öğretim yöntemlerinin sınırlı kalması ve öğrencilerin eğitim-öğretim sürecinde yeterince aktif rol alamamaları nedeniyle, ses eğitimi derslerinde yaratıcı drama etkinliklerinin kullanılmasıyla, öğrencilerin öğrenme süreçlerine daha aktif katılımları ve ses eğitimi becerilerini daha etkili bir şekilde geliştirilebileceği düşünülmektedir.

Bu duruma istinaden araştırmanın problem cümlesi; “Yaratıcı drama etkinlikleri, üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerindeki ses eğitimi derslerinde nasıl kullanılabilir” şeklinde oluşturulmuştur.

1.2. Amaç

Bu çalışmanın amacı, üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde verilen ses eğitimi derslerinde kullanılabilecek yaratıcı drama etkinlikleri tasarlamaktır.

Araştırma Sonunda Elde Edilecek Hedefler:

- Ses eğitimi derslerine yönelik yenilikçi ve etkili öğretim materyalleri oluşturmak.
- Öğrencilerin ses eğitimi süreçlerinde daha aktif katılım sağlamalarını teşvik etmek.
- Ses eğitimi alanında yaratıcı drama kullanımına yönelik literatürü zenginleştirmektir.

1.3. Önem

Bu araştırma, ses eğitimi derslerinde yaratıcı drama etkinliklerinin kullanımının, öğrencilerin öğrenme süreçlerine ve vokal gelişimlerine katkı sağlayacağı düşünülerek,

ses eğitimi alanında yenilikçi ve etkili bir öğretim yöntemi geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu bağlamda, ses eğitimi alanında lisans düzeyinde yapılacak ilk çalışma olması sebebiyle hem teorik hem pratik yönleriyle önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

1.3.1. Araştırma Konusunun Seçilme Nedeni

Alanla ilgili çalışmalar incelendiğinde günümüzde yaratıcı drama yöntemlerinin öğrencilerin genel öğrenme süreçlerine yeterince katkı sağlayamadığı görülmüştür. Yaratıcı drama etkinliklerinin, öğrencilerin öğrenme süreçlerine daha aktif katılım sağlayarak, ses eğitimi becerilerini daha etkin bir şekilde geliştirebileceği düşünülmektedir. Bu nedenle, ses eğitimi derslerinde yaratıcı drama etkinliklerinin kullanımı üzerine yapılan araştırmaların eksikliği, bu çalışmanın gerçekleştirilmesini gerekli kılmıştır.

1.3.2. Çalışmanın Katkıları

Bu çalışma, ses eğitimi derslerinde yaratıcı drama etkinliklerinin nasıl kullanılabilirliğini ortaya koyarak ve eğitmen ve öğrencilere bir rehber oluşturarak ses eğitimi alanında önemli bir boşluğu dolduracaktır. Elde edilen veriler, ses eğitimi derslerindeki problemleri tespit etmeye ve bu problemleri çözmeye yönelik yeni yaklaşımlar geliştirmeye katkı sağlayacaktır. Yaratıcı drama etkinliklerinin ses eğitimi literatürüne entegrasyonu sağlanarak, bu alandaki eğitim yaklaşımları çeşitlendirilecektir. Öğretim elemanları ve öğrenciler için pratik ve etkili öğretim materyalleri sunularak, ses eğitimi derslerinin niteliğini arttıracacağı düşünülmektedir.

2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Ses Eğitimi

Ses eğitimi, sesin etkili ve doğru bir şekilde öğretilmesini amaçlayan, kendi içerisinde sesin anatomisinden artikülasyona, doğru konuşmadan şarkı söylemeye pek çok alt başlıkları olan önemli bir disiplindir. Bu disiplin, sadece şarkı söyleyenler veya profesyonel konuşmacılar için değil, aynı zamanda öğretmenler, yöneticiler ve diğer meslek grupları için de büyük önem taşır. Ses eğitimi, doğru nefes tekniklerinden, ses tellerinin sağlıklı kullanımına, artikülasyondan, rezonansa kadar geniş bir yelpazede bilgi ve beceri kazandırmayı hedefler. Ses eğitimi, bireylerin konuşma ve şarkı söyleme esnasında seslerini yaşam deneyimlerinden yola çıkarak kendi fiziksel yapılarına uygun şekilde kullanabilmeleri için gereken istenilen kazanımların öğretildiği, önceden belirlenmiş kurallar ve metotlarla, planlanmış hedeflere yönelik olarak uygulanan düzenli bir etkileşim sürecidir (Töreyn, 2021, s:13).

Ses eğitimi, belirli prensipler üzerine kuruludur. İlk olarak, doğru nefes alma teknikleri ses eğitiminin temel taşı oluşturur. Diyafram nefesi, sesin güçlü ve kontrollü bir şekilde çıkmasını sağlar. Bu nedenle, ses eğitimi alan bireylere öncelikle doğru nefes teknikleri öğretilir. İkinci olarak, ses tellerinin sağlıklı kullanımı ve korunması önemlidir. Ses eğitimi sürecinde, ses tellerine zarar vermeden nasıl konuşulacağı ve şarkı söyleneceği öğretilir. Üçüncü olarak, artikülasyon ve diksiyon çalışmaları gibi çalışmalar sesin net ve anlaşılır olmasını sağlar. Bu çalışmalar, bireylerin iletişim becerilerini geliştirir ve topluluk önünde konuşma korkusunu azaltır.

Ses eğitimi günlük yaşamda da bireyler üzerinde çeşitli olumlu etkilere sahiptir. İlk olarak, ses eğitimi, topluluk önünde konuşma veya şarkı söyleme korkusunu azaltır ve bireylerin kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlar. İkinci olarak, ses eğitimi, iletişim becerilerini geliştirir. Bireylerin seslerini doğru ve etkili bir şekilde kullanmaları, mesajlarını daha net ve anlaşılır bir şekilde iletmelerini sağlar. Üçüncü olarak, ses eğitimi, ses sağlığını korur. Bireylerin ses tellerine zarar vermeden konuşmalarını ve şarkı söylemelerini sağlar. Bu da uzun vadede ses sağlığının korunmasına yardımcı olur. Eğitimli ve yetenekli bir şarkıcı, sesini kullanırken nefes sistemini de entegre eder. Sağlıklı nefes alıp vermenin, sağlıklı bir ses tonu elde etmede doğrudan etkili olduğunu bilir. Bu süreçte bazı kasların aktif, bazılarının ise pasif olması gerektiğinin farkındadır.

Bu nedenle, tüm vücudunu uyum içinde çalıştırır. Bu, zor bir enstrüman çalmakla aynı anlama gelir (Sabar, 2008).

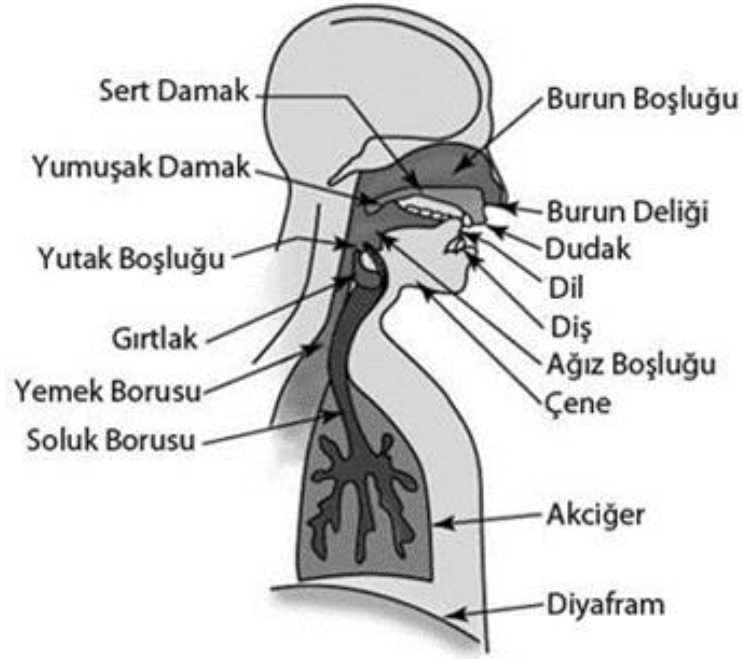
2.1.1. Sesin oluşumu ve İnsan Sesi

Ses, titreşimlerin hava, su veya katı cisimler gibi bir ortam üzerinden yayılmasıyla oluşur. Fiziksel olarak, ses bir dalga formudur ve mekanik dalgalar sınıfına girer. Bir kaynak, örneğin bir müzik aleti veya bir insan sesi, titreştiğinde, bu titreşimler çevresindeki ortamı da titreştirir. Bu titreşimler, ortamda dalgalar halinde yayılır ve bu dalgalar kulak zarımıza ulaştığında, duyma sürecini başlatan sinyallere dönüşür. Ses dalgalarının frekansı, dalga boyu ve genliği, sesin tonunu, yüksekliğini ve şiddetini belirler.

Ses, bir enerji türüdür. Genel olarak işitme organı tarafından duyulabilen her titreşim ses olarak kabul edilmelidir. Sesin varlığından bahsedebilmemiz için “çalışır durumda bir kulak ve beyin, onları uyarabilecek bir ses kaynağı ve bu ses kaynağından kulağı uyarmaya yetecek şiddette iletilmesini sağlayacak bir ortamın” olması gerekir (İleri, 2014, s.5 ; Zeren, (1995) ’den).

Elbette bu sesin, insan tarafından duyulması durumu için geçerlidir. Kulak ve beyin yerine geçebilecek düzeneklerle de (mikrofon, kayıt cihazı vb. ses işleyici araçlar) çalışılması durumunda da biz duymasak dahi sesin varlığından söz edilebilir. Ses havanın titreştirilmesi ile meydana gelir. Örneğin masa üzerine vurulduğunda, gergin bir tele uygulanan kuvvetle (çekerek, iterek veya rüzgar yoluyla) nesnenin çevresindeki hava moleküllerinin uzayda sıkışmasına ve genişmesine yol açar. Bu etki, çevresindeki diğer moleküllere iletilir. Bu basınç değişiklikleri, ses kaynağından başlayarak her bir yöne doğru ses dalgaları oluşturur (Karaosmanoğlu, 2017). Hava yoluyla taşınan bu dalgalar insan kulağına (aslında kulak zarını titreştirir) veya onun yerine geçebilecek bir cihaza ulaştığında ise bu dalgalar ses olarak yorumlanır. Oksijensiz bir ortamda oluşan dalgaların iletimi söz konusu olmayacağından sesin varlığından da söz edemeyiz. İnsanda sesin oluşabilmesi için öncelikle karındaki kaslar, diyafram, ardından akciğerlerin hareketiyle başlayan ve soluk borusu, ses telleri ve gırtlaktan yutağa, yutaktan da ağız boşluğu ve burun boşluğunun aynı zamanda ortak bir alanda çalışmasıyla ve havayı titreştirmesiyle meydana gelir (Talay, 2019).

Şekil 2.1: (Şişman, 2014; del Pozo, (2008)'den)

Konuşma esnasında, ciğerlerden çıkan hava, gırtlaktaki glotise oradan da yutak boşluğu, ağız boşluğu ve burun boşluğuna doğru hareket etmektedir. Ağız ve burundan çıkmaktadır. (Şişman, 2014).

2.1.2. Nefes Kontrolü

“Nefes almak ve vermek vücudumuz için hayati bir fonksiyondur. Hayatın devamlılığı ve canlılığın devamlılığı nefesle olur. Yunan mitolojisinde "Pneuma" adıyla bilinen nefes, bir ruh olarak tanımlanır. Görülmez ve karakteri olan bir ruhtur” (Cireli, 2018).

Nefes alıp vermek bedenin yaşamsal olan bu işlevi sadece fizyolojik değil psikolojik açıdan da geçerlidir. Nefes alma aktif bir eylemken nefes verme eylemi pasif bir eylemdir. Fazladan bir çaba gerektirmez. Bilinçli yapılan nefes alma- verme eylemi kişiyi duygusal açıdan da oldukça rahatlatan bir eyleme dönüşebilir. Meditasyonda konsantrasyon için en önemli adım nefesin kullanımüdür.

Bilinçli ve kontrollü alınıp verilen bir nefes, nefesli çalgımızda, sesimizde artikülasyona, entonasyona, karakteristik bir sese sahip olmaya yardımcı olacağı gibi konuşma esnasında seslerin de karakteristik özelliklerle oluşmasına imkan sağlayacaktır. Bu en çok tiyatro oyuncularında ve seslendirme sanatçılarında görülebilmektedir.

Nefes kontrolü, müzikal performansların vazgeçilmez bir unsuru olup, şarkı söyleme yeteneğini doğrudan etkileyen kritik bir beceridir. Doğru nefes teknikleri, sesin gücünü, süresini ve tonunu en iyi hale getirir, böylece sanatçının performans kalitesini artırır. Bu bağlamda, diyafram nefesi, kostal nefes ve kostodiafragmatik nefes gibi çeşitli nefes alma teknikleri, şarkıcıların vokal yeteneklerini geliştirmede hayati rol oynamaktadır.

Alınan nefes yapılan işe göre değişmektedir. Daha çok oksijene ihtiyaç duyulması durumunda-spor esnasında olduğu gibi-akciğerin üst kısmına nefes alınırken, sanatsal faaliyetlerde -opera- çalgı icrası, tiyatro gibi- diyafram nefesi denilen nefes tercih edilmektedir. Bu nefes türü ses oluşumu için çok önemlidir.

Diyafram nefesi, diyafram kasının kullanımıyla derin nefes alma tekniğidir. Diyaframın kasılması, akciğerlerin alt bölümlerinin genişlemesini sağlayarak daha fazla hava kapasitesi oluşturur. Bu teknik, şarkıcının uzun süreli ve güçlü bir ses üretmesini destekler. Eser seslendirirken en fazla kullanılan ve bilinen nefes türüdür. Etkinlik kapsamında, diyafram nefesinin teorik açıklaması yapılacak ve öğrenciler, ritim aletleri kullanarak nefesin ritimle senkronizasyonunu uygulayacaktır.

Kostal nefes, kaburgaların hareketiyle göğüs bölgesinin genişlemesini içeren bir tekniktir. Bu nefes alma yöntemi, akciğerlerin üst bölümlerinin dolmasını sağlar. Şarkıcılar için özellikle yüksek notalara ulaşmada ve kısa nefes alıp verme gereksinimlerinde yararlıdır. Etkinlikte, kostal nefes tekniği öğretilerek, öğrencilere bu nefes türünü şarkı söyleme sırasında nasıl kullanacakları gösterilecektir.

Kostal nefes: Bazen interkostal nefes veya kaburga nefesi olarak da adlandırılır, şarkıcı nefes alırken kaburgalarını genişlettiğinde ve şarkı söylerken sabit kaldığında meydana gelir. Bu teknik, göğüs kafesinin genişlemesini stabilize etmenin diyaframı daha iyi kontrol edeceği fikrine dayanmaktadır (Cowgill, 2004).

Bütün kaburgalar nefes alma esnasında; yukarı ve dışarı doğru, nefes verme esnasında aşağı ve içeri doğru hareket ederler. Bu hareket başparmak ve diğer parmakların uçları ile kaburgalara dokunulduğunda ellerin aşağı ve yukarı doğru hareketi ile hissedilebilir (Önder, 2013; Pearson, (2002)'dan s.80).

Kostodiafragmatik nefes, diyafram nefesi ile kostal nefesin birleşimidir. Bu teknik, hem diyaframın hem de kaburgaların koordinasyonunu gerektirir, böylece akciğerlerin tamamının havayla dolması sağlanır. Bu birleşik nefes tekniği, şarkıcılara maksimum hava kapasitesi ve üstün nefes kontrolü sağlar. Etkinlik sırasında, öğrenciler

kostodiafragmatik nefesin uygulanmasını öğrenecek ve bu tekniği ritim çalışmalarıyla pekiştireceklerdir.

Yüzeyel nefes, göğsün yalnızca üst kısmının kullanıldığı nefes alıp verme şekli, yüzeysel bir süreç olarak görülür ve etkinliği sınırlıdır. Bu durumun ana nedeni, bu süreçte kullanılan kasların aşırı ve kısıtlayıcı aktiviteleridir. Omurga, boyun yanları ve kaburga kemiklerine doğru uzanan ince kaslardır. Bu kaslar kasıldığında, vokal yolun rezonans ve ses üretim bölgelerinde gerginlik yaratırlar. Klavikular solunum, yüzeysel bir nefes alıp verme biçimi olup, kas gerilimine neden olur. Bu nedenle, bu solunum türünün etkili ses üretimine katkısı daha sınırlıdır (Sezin, 2021, s.9). Bazı eser pasajlarında, özellikle hızlı olan bölümlerde veya aralıksız notaların bulunduğu yerlerde, çok hızlı ve yüzeysel nefesler almak gerekebilir. Bu, kısa süreli olarak yüzeyel nefes almayı gerektirebilir. Ancak bunu yalnızca gerekli olduğu durumlarda yapmak önemlidir. Genel performans boyunca derin ve diyafram nefesi almayı hedeflemek gereklidir.

Nefes kontrolü adlı konunun yaratıcı drama etkinliğinde kullanılacak diğer teknikler arasında yüzeyel nefes, burun-ağız nefesi ve doğaçlama yer almaktadır. Yüzeyel nefes, hızlı ve yüzeysel nefes alma teknikleriyle kısa cümleler ve ani ses değişiklikleri için uygundur. Burun-ağız nefesi, nefesin burundan alınıp ağızdan verilmesiyle oluşur ve sesin daha yumuşak ve sürekli olmasını sağlar. Doğaçlama çalışmaları ise öğrencilerin nefes tekniklerini yaratıcı bir şekilde kullanmalarını teşvik eder.

2.1.3. Postür

Kelime anlamıyla vücudun duruşu, genel görünüşü anlamına gelen postür sanatsal faaliyetlerde gerek estetik olarak gerekse teknik olarak büyük önem taşır. Doğru bir postür çalgı çalmayı kolaylaştıracağı gibi birçok sakatlanmanın da önüne geçecektir. Örneğin yanlış bir postürle flüt çalmaya çalışmak en basit eklem ağrılarına, ileri düzeyde ise omuz abdüksiyonuna dahi sebebiyet verebilir. Bununla beraber ses organının yanlış konumlandırılmaya çalışılması da ses oluşumunu olumsuz etkileyecektir.

Ses eğitiminin başlangıç aşamasında kazandırılan doğru duruş pozisyonu, teknik davranışların bir parçasıdır. Bireye ses sistemi ve mekanizmasının çalışma şeklini fark ettirerek, onları uyum içinde rahat ve kolaylıkla kullanabilmesini sağlar. Önemli olan "bu duruşu içselleştirebilmesini" kazandırmaktır. Ayakta ve otururken vücudunun alacağı pozisyon sırasındaki iç duruşta neler hissettiğini özümsemesi gerekir. Solunum kaslarının, iç organlarının ve lariniksin aldığı pozisyonda, birey vücudunu nasıl hissediyor ise bunu alışkanlık haline getirebilmelidir. Bu yönüyle verilen doğru duruş pozisyonu çok önemlidir (Töreğin, 2021, s.106).

Baş, boyun ve omuz bölgelerinde artan kas gerginliği ses sorunlarına yol açmaktadır. Bel, boyun, omuz problemleri ve zayıf duruş yetersiz nefes desteğine sebep olabilir. Aynı zamanda sesle ilişkili kasların gerilmesine ve larengeal pozisyonun değişmesine dolayısıyla da ses kalitesinin etkilenmesine neden olabilir (Uzaktaş, 2023; Morrison & Ramage, (1993)'den). Uygun postür için göğüs ve göğüs kafesi rahat ve yüksek pozisyonda, omurga birbiri üzerinde hizalı, kollar yanlarda, omuzlar dik ve kulak hizasında, karın kasları sarkıtılmadan rahat pozisyonda, dizler hafif bükülü ve ayaklar birbirine dik olmalıdır. Baş ve boyun gevşeme egzersizleri ile uygun postür sağlanabilir ve kas gerginliği azaltılabilir. Servikal gevşeme egzersizleri, omuz ve başın dairesel, sağa ve sola hareketlerini içermektedir (Uzaktaş, 2023; Morrison & Ramage, (1993)'den). Ses aygıtını rahatça kullanmak için öncelikle gerginlikten ve kötü duruş veya oturuşlardan kaçınmak gereklidir. Bu, rahat nefes almayı, nefesle üretilen sesi geliştirmeyi ve enstrümana dönüştürmeyi sağlar. Ayrıca, şarkı söylerken vücut dilini kullanabilmek ve sahnede rahat olabilmek için de önemlidir.

Doğru Duruş için;

- Baş ense kaslarına dayanmalı, diğer kaslar gevşek bırakılmalıdır.
- Omuzlar düz durmalı, yukarı kalkmamalı, sırt rahat olmalıdır.
- Göğüs kısmı dik tutulmalıdır.
- Karın gevşetilmemelidir.
- Bel içe doğru kavis yapmamalıdır.
- Bacaklar her harekete uygun esneklikte olmalıdır (Sabar, 2008)

2.1.4. Artikülasyon

“Kelime Fransızca kökenlidir. Eski Türkçe’de, Arapça’dan geçen telaffuz sözcüğü ile bilinmektedir. Kelimenin anlamı dilin birbirinden farklı olan tüm seslerin dudaklar, dil ve artikülasyon noktaları tarafından anlaşılır bir biçimde oluşturulmasıdır” (Töreyin, 2015; Robert, (1978)'den).

Kelime anlamı boğumlanma da olarak geçen bu terim “tane tane, anlaşılır, belirtilerek” anlamlarına gelmektedir. Ses eğitiminde en önemli davranış alanlarından birisi artikülasyondur. Artikülasyon, konuşma organlarının, solunum organlarından dışarı atılan ha- bir anlık direnci sonucunda gerçekleşir. Bu direnç sırasında solukla içinde çalışması da düzenli sesleri meydana getirir (Töreyin, 2021).

Artikülasyon, konuşma, eser seslendirme, şarkı söyleme sırasında seslerin, kelimelerin ve cümlelerin net ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmesi sürecidir ve eser seslendirmede temel bir yetkinliktir. Eser seslendirmede doğru artikülasyon, eserin anlaşılabilirliğini, duygusal ifadesini ve teknik performansını doğrudan etkilemektedir. Bu süreç, dil, dudaklar, dişler, çene ve yumuşak damak gibi konuşma organlarının koordineli çalışmasıyla gerçekleşir. Sesin doğru şekillendirilmesini ve dinleyenler tarafından düzgün bir şekilde anlaşılmasını artikülasyon sağlamaktadır.

Eser Seslendirmede Artikülasyonun Önemi: Eser seslendirme gerek şarkı söyleme gerekse konuşma olsun, artikülasyonun kritik bir rol oynadığı bir alandır. Bir şarkıcı veya konuşmacı, dinleyiciye etkili ve net bir mesaj iletmek için artikülasyonu doğru bir şekilde kullanmalıdır. İyi bir artikülasyon, eserin duygu ve anlamını eksiksiz iletmeye yardımcı olur.

Artikülasyonun Bileşenleri ve Fonksiyonları:

Egüz'e göre artikülasyonda (boğumlanmada) konuşma dilinin sesleri matbaada basılan harfler gibi kusursuz çıkmalıdır. Her söz hatta hece ve harfler aşıntı ve kesinti olmadan söylenmelidir. Sözcüklerin söylenişine dikkat edilmelidir (Egüz, 1980). Sözcüklerin söylenişinde rolü olan belli başlı organlar ve görevlerine değinecek olursak aşağıdaki başlıklar halinde incelenebilir.

Dil: Artikülasyonun anahtarı dildir. Dil, seslerin oluşumunda aktif rol oynar ve doğru konumlandırılması, özellikle ünlü ve ünsüzlerin net bir şekilde ifade edilmesi için önemlidir.

Dudaklar: Dudakların hareketi, seslerin doğru bir şekilde şekillendirilmesini sağlar. Özellikle dudak ünsüzleri (b, p, m gibi) ve yuvarlak ünlüler (o, u gibi) için dudakların doğru pozisyonda olması gerekir.

Çenenin İşlevi: Çene, ağız açıklığını kontrol ederek seslerin net çıkmasını sağlar. Çenenin doğru kullanımı, seslerin boğuk veya anlaşılmaz olmasını önler ve özellikle geniş ünlülerin (a, e gibi) netliğini artırır.

Dişlerin ve Damakların Katkısı: Dişler ve damak, birçok ünsüzün (t, d, s, z gibi) oluşumunda kritik rol oynar. Dilin pozisyonunu belirler ve seslerin düzgün şekilde telaffuz edilmesini sağlar.

Artikülasyonun Eser Seslendirmede Uygulanması

Eserin Anlaşılabilirliği: Artikülasyon, eserin anlaşılabilirliğini doğrudan etkiler. Bir şarkıcı, şarkı söylerken veya bir konuşmacı, konuşma yaparken dinleyicinin tüm sözleri net bir şekilde anlamasını sağlamalıdır. Bu, eserin duygusal ve anlam bütünlüğünü korumak için gereklidir.

Meledi ve Ritim ile Uyum: Şarkı söylerken, artikülasyon sadece kelimelerin anlaşılır olmasını sağlamakla kalmaz, aynı zamanda melodik ve ritmik uyumun korunmasına da yardımcı olur. Şarkıcı, melodiyi bozmadan kelimeleri net bir şekilde ifade etmelidir. Bu, dinleyiciye daha hoş bir müzik deneyimi sunar.

Duygusal İfade: Artikülasyon, eserin duygusal ifadesini güçlendirir. Duygusal yoğunluğun doğru aktarılabilmesi için kelimelerin net ve doğru bir şekilde artiküle edilmesi gerekir. Bu, dinleyicinin eserin ruhunu ve mesajını tam olarak anlamasını sağlar.

Teknik Performans: Teknik performans açısından, doğru artikülasyon ses sağlığını korur ve ses yorgunluğunu azaltır. Şarkıcı veya konuşmacı, sesini zorlamadan, doğru nefes teknikleri ve artikülasyon yöntemleriyle performans sergileyebilir. Bu, uzun süreli ve sürdürülebilir bir ses performansı sağlar.

Artikülasyon Bozukluğu: Kişilerin sesleri, heceleri ya da sözcükleri doğru bir biçimde kullanamadığı durumlarda yani dinleyiciler, kişinin ne söylemek istediğini anlamlandıramazlar. Bu durum, kişilerde ortaya çıkan bir konuşma bozukluğudur. Buna artikülasyon bozukluğu adı verilmektedir (Aydın, 2008). Egüz'e göre artikülasyondaki-boğumlamadaki belli başlı kusurları şunlardır: Boğumlamada gevşeklik, boğumlamada atlama, boğumlamada değiştirme ve pelteklik, boğumlamada tutukluk, boğumlamada kekemelik, boğumlamada biten ve başlayan kelimelerin vokallerini birleştirmek (Egüz, 1980).

Dinleyen, aktaranı dinlediğinde söylediği söz ile bir görüntü oluşturur. Bu görüntü çoğu kez bir duygu da oluşturur. Artikülasyon bozuk olduğunda dinleyen, aktaranı doğru anlayamayacağından aktarılmak istenilen şeyin haricinde bir görüntü ve duygu oluşacaktır. Bazı şarkı sözlerini doğru anlayamayıp bize çok manasız gelmesi birçoğumuzun yaşadığı bir şeydir.

Ses eğitimi ile bireyin farkındalığını artırmak ve gerek konuşma gerekse şarkı söylemede artikülasyonun doğru ifade edilebilmesi yönünde çalışmalar yapılması ile sürecin iyileştirilebilmesi mümkündür.

2.1.5. Diksiyon (Dil / Konuşma)

“Latince’de (dictio) ve (distus) sözcüklerinden Fransızca’ya (diction) olarak geçmiş, Fransızca’dan da dilimize söylendiği gibi alınmıştır. Bu sözcüğün Latince anlamı “söz söylerken sözcüklerin seçilmesi, düzeni, aynı zamanda düşünceyi kolaylıkla anlatma tarzı demektir” (Ceviz 2019, s.19; Şenbay, (2005)’dan). Türk Dil Kurumu’nda diksiyonun kelime anlamı “Seslerin, Sözlerin, vurguların, anlam ve heyecan duraklarını kurallarına uygun söyleme biçimi. Duru, açık vurgulama ve çıkaklara tam uyarak konuşma” şeklinde ifade edilmiştir (Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011, s.661).

Düşünceleri etkili biçimde ifade etmek, konuşmanın doğru ve estetik şekilde yapılmasıyla mümkün olur. Güzel konuşma, iletişimde karşımızdakini etkileyen önemli unsurlardan biridir ve bu yetenek, temel olarak ses ve nefes eğitimiyle kazanılır. Diksiyon, duygu ve düşünceleri aktarırken kullanılan ses tonu ve doğru telaffuzun yanı sıra, kelimelerin vurguları ve uzunluklarını doğru ayarlamayı, ayrıca beden dilini etkili kullanmayı içerir.

Ses Eğitiminde Dil ve Konuşma: Dil ve konuşma, insan iletişiminin temel unsurlarıdır ve ses eğitimi sürecinde büyük bir öneme sahiptir. Ses eğitimi, sesin doğru, sağlıklı, bilinçli ve etkili bir şekilde kullanılmasını hedefleyen bir süreçtir. Bu süreçte dil ve konuşma becerilerinin geliştirilmesi önemli bir rol oynamaktadır.

Dilin Önemi ve Fonetik Yapısı: Dil, insanların düşüncelerini, duygularını ve bilgilerini ifade etmek için kullandıkları en önemli iletişim aracıdır. Dilin fonetik yapısı, seslerin doğru ve anlaşılır bir şekilde üretilmesini sağlar. Türk dilinin fonetik yapısına uygun konuşma, ses eğitimi sürecinin verimli bir şekilde gerçekleştirilmesi açısından hayati öneme sahiptir. Dilin doğru kullanımı, artikülasyon ve tonlama gibi faktörlerle doğrudan ilişkilidir ve bu faktörler, konuşma eğitimi sırasında vurgulanır.

Konuşma ve İletişim: Konuşma, dilin kullanımıyla gerçekleştirilen bir eylemdir ve bireylerin duygu ve düşüncelerini ifade etmelerini sağlar. Ses eğitimi sürecinde, doğru nefes alma teknikleri, rezonans çalışmaları ve ses üretim yöntemleri öğretilir. Bu çalışmalar, konuşmanın net ve anlaşılır olmasına katkıda bulunur. Konuşmanın etkinliği, sesin doğru kullanımı ve konuşma organlarının koordinasyonu ile sağlanır. Konuşma sırasında doğru artikülasyon, kelimelerin net bir şekilde anlaşılmasını sağlar ve bu, ses eğitiminin temel hedeflerinden biridir.

Ses Eğitimi ve Konuşma Becerilerinin Geliştirilmesi: Ses eğitimi, bireyin konuşma becerilerini geliştirmesi için gereken teknik ve yöntemleri içerir. Doğru nefes alma ve ses

kontrolü, konuşmanın kalitesini artırır. Ayrıca, sesin rezonans bölgelerinin doğru kullanımı, konuşmanın tınısını ve gücünü artırır. Ses eğitimi sırasında uygulanan gevşeme teknikleri, bireyin konuşma sırasında stres ve gerilimden arınmasına yardımcı olur. Bu da daha doğal ve akıcı bir konuşma sağlar.

Konuşma Eğitiminin Mesleki Önemi: Ses eğitimi, sadece müzikal performanslar için değil, aynı zamanda mesleki iletişimde de büyük önem taşır. Özellikle öğretmenler, avukatlar, spikerler ve hatipler gibi mesleğini konuşarak icra eden bireyler için sesin doğru ve etkili kullanımı hayati öneme sahiptir. Bu meslek gruplarındaki bireyler, ses eğitimi sayesinde daha etkili bir iletişim kurabilir ve mesleki performanslarını artırabilirler.

Dil ve konuşma, ses eğitiminin temel unsurlarıdır ve bireyin iletişim becerilerinin gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Ses eğitimi süreçlerinde dil ve konuşma becerilerinin önemi göz ardı edilmemeli ve bu alanlarda yapılan çalışmalar ihmal edilmemeli, desteklenmelidir.

2.1.6. Fonasyon

Ses tellerinin titreşmesi sonucunda ses meydana gelir. Ses üretim borusu olarak adlandırılan gırtlaktaki bu ses oluşumuna fonasyon denilir (Sabar, 2008, s. 87). Şan eğitiminde fonasyonun önemli noktası, sesin ihtiyacı olduğu kadar hava kullanmasıdır. Ses eser seslendirilmek üzere kullanıldığında, uzun bir müzikal cümle için 15-25 saniye kadar süredeki bir nefesle gerçekleştirilebilir. Fonasyonda önemli olan, ses oluşturulurken harcanan havanın ne kadar olduğu ve ne şekilde kullanıldığıdır. Nefes verilirken, fonasyondan hemen önce herhangi bir hava kaçağı olmamalı ve nefesi alma, verme, tutma, bekletme durumları bilinçli ve kontrollü şekilde yapılmalıdır (Saraç, 2001, s. 1). Ses üretimi, iki ana mekanizmanın etkileşimiyle gerçekleşir. İlk olarak, merkezi sinir sistemi ses tellerinin farklı frekanslara uyum sağlaması için gerekli ayarlamaları yapar. Bu ayarlamalar, ses tellerinin elastik yapısını kullanarak yapılır. İkinci olarak, belirli bir solunum basıncı, ses tellerinin pasif hareketlerini tetikler. Bu hareketler, aerodinamik prensiplere dayanır (Cevanşir ve Gürel, 1982). Merkezi sinir sistemi, ses tellerinin gerginliğini ve esnekliğini düzenleyerek çeşitli frekanslarda ses çıkarılmasını sağlar. Aynı zamanda, belirli bir güçle uygulanan solunum basıncı, ses tellerinin titreşmesine neden olur. Bu titreşimler, hava akışının ses tellerinden geçmesiyle oluşur ve böylece ses meydana gelir. Eser seslendirirken ya da konuşurken sesin farklı ton ve

yükseklik seviyesinde çıkmasına imkan sağlar. Fonasyon, ses tellerinin hem merkezi sinir sistemi tarafından ayarlanması hem de solunum basıncının etkisiyle hareket etmesi sonucunda gerçekleşen karmaşık bir süreçtir. Bu süreç, konuşma ve diğer vokal yeteneklerimizin temelini oluşturur. Şarkı söyleme sırasında karın ve larinks kaslarında meydana gelen sertlikler istenmeyen koşullar yaratır. Ses tellerinde serbestliği sağlayabilmek için soluğun içeri alınması verilmesi sırasındaki bilinçli denetim ve işitme ile doğru, temiz ses üretme ile ses kalitesini etkileyen en önemli faktördür (Çevik, 2019, s. 39). Bu nedenle fonasyon konusunu ele alacak ses eğitimi veren kişilerin, larenksin karmaşık ve hassas yapısal özellikleri, özel dokusu, işlevleri, mekanizması, çalışma prensipleri, doğru kullanımı ve korunması hakkında kapsamlı bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Ayrıca, bu konuda yalnızca ses eğitmenlerinin değil, müzik öğretmenlerinin de yeterli bilgi düzeyine sahip olmaları önemlidir (Töreyin, 2015, s. 98). Fonasyon, insan sesinin, dolayısıyla profesyonel ses sanatçılarının karakterini belirleyen önemli unsurlardan biridir.

2.1.7. Rezonans

“Resonance (Fr., İng.). Tınlayış, ötümlü. Latince rezonanz: yankı. Aynı ses yüksekliğinde harekete geçen iki titreşim kaynağından birinin titreşmeye başlaması halinde, ötekinin de ona uyarak titreşimi sürdürmesi. Şarkı söylerken yalnız gırtlakta ses üreten ses telleri değil, baş içindeki boşluklar da titreşimi yayar. Bu durum çalgılar için de geçerlidir” (Say, 2009, s.449).

Fiziksel bağlamda rezonans, bir titreşimin, kendisine benzer bir başka titreşimi harekete geçirmesi olgusudur. Hem çalgılarda hem de insan sesinde, başlangıçta oluşan titreşimler genellikle doğrudan müziksel bir ses yaratmazlar. Bu seslerin müzikal bir kaliteye sahip olabilmesi için, dışarıya çıkmadan önce titreşimlerin zenginleştirilmesi, düzenlenmesi ve uyumlu hale getirilmesi gereklidir (Helvacı, 2003).

Rezonans, bir nesnenin titreşiminin, aynı frekansta titreşen başka bir nesneyi harekete geçirmesiyle ortaya çıkar. Müzik aletlerinde ve insan sesinde ilk titreşimler, ham ve düzensiz olabilir. Bu ham titreşimler, doğrudan işitildiğinde müziksel bir etki yaratmaz. Ancak, bu titreşimler uygun şekilde işlendiğinde ve rezonans boşlukları veya yapıları tarafından zenginleştirildiğinde, müzikal olarak hoş bir ses ortaya çıkar. Kısacası müzikal seslerin oluşabilmesi, titreşimlerin rezonans yoluyla zenginleştirilmesi, güçlendirilmesi

ve düzenlenmesiyle mümkündür. Bu süreç, başlangıçtaki ham titreşimlerin, müziksel bir kaliteye dönüşmesini sağlar.

Ses eğitimi bağlamında, rezonans, vokal tınıyı ve ses kalitesini artırmak için vücut içindeki boşlukların (rezonans boşlukları) kullanılması anlamına gelir. Bu süreç, sesin daha dolgun, güçlü ve zengin tınlamasını sağlamaktadır. Rezonans, ses eğitiminde hayati bir öneme sahip olan ve sesin kalitesini, gücünü ve tınısını belirleyen temel bir kavramdır. Rezonansın doğru anlaşılması ve uygulanması, vokal performansın geliştirilmesi ve sürdürülebilirliği açısından önemlidir.

İnsan sesinde rezonansı etkileyen yapılar şunlardır:

- Larenks (Gırtlak): Ses telleri titreşerek ham sesi üretir. Bu ses, rezonans boşluklarına ulaşarak güçlenir ve zenginleşir.
- Faringeal Boşluk (Yutak): Yutak bölgesi, sesin rezonansını artıran önemli bir alandır. Bu bölge, sesin güçlenmesine ve daha dolgun bir tınıya sahip olmasına katkıda bulunur.
- Ağız Boşluğu: Ağız boşluğu, sesin rezonansı için kritik bir alan sağlar. Dil, dudaklar ve çene hareketleri, bu boşluğun şeklini değiştirerek sesin tınısını etkiler.
- Nazal Boşluklar (Burun Boşlukları): Burun boşlukları, özellikle nazal seslerin rezonansı için önemli bir rol oynar. Sesin burun boşluklarından geçmesi, tınıyı belirgin şekilde etkiler.

Şan dilinde değişik rezonans tanımları ile karşılaşırız:

- a - Kafa rezonansı,
- b - Kemik rezonansı,
- c - Ağız rezonansı,
- d - Burun rezonansı,
- e - Göğüs rezonansı

Bu kavramlarla ilgili net bir ifade yoktur. Bazıları; nazal, göğüs tınlı, metalik, kafa tınlı, çekirdekli gibi farklı şekilde ifadeleri tercih etmektedir ya da hepsini karışık şekilde kullanılmaktadırlar (Sabar, 2008). Töreynin, (2015)'e göre ise; Ses eğitiminde kullanılan rezonatörler, iki ana kategoriye ayrılır. Bu sınıflandırma, sesin farklı bölgelerdeki rezonans boşlukları tarafından zenginleştirilmesini sağlar. Bunlar; göğüs rezonatörleri ve kafa rezonatörleridir. Göğüs bölgesinde yer alan trakea (soluk borusu) ve göğüs kafesi

(alt gırtlak), başlıca göğüs rezonatörleri olarak kabul edilir. Kafa rezonatörleri ise farenks (üst gırtlak), ağız boşluğu, damak ve paranasal sinüsler gibi yapıların oluşturduğu rezonatörlerdir.

Rezonansın Ses Eğitimindeki Rolü: Rezonans, sesin zengin, dolgun ve parlak olmasını sağlar. Vokal tını, rezonans boşluklarının etkin kullanımıyla geliştirilir. Rezonans, sesin daha az eforla daha güçlü çıkmasını sağlar. Bu, özellikle profesyonel şarkıcılar ve konuşmacılar için önemlidir, çünkü uzun süreli performanslarda ses yorgunluğunu azaltır. Doğru biçimde rezonansın kullanımı, konuşma ve şarkı söyleme sırasında kelimelerin net ve anlaşılır olmasına yardımcı olur. Bu, dinleyiciyle etkili iletişimi artırır. Töreyin, (2015)'e göre; Eğitimli seslerle eğitim almamış sesler arasındaki en belirgin farklardan biri, eğitimli sesin rezonans sayesinde elde ettiği tını zenginliğidir. Bu tını zenginliği, eğitilmiş seslerin daha dolgun ve kaliteli bir ses üretmesini sağlar. Bu sebeple, rezonans, ses eğitiminin kritik bir bileşeni olarak büyük önem taşır ve sesin kalitesini artırmak için vazgeçilmez bir rol oynar.

Rezonansın Geliştirilmesi İçin; Diyafram nefesi kullanımı, sesin rezonansını artırmada temel bir tekniktir. Doğru nefes kontrolü, sesin daha iyi desteklenmesini ve rezonans boşluklarında daha etkili bir şekilde titreşmesini sağlar. Rezonans boşluklarını etkin kullanmayı öğretmek için çeşitli vokal egzersizler yapılır. Duruş ve vücut hizalaması, sesin rezonansını doğrudan etkiler. Dik duruş, göğüs kafesinin genişlemesini ve dolayısıyla akciğer kapasitesinin artırılmasını sağlar, bu da sesin daha güçlü ve rezonanslı çıkmasına yardımcı olur. Kendi sesini doğru bir şekilde duymak ve analiz etmek, rezonansın geliştirilmesinde önemli bir farkındalık oluşturur.

Tüm bu bilgiler göstermektedir ki: rezonans, ses eğitiminde vazgeçilmez bir bileşendir. Sesin kalitesini, gücünü ve tınısını artıran rezonans, vokal performansın sürdürülebilirliği ve etkinliği açısından büyük önem taşır. Yukarıda da belirtildiği gibi; nefes kontrolü, uygun vokal egzersizler, postür ve dinleme teknikleri ile rezonans geliştirilebilir. Bu kuramsal çerçevede, ses eğitimi alan bireyler, seslerini daha verimli ve etkili bir şekilde kullanarak, profesyonel performanslarında üstün bir başarı elde edebilirler.

2.1.8. Rejistir Geçişleri

Almanca'dan İngilizce'ye "register" şeklinde geçmiş olan bu kelime İngilizce'den de dilimize geçme sürecinde olduğu için Türkçe kaynaklarda pek çok farklı şekilde yazılmaktadır. Bunlar: Register, rejister, registir, regester, rejistir şeklinde çeşitlilik

göstermektedir. Yapılan literatür taraması sonucunda ses eğitimi kaynaklarında genellikle “rejistir” şekliyle yer aldığı görülmüştür. Bu çalışmada da “rejistir” olarak adlandırılacaktır. Say, (2009)’ın müzik sözlüğündeki ifadesi ile: “Register: Ses alanı. Aynı ses rengi koşullarında bulunan perdeler grubu. Kalından inceye doğru belli aralıktaki sesleri kapsayan ses bölgesi. Müzikteki kullanım alanı genellikle sekiz oktav dolayında olan ses genişliği üç ses bölgesi içerisinde değerlendirilir; kalın, orta, ince”(s.447).

Rejistir, ses eğitimi ve vokal performans açısından önemli bir kavramdır. Bir şarkıcının ses aralığını etkili bir şekilde kullanabilmesi ve rejistir geçişlerini sorunsuz gerçekleştirebilmesi, vokal yetkinliğin göstergesidir. Rejistir, bir şarkıcının ses aralığındaki farklı ses bölgelerini tanımlayan bir terimdir. Anatomik olarak bireysel farklılıklar söz konusu olabileceğinden genel bilgi çerçevesinde fakat uygulamada bireyin özelinde ele alınması gerekmektedir. Her rejistir, belirli bir frekans aralığında titreşen ses telleri ve bu titreşimlerin belirli bir şekilde rezonansa girdiği vokal boşlukları ile karakterize edilir.

Temel olarak, rejistirler şu şekilde sınıflandırılmaktadır:

- Göğüs Rejistiri (Kalın): Düşük frekans aralığındaki sesleri içerir. Bu rejistir, sesin güçlü ve rezonant olduğu, genellikle konuşma sesiyle ilişkilendirilen bölgedir.
- Orta Rejistir: Göğüs ve kafa rejistirleri arasındaki geçiş bölgesidir. Bu rejistir, her iki rejistirin de bazı özelliklerini taşır ve genellikle en zor kontrol edilen bölgedir.
- Kafa Rejistiri (İnce): Yüksek frekans aralığındaki sesleri içerir. Bu rejistir, sesin daha hafif, parlak ve tiz olduğu bölgedir.

Cinsiyetlerine göre insan seslerinde rejistirler:

Erkek seslerinde;

- Göğüs Rejistiri
- Kafa Rejistiri
- Falsetto Rejistiri

Kadın Seslerinde;

- Göğüs Rejistiri
- Orta Rejistir
- Kafa Rejistiri

Bu rejistirlerin düzgün bir şekilde harmanlanıp geçiş tonlarında bağlantı kurulabildiğinde, çıkan ses tek bir rejistirda algılanır. Ancak bu geçişlerde gerekli düzenlemeleri yapamayan kişilerde, farklı renkte, farklı rejistirlerde üretilen sesler hemen fark edilmektedir (Çevik, 2019).

Tablo 2.1 Değişik ses türlerine göre rejistir geçişleri (Otacıoğlu, 2012).

SOPRANO	Göğüs registerinden orta registere geçiş	E4 – G4
	Orta registerden kafa registerine geçiş	D5 – F#5 – G5
	Kafa registerinden ıslık registerine geçiş	C6 – D6
MEZZO-SOPRANO	Göğüs registerinden orta registere geçiş	E#4 – F4
	Orta registerden kafa registerine geçiş	E#5 – F#5
ALTO	Göğüs registerinden orta registere geçiş	H3 – C#4 – D4
	Orta registerden kafa registerine geçiş	H4 – C#5 – D5
TENOR	Göğüs registerinden orta registere geçiş	E3 – G3
	Orta registerden kafa sesine geçiş	D4 – G4
BARİTON	Göğüs registerinden orta registere geçiş	E3 – F3
	Orta registerden kafa sesine geçiş	E#4 – F4
BAS	Orta registerden kafa registerine geçiş	H2 – D3
	Göğüs registerinden orta registerine geçiş	H3 – D4

Rejistir geçişleri, şarkıcılar için teknik olarak en zorlayıcı alanlardan biridir. Geçiş bölgelerinde, ses tellerinin ve rezonans boşluklarının birbiriyle organizasyonu önem taşır. Rejistir geçişlerinin birtakım zorlukları olabilmektedir. Bunlar:

Ses Kırılması: Rejistir geçişlerinde en sık karşılaşılan sorunlardan biri, sesin kırılması veya çatlamasıdır.

Ses tonu ve kalitesinde değişim: Rezonans bölgelerine geçişte sesi tını ve kalitesi büyük ölçüde değişim gösterebilir. Bu durum, şarkıcının sesinin tutarsız ve dengesiz görünmesine neden olabilmektedir.

Vokal Gerilim: Rejistir geçişlerini düzgün yapamayan şarkıcılar, genellikle vokal gerilim yaşarlar. Bu durum, ses tellerine ve diğer vokal yapılarına zarar verebilir.

Rejistir geçişlerini yönetmek için çeşitli teknikler ve yaklaşımlar kullanılabilir. Bu teknikler, nefes kontrolü ve destek, vokal egzersizler, rezonans kontrolü, postür ve vücut kullanımı, mental hazırlık ve odaklanma şeklinde sıralanabilir.

Rejistir ve rejistir geçişleri, ses eğitiminin başlıca unsurlarındandır. Bireylerin bu geçişleri sorunsuz bir şekilde yönetebilmesi, vokal performanslarının kalitesini ve sürdürülebilirliğini artırır. Doğru nefes kontrolü, uygun vokal egzersizler, rezonans kontrolü ve doğru postür gibi tekniklerle rejistir geçişleri geliştirilebilir. Ses eğitimi alan bireyler, eser seslendirmede seslerini daha verimli ve etkili bir şekilde kullanabilir, profesyonel performanslarında başarı olarak yansıtabilirler.

2.1.9. Ses Eğitiminde Teknik ve Yorumlama

“Şan sözcüğü Fransızca ‘Chant’ kelimesinden gelir. ‘İnsan gırtlğından melodik olarak çıkan ve farklı perdelere çeşitli duyular uyandıran ses dizisi’ olarak tanımlanır. Konuşmanın ritmik ve belirli ses aralıklarıyla meydana gelmesi, yani şarkı söylemektir” (Modiri, 2018, s.4). Şarkı söylemek ise daha önce değindiğimiz sesin oluşumu ve işlenmesi, nefes tekniği, rezonans bölgeleri ve etkileri, rejistirler, artikülasyon ve müzikalite alanlarında yetkinlik gerektirir. Şan eğitiminde sesin kişiliği, zaafı ile ilgili açıklamalar getiren, çalışma şeklinin özelliklerini vurgulayan, müzikaliteye yararlı olan belirli birtakım tanımlar karşımıza çıkmaktadır. “rejister”, “rezonans” gibi kavramların haricinde “timbre”, “messa di voce”, “tremolo”, “vibrato” gibi yeterli açıklamalar yapılmadan, gelişmiş kullanılan ve sanırım bu nedenle de özellikle uygulama yaparken öğrencinin kafasında karmaşa yaratabilen tanımlar (Sabar, 2008)’dan başlıca bu çalışmada “Ses Eğitiminde Teknik ve Yorumlama” başlığı adı altında üç ayrı kategoride ele alınmıştır.

- Söyleme Teknikleri
- Süsleme Teknikleri
- Gürlük Terimleri

Tablo 2.2 Söyleme Teknikleri

SÖYLEME TEKNİKLERİ	
LEGATO Notaların birbirine bağlı, akıcı ve kesintisiz bir şekilde icra edilmesi.	STACCATO Notaların kısa ve kesik kesik icra edilmesi.
PORTAMENTO Bir notadan diğerine kayarak geçiş yapılması.	MARCATO Vurgulu şekilde, aksanlı anlamındadır. Ezgideki bazı seslerin vurgulu bir şekilde öne çıkarılmasıdır.

Tablo 2.3. Süsleme Teknikleri

SÜSLEME TEKNİKLERİ	
GLISSANDO İki nota arasındaki geçişin hızlı ve kesintisiz bir şekilde yapılmasını ifade eden bir tekniktir. Bu teknik, başlangıç notasından bitiş notasına doğru tüm ara seslerin sıralı olarak çalınmasıyla gerçekleştirilir.	TRİL İki komşu nota arasında hızlı ve sürekli bir geçişin tekrarlandığı bir süsleme tekniğidir. Tril, genellikle ana notanın hemen üstündeki nota ile başlar ve iki nota arasında hızlı bir şekilde gidip gelir.
MORDAN (Mordent) “İsırma, Kapma”. Asıl sesle komşusu arasındaki çok hızlı gidiş geliş yoluyla sesin belirginleşmesini amaçlar. “Yukarı mordan” ve “aşağı mordan” olmak üzere iki çeşidi vardır (Say, 2009, s.352).	VİBRATO Şarkı söylerken belirli bir notanın frekansında hızlı bir şekilde dalgalanma. Bu, şarkıya zenginlik, yumuşaklık ve ifade kazandırır.
GRUPETTO	

Bir ana notanın etrafında hızlı bir şekilde çalınan süsleme notalarının dizisidir. Bu terim, genellikle dört notadan oluşan ve belirli bir ana notanın hemen üstündeki notadan başlayıp ana nota, ardından ana notanın altındaki nota ve tekrar ana notaya dönerek sonlanan bir süslemeyi ifade eder.

Tablo 2.4. Gürlük Terimleri

GÜRLÜK TERİMLERİ	
FORTE Müzik eserlerinde güçlü ve yüksek sesle seslendirme talimatıdır.	PIANO Yumuşak ve düşük sesle çalmayı ifade eder.
MEZZOFORTE Müzikte orta kuvvette seslendirme anlamına gelir.	CRESCENDO Eser seslendirirken sesin yavaş yavaş güçlendirilmesi.
DECRESCENDO Şarkı söylerken sesin yavaş yavaş zayıflatılması.	

2.2. Yaratıcı Drama

Drama, Yunanca'daki "Dram" kelimesinden türetilmiştir. Oyunculuk ve performans anlamına gelir. Dram kelimesi Yunanca Dromenon'da "teatral imge" olgusuna dayanır ve eylem anlamına gelir. Özellikle tiyatro biliminde drama, "özetlenmiş ve yalıtılmış eylemler" anlamına gelir (Yorulmuş, 2016).

Yaratıcı drama, bilgi aktarmanın haricinde anlamayı, kendini ifade etmeyi, yaratıcı düşünmeyi ve becerileri bir araya getiren bir süreçtir. Gerçekleşme şekli "deneyimleyerek ve uygulayarak" ya da "yaparak ve yaşayarak" şeklinde ifade edilebilir. Bu süreç, katılımcıların aktif olarak dahil olduğu, etkili ve yoğun katılım gerektiren bir yöntemdir. (Yorulmuş, 2016; Üstündağ, 2001).

Yaratıcı drama da farklı şekillerde tanımlanmıştır. Genel olarak yaratıcı dramayı, yaşam pratiğine ve oyuna dayalı bir eğitim yöntemidir diye tanımlayabiliriz. Bireyin empati yaparak çok yönlü gelişmesini sağlayan yaratıcı drama, öğrenme ve eğitim sürecinde aktif

bir şekilde rol almayı, kendini ve olayları-durumları ifade etmeyi, yaşamı kendi deneyim ve yaşamında yola çıkararak farklı yönleriyle algılamayı bireyin eğitim ve öğrenme isteğini arttırmayı amaçlayan ve gerçekleştiren bir yöntemdir.

Yaratıcı dramanın temeli doğaçlamaya dayanmaktadır. Doğaçlama temelli bir yöntemdir. Katılımcılar (gruplar) hayal dünyalarındaki ve yaşadıkları durumları yazılı bir metin olmadan fakat bazen de yazılı bir metinden ilham alarak canlandırabilirler. Yaratıcı drama anda gelişen bir durumdur. Bu nedenle yanlış yapma endişesi olmadan süreç işler. Bu sebeple bireyler davranış ve söylemlerinde yaratıcılıklarını kullanarak kurguyu işlemek amacıyla olduklarından daha özgür fikirlerle canlandırma sürecini tamamlarlar.

Birey yaratıcı drama tekniğinde izleyici olmaktan çıkıp sürece aktif olarak gözlem, araştırma, tartışma, canlandırma ile katılmakta; kendini ve yaşadığı çevreyi tanımak ve öğrenmek için efor sarf etmektedir. Bireyin bu çabası sırasında analiz, sentez gibi zihinsel beceriler, yarışarak birlikte paylaşma, merak duyguları tetiklenmekte; başkalarının duyuş ve düşünceleri hissedilmektedir (Delihasanoglu, 2021, s.24; Selvi, (1999)'den).

Yaratıcı dramanın konuları:

- Her türlü konuyu içerebilir.
- Kişilerin özel hayatları konu olmamalıdır.
- Katılımcıların bireysel durumları ile ilgilenmez
- Bir eksikliği veya sosyal bir vurguyu ifade eder
- Basit olaylardan sosyal mesajlar verir (Engin ve diğerleri, 2022, s.28).

2.2.1. Geçmişten Günümüze Yaratıcı Drama

Yaratıcı drama, öğrencilerin aktif şekilde içinde bulunduğu, çağdaş eğitim siteminde önemli bir yere sahip olan yöntemdir. Bu yöntemin kökenleri, 1911 yılında İngiltere’de köyde öğretmenlik yapan Harriet Finlay-Johnson’ın "make believe play" (öyleymiş gibi yapma) biçiminde öğrencileriyle gerçekleştirdiği ders işleme yöntemine dayanır. Finlay-Johnson’ın 1913’te yayımladığı "The Dramatic Method of Teaching" adlı kitabı, onun bu alandaki öncülüğünü ve drama eğitiminin temellerini attığını gösterir. Kendisi de durumu şu şekilde ifade etmiştir “Bizim meşru bir okul dersi olarak drama konusundaki ilk girişimimiz tarihi bir olaydı (Finlay-Johnson, 1913, s.18). Ancak, bu konu sonraki 50-60 yıl boyunca çok büyük bir ilgi görmese de yaratıcı dramanın öncüleri tarih içerisinde kendini gösterme fırsatı bulmuştur.

Dramanın tarihsel süreci içerisinde yapılan diğer çalışmalarda; Henry Caldwell Cook 1917 yılında “Oyun Yolu” (The Play Way) adlı kitabında eğitimin temelini oyun olduğunu vurgulamıştır. Harried Finlay Johnson gibi o da eğitim programlarındaki ihtiyaçların drama ve oyun ile giderilebileceğini tüm inancıyla savunmuştur (Adıgüzel, 2017).

1940’lı yıllardan sonra Peter Slade eğitimde yaratıcı dramanın öncülerinden bir figür olarak görülmektedir. Slade yaratıcı dramanın çocuklar üzerinde duygusal ve sosyal açıdan gelişmelerinde önemli bir rol oynadığına inanarak bu konuya dikkat çekmiştir. “Peter Slade, çocuğun kendine ait bir dünyası olduğunu üstelik bu dünyanın yetişkin dünyasından çok farklı özellikler taşıdığını ifade eder” (Adıgüzel, 2017, s.160). Peter Slade'nin yaratıcı drama ile ilgili başlıca çalışmaları:1954’de yazdığı "Child Drama" adlı eserinde, drama eğitiminin çocuğun gelişimindeki rolünü ve önemini vurgular. 1956 yılında "Natural Dance" adlı kitabında, fiziksel hareketlerin ve dansın çocukların duygusal ve sosyal gelişimindeki rolünü ele alır. Slade, İngiltere'deki okullarda drama eğitimi programlarının geliştirilmesine ve uygulanmasına aktif olarak katkıda bulunmuş ve ortaya koyduğu yaratıcı drama kaynakları bugün dahi yararlanılan ve geliştirilen kaynaklardan biri olmuştur.

1960'larda Dorothy Heathcote, yaratıcı drama konusunu tekrar gündeme getirmiş ve yöntemi asıl biçimine kavuşturmuştur. Heathcote, drama eğitiminde disiplin ve kuralların önemini vurgulamıştır. 1967'lerde ise Brian Way, sınıfta drama uygulamalarına duygusal yaşantıları ekleyerek öğrencilerin dikkat ve imgeleme güçlerinin gelişmesine katkı sağlamıştır (Way, 1967).

Brian Way, drama uygulamalarının temel kitap olarak değerlendirdikleri "Drama Yoluyla Gelişim" (Development Through Drama) (1967) kitabının yazarıdır. Brian Way, bu kitabında dramatik anlar, konuşma, kalabalık sahne oluşturma, dramatik anlar, oyun oynama-oyun kurma, drama ortamı ve sosyodrama gibi konu başlıklarında kendi drama anlayışını aktarmıştır (Adıgüzel, 2017).

Yaratıcı drama tarihinde en bilinen ekollerden biri de Dorothy Heathcote'dir ve yaratıcı drama tarihine yaptığı katkılarla büyük bir öneme sahiptir. Yenilikçi yaklaşımıyla tanınan Heathcote, eğitimi drama yoluyla zenginleştirmeyi amaçlayan yöntemler geliştirmiş ve bu alanda öncü bir rol oynamıştır. Onun en önemli eserlerinden biri olan 1970 yılında yayımlanan eseri "Drama as a Learning Medium", drama pedagojisinin teorik temellerini ve uygulamalarını derinlemesine ele alarak, yaratıcı dramanın eğitimdeki potansiyelini

vurgulamaktadır. Heathcote'un çalışmaları, yaratıcı dramayı sadece sanatsal bir etkinlik olarak değil, aynı zamanda etkili bir eğitim aracı olarak değerlendiren bir perspektif sunar. Bu eser, eğitimciler ve drama profesyonelleri için temel bir kaynak haline gelmiştir ve Heathcote'un mirası, yaratıcı dramaya olan yaklaşımının kalıcı etkilerini yansıtmaktadır. "Günümüz yaratıcı drama dünyasında en çok tanınan ve yaptığı çalışmalarda yaratıcı drama alanında "öncü" kimliğini taşıyan Dorothy Heathcote, aynı zamanda adından en çok söz ettiren, alanı etkileyen ve yaratıcı dramının yönünü değiştiren kişidir" (Adıgüzel, 2017).

2.2.2. Türkiye'de Yaratıcı Drama

Yaratıcı drama, bireylerin sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerini destekleyen etkili bir eğitim yöntemidir. Geçmişten günümüze gelişen bu yöntem, katılımcıların kendilerini ifade etmelerini, problem çözme becerilerini geliştirmelerini ve empati yeteneklerini artırmalarını sağlar.

Türkiye'de yaratıcı drama, 1980 öncesi ve sonrası olarak iki dönemde incelenebilir. Cumhuriyet döneminde temsiller, tuluat (doğaçlama), dramatisasyon, rol oynama, okul tiyatrosu gibi kavramlar genellikle yaratıcı drama ile karıştırılmış veya aynı kategoride düşünülmüştür. Bu dönemde yapılan dramatik etkinlikler, elbette ki tamamen yaratıcı drama olarak adlandırılmamalıdır. Dramatisasyonun eğitim içerisinde kullanımı, Osmanlı dönemine dayanmaktadır. Dönemin son yıllarında, 1908 yılında Baltacıoğlu, İstanbul'daki okullarda tiyatro eğitimine yer vermiştir. Böylelikle Meşrutiyet dönemi eğitim-öğretim programlarına "Tarihi Temsiller" ekletmiştir (Çoruh, 1950).

Cumhuriyet döneminde, dramatik gösterilerin eğitim ve öğretimde kullanımı 1926 İlkokul Programında yer almıştır. 1948 İlkokul Programı'nda ise dramatisasyonun çeşitli derslerde kullanılmasının önemi vurgulanmıştır. 1950'de Selahattin Çoruh, "Okullarda Dramatisasyon" adlı kitabıyla dramatisasyonun okullardaki kullanımını ve önemini ayrıntılı olarak ele almıştır (Çoruh, 1950).

Türkiye'de çağdaş anlamda yaratıcı dramanın ilk adımlarını Prof. Dr. İnci San ile tiyatro oyuncusu Tamer Levent'in bir araya gelerek meydana getirdikleri ortak hareket ile atılmıştır. 1982'de bu iki önemli isim bir araya gelip yaratıcı drama adına önemli bir girişimde bulunmuşlardır. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Başkanı olarak görev yapan İnci San; çocuklarda, yetişkinlerde ve sanatçılarda yaratıcılığın gelişimi üzerine çalışmalar yapmıştır. Tamer Levent ise Devlet

Tiyatrosu sanatçısı olarak yaratıcılık ve doğaçlama yöntemleri üzerine odaklanmıştır (San, 1990). Türkiye’de yaratıcı drama, Prof. Dr. İnci San ve tiyatro sanatçısı Tamer Levent’in çalışmalarıyla temelleri akademik anlamda atılmış ve eğitimdeki yerini almıştır.

Yaratıcı drama alanında Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bugüne önemli katkılarda bulunan diğer akademisyenler ve uzmanlar, bu alandaki çalışmaların gelişmesine ve yaygınlaşmasına büyük ölçüde destek olmuşlardır. Bu önemli isimler’den başlıcaları şunlardır; Doç. Dr. H. Ömer Adıgüzel, Prof. Dr. Ayla Oktay, Prof. Dr. Ayşe Okvuran, Doç. Dr. Tülay Üstündağ, Prof. Dr. Belma Tuğrul, Dr. Necdet Neydim, Dr. Ahmet Yıldız, Doç. Dr. Sermin İldan Ertekin, Prof. Dr. Gönül Sakız, Dr. Serap Kurban, Dr. İbrahim Yıldırım, Dr. Mine Erden, Dr. Canan Demir, Prof. Dr. Selahattin Çoruh, Prof. Dr. Betül Aksu, Dr. Emel Ömeroğlu.

2.2.3. Yaratıcı Drama’nın Bileşenleri

Yaratıcı drama, çeşitli bileşenlerden oluşur. Başlıca ele almak gerekirse: Drama eğitmeni (lider), katılımcılar (grup), konu, mekan, araç ve gereçlerdir.

Drama Eğitmeni: Drama eğitmeni, kuramsal ve uygulamalı çalışmaları gerçekleştirebilecek yeterlilikte olmalıdır. Eğitici, katılımcıları çalışmaya hazırlamalı, özendirilmeli, isteklendirmeli ve asla baskı kurmamalıdır. Eğitmen, katılımcıları yönlendirmeli, onlara rehberlik yapmalı ve süreci planlayıp yönetmelidir (Selvi, 1999). Drama eğitmeni, genel ve örtük amaçlara uygun stratejiler belirlemek için doğaçlama ve animasyonlar sırasında zaman zaman planın ötesine de geçebilmelidir (Kasapoğlu, 2019).

Katılımcılar (Grup): Katılımcılar, yaratıcı dramanın bel kemiğidir. Etkinliğe gönüllü olarak katılmaları ve birlikte üretme, paylaşma ve yaratma süreçlerine dahil olmaları beklenir (Adıgüzel, 2014). Katılımcılar yaratıcı dramanın bel kemiğidir. Etkinliğin gerçekleşme amacını oluşturdukları gibi etkinliği de yapacak/uygulayacak olan katılımcılardır. Burada katılımcıların birlikte üretme, paylaşma ve yaratma süreçlerine gönüllü olarak katılmaları ve bu konuda istekli olmaları beklenmektedir. Kendilerini rahat ve güvende hissetmeleri istekli olmalarını kolaylaştıracaktır. Burada katılımcıya, drama eğitmeninin planını uygulayan rolü verilirse bu katılımcının isteğini azaltacaktır. Bu sebeple “katılımcı” konu seçmede de aktif bir görev alabilir. Burada özellikle bir konuda eğitim verilmesi isteniyorsa eğitmenin, katılımcıların bu konuya ulaşmalarını

sağlamalı ve konuyu kendilerinin belirlediği duygusunu kazandırmalı ki herkes drama etkinliğinde aktif olarak rol alabilsin.

Konu: Konu, yaratıcı dramının önemli bir bileşenidir. Konu içeriği, özel hayatlar ve katılımcıların değer yargılarını zedeleyecek unsurlar içermemelidir. Konunun seçimi, eğitim hedefleriyle uyumlu olmalıdır (Kasapoğlu, 2019). Konu seçimi önemli ve hassas bir etkidir. Konu içeriği özel hayatlar ve katılımcıların değer yargılarını yeren olgulardan olmadığı sürece tüm duygu, düşünce, olay ve durumlardan oluşabilir. Tabu haline gelen yargılar tartışılmamalıdır. Böyle bir konu katılımcıların istemesi halinde hassasiyetle ele alınmalıdır. Konu belirlenirken temel amacın kişilere kazandırdığı tutum, davranış ve beceriler olduğu unutulmamalıdır. Ele alınacak konuyu belirlerken kullanılacak teknik ve yaklaşımlarda belirlenmelidir.

Mekan: Farklı mekanların kullanılması, eğitim hedeflerine ulaşmayı kolaylaştırır. Müzeler, parklar, galeriler ve kültür merkezleri gibi mekanlar, yaratıcı drama etkinlikleri için uygundur (Adıgüzel, 2014). Mekan seçimi de yaratıcı dramının bileşenlerindedir ki farklı mekanların, ortamların kullanılması eğitim hedeflerine ulaşmayı kolaylaştıracaktır. Müzeler, parklar, galeriler, meydanlar, spor merkezleri, çeşitli kültür merkezleri vb. Yaratıcı drama etkinliği için önemli içeriklere sahip olanlar hazırlanabilir (Adıgüzel, 2014).

Araç ve Gereçler: Kırtasiye malzemeleri, resimler, fotoğraflar, yazı tahtaları, fotoğraf makineleri ve video kameralar gibi araçlar, drama ortamını zenginleştirir ve katılımcıların yaratıcılığını artırır (Üstündağ, 2004). Çeşitli kırtasiye malzemeleri, resimler, fotoğraflar, yazı tahtaları, tahtalar, fotoğraf makineleri, video kameralar, bilgisayarlar, slayt ya da tepegöz gibi malzemeler, drama ortamını zenginleştirecek özellikler taşıırken, katılımcıların yaratıcılıklarını ortaya çıkarması ve geliştirmesi açısından da önemlidir (Adıgüzel, 1993, Üstündağ, 2004).

2.2.4. Yaratıcı Dramanın Uygulama Aşamaları

Yaratıcı drama etkinlikleri genellikle üç aşamada gerçekleştirilir: hazırlık/ısınma, canlandırma, değerlendirme.

Hazırlık / Isınma: Bu aşama, grup üyelerinin birbirine ve ortama alışmasını sağlamak için temel etkinliklerin yapıldığı bölümdür. Fiziksel ve zihinsel hazırlık içerir (San, 2006; Adıgüzel, 2006). Temel olarak hazırlık/ısınma, doğaçlama, rahatlama ve değerlendirme/tartışma aşamalarından oluşan yaratıcı drama etkinliklerinde beklenen,

istenilen verimin elde edilebilmesi için bu aşamaların sırayla ve eksiksiz olarak gerçekleştirilmesi önemlidir.

Hazırlık/ısınma aşaması grup üyelerinin birbirlerine ve ortama alışmalarına yardımcı olmak için temel etkinliklerin yapıldığı, gözlem yeteneğini geliştirmek amacıyla beş duyunun yoğun olarak kullanıldığı, beden hareketine geçtiği ve içsel uygulamaların yapıldığı ve oyunların oynandığı aşama olarak ifade edilir. (San, 2006; Adıgüzel, 2006). Bu aşama fiziksel olduğu kadar zihinsel olarak hazırlanmayı da içerir. Grup üyelerinin birbirlerini tanıyıp kaynaşmasına yönelik çalışmalara yer verilir. (Çalışkan ve Karadağ, 2014). Drama eğitmeni de bu aşamada öğrencileri tanır. Eğitmenin merak uyandırmayı hedefleyen, karşılıklı soru cevaplar yaptığı, konu ile ilgili bir örneklemeler anlattığı ve fikir alışverişinde bulunduğu bir aşamadır (Karakaya, 2007).

Canlandırma: Birinin kılığına, kişiliğine girip onu oynamak, onu etkin bir duruma gelmesini sağlamak, etkinliğe geçirmek, geçmiş bir olayı ya da durumu göstererek yaşatmak anlamında kullanılır. Canlandırma aşaması, bir konunun süreç içinde biçimlenip ortaya çıktığı, belirlendiği, biçimlendirildiği ve diğer katılımcılara sergilendiği tüm oluşum çalışmalarını içerir. Bireylerin verilen rolü, kişisel yorumlarıyla, belli kurallara uymak koşuluyla canlandırmalarına belirlenmiş kurallar çerçevesinde oynamalarına veya farklı gösterim tekniklerini uygulamalarına dayanır. Etkinliklerin yaratıcı drama grubunun özellikleri, yaşı ve bazı alışkanlıkları göz önünde bulundurularak seçilmelidir. Bu sayede katılımcıların oynadıkları rollerle bireysel duygu ve düşüncelerini en doğal halleriyle ifade etmeleri gerçekleştirilebilir. Hikaye tamamlama, rol yapma, doğaçlama animasyon, çizim, bu nedir oyunu hatta pandomim gibi teknikler uygulanabilir.

Değerlendirme: Katılımcılar, etkinlik hakkında görüşlerini paylaşır ve deneyimlerini değerlendirirler. Bu aşama, öğrenme sürecinin önemli bir parçasıdır (Workmann & Anziona, 1993). Değerlendirme/Tartışma da bireyler kendilerini değerlendirmelerinin yanı sıra diğer katılımcıları da değerlendirir. “Neler hissettiniz?”, “ne yaşadınız?”, “nerelerde sorunlarla karşılaştınız?” gibi sorular üzerine konuşulması, bireylerin bunları cevaplandırması ve çalışmanın tüm yönleriyle irdelenmesi yönüyle önemli bir aşamadır (Workmann & Anziona, 1993). Değerlendirmede uygulamayla ilgili sorular sorulur. Uygulama bölümünde tema ile ilgili elde edilmek istenen her nüansın verilmesi mümkün olmadığından değerlendirme aşamasındaki sorularla konunun eksik kalan yönleri

verilmeye çalışılır. Ortalama bir ders süresinin yarısına denk gelen yirmi dakikalık zaman dilimi bu aşamaya ayrılır (Çelikkaya, 2014).

2.2.5. Yaratıcı Drama’da Kullanılan Teknikler

Yaratıcı dramada kullanılan bazı teknikler aşağıda belirtilmiştir.

Doğaçlama, Rol Oynama, Rol Değiştirme, Eş Zamanlı Doğaçlama, Öğretmenin Rolde Olması (Rol Alması), Küçük Grupla Yapılan Doğaçlama-Rol Oynama, Tüm Grupla Doğaçlama-Rol Oynama, Dramatizasyon, Geriye Dönüş, Röportaj-Söyleşi-Sorgu-Görüşme, Sıcak Sandalye, Bilinç Koridoru, Donuk İmge, Dedikodu Halkası, Rol İçinde Yazma, İç Ses (Kafa Sesi), Toplantı Düzenleme, Pantomim, Rol Kartları, Özel Mülkiyet-Yarım Kalmış Materyal, Ritüeller-Seramoniler, Telefon Görüşmeleri, Gerçek An-Doğruluk Anı, Bölünmüş Ekran, Grup Heykelleri-Tablo Oluşturma, Akışkan Heykel, Anlatı Tekniği, Forum Tiyatro, Fragman, Aradaki Boşluk, Ani İşaretleme, Başüstü Konuşmaları, Buz Dağ, Uzman Görüşü, Duvardaki Rol, Duvarların Kulakları Var, Düşünce İzleme, Harita ya da Şema Oluşturma, Yaşam Çemberi, Hazır Roller, Manşet, Senin Yerinde Olsaydım, Şu Yol - Bu Yol, Tekrar Canlandırma, Zaman Çizgisi, Mekânı Tanımlamak, Toplu Çizim, Yaşamda Bir Gün, Boş Ekran, Rol Koridoru (Adıgüzel, 2017).

2.3. İlgili Araştırmalar

- Çoruh, S. (1950). Okullarda Dramatizasyon. Ankara: MEB Yayınları.

Bu eser, dramatizasyonun okullarda nasıl kullanılabileceğini ve öğrencilerin öğrenme süreçlerine olan etkilerini detaylandırır. Dramatizasyon tekniklerinin öğretimdeki önemini vurgular.

- San, İ. (1990). Eğitimde Drama. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Bu kitap, yaratıcı dramanın eğitim bilimleri çerçevesinde nasıl kullanılabileceğini ele alır. Sanat eğitimi ve yaratıcılığın gelişimindeki rolünü vurgular ve uygulamalı örnekler sunar.

- Üstündağ, T. (2004). Yaratıcı Drama Eğitimde Niçin ve Nasıl Kullanılır? Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Üstündağ’ın kitabı, yaratıcı dramanın eğitimdeki kullanımını açıklamaktadır. Öğretmenlere yönelik rehber niteliğinde olan bu kitap, yaratıcı drama tekniklerinin uygulanmasına dair örnekler içerir.

- Yılmaz, B. (2008). Ortaokul Öğrencilerinin Matematik Başarısında Yaratıcı Dramanın Rolü. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Bu araştırma, yaratıcı drama yönteminin ortaokul öğrencilerinin matematik başarıları üzerindeki etkisini analiz eder. Yaratıcı drama, matematik öğretiminde yeni yaklaşımlar sunar.

- Demir, R. (2010). İlköğretim Öğrencilerinde Yaratıcı Drama ile Dil Gelişimi. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demir'in çalışması, yaratıcı dramayı kullanarak ilköğretim öğrencilerinin dil gelişimlerini araştırır. Yaratıcı drama tekniklerinin dil becerileri üzerindeki etkilerini değerlendirir.

- Kara, H. (2012). Yaratıcı Drama ile Öğretim: Öğrencilerin Akademik Başarı ve Motivasyonuna Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Bu tez, yaratıcı dramanın öğrencilerin akademik başarıları ve motivasyonları üzerindeki etkisini inceler. Çalışma, yaratıcı drama yönteminin eğitimde nasıl faydalar sağladığını gösterir.

- Koç, S. (2016). Yaratıcı Drama ile Sosyal Bilgiler Öğretimi: Bir Eylem Araştırması. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Koç'un çalışması, yaratıcı drama yönteminin sosyal bilgiler öğretiminde kullanılmasını inceleyen bir eylem araştırmasıdır. Çalışma, yaratıcı drama ile öğretimin etkinliğini değerlendirir.

- Adıgüzel, H. Ö. (2017). Eğitimde Yaratıcı Drama. Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel'in çalışması, yaratıcı dramanın teorik temellerini ve pratik uygulamalarını kapsamlı bir şekilde inceler. Eğitimde yaratıcı dramanın nasıl uygulanacağına dair detaylı bilgiler sunar.

3. YÖNTEM

3.1.Araştırma Yöntemi / Deseni/Modeli

Bu araştırma üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde verilen ses eğitimi derslerinde kullanılabilecek yaratıcı drama etkinlikleri ve oyunları tasarlanmasına yönelik genel tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Betimsel çalışmalar araştırma konusuyla ilgili mevcut durumu saptamayı, olayı tasvir ederek problemi anlamayı amaçlar. Ne, nasıl ve kim sorularını yanıtlamaya çalışır. Sebep ve sonuç analizine girmedeği için niçin sorusunu sormaz (Arıkan, 2013, s:22). Çalışmada öğrencilerin nefes kontrolü, postür, artikülasyon, rejistir geçişleri, insan ses organları, rezonans ve fonasyon gibi ses eğitimi öğeleri ile yaratıcı drama yöntemini kullanarak ses eğitimi derslerine yönelik etkinlikler tasarlanmıştır. Tarama modelleri, mevcut durumu ya da geçmişte olan bir durumu olduğu haliyle tasvir etmeyi- betimlemeyi amaçlayan bilimsel araştırma yöntemlerinden biridir. Araştırılan durum, kişi veya nesne, kendi koşullarında ve değiştirilmeden tanımlanmaya çalışılır ve herhangi bir müdahalede bulunma çabası gerektirmez. Tarama modelleri, genellikle tek başına uygulanırken, başka bir araştırma modelinin tarama içermemesi düşünülemez (Karasar, 2003). Araştırma, literatürdeki mevcut bilgilerin taranması ile elde edilen bilgilerin doküman incelemesi yoluyla, ses eğitimi derslerinde kullanılabilecek yaratıcı drama etkinlikleri ve oyunları tasarlamaya yöneliktir.

3.2.Evren ve Örneklem / Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini Türkiye'deki üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerindeki dersler, örneklemi ise bu bölümlerde yürütülen ses eğitimine yönelik dersler oluşturmaktadır.

3.3. Araştırmanın Sınırlılığı

Yaratıcı drama etkinliklerindeki şablonların oluşturulması literatürde ulaşılabilen kaynaklar ile sınırlandırılmıştır.

- Adıgüzel, Ö. (2017). *Eğitimde Yaratıcı Drama*. Ankara: Pegem Akademi.
- Engin, G., Zengin, A., Alkan, H., Hacıhamzaoğlu, B., Altun, Z., Duman Yegen, G., & Özdemir, C. (2022). *Drama*. Ankara: Eyuder Çocuk Yayınları.
- San, İ. (1990). Eğitimde Yaratıcı Drama. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 23(2), 573-582.

3.4. Veri Toplama Araçları

Bu araştırma üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde verilen ses eğitimi derslerinde kullanılabilir yaratıcı drama etkinlikleri ve oyunları tasarlanmasına yönelik genel tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Betimsel çalışmalar araştırma konusuyla ilgili mevcut durumu saptamayı, olayı tasvir ederek problemi anlamayı amaçlar. Ne, nasıl ve kim sorularını yanıtlamaya çalışır. Sebep ve sonuç analizine girmediği için niçin sorusunu sormaz (Arıkan, 2021, s:22). Çalışmada öğrencilerin nefes kontrolü, postür, artikülasyon, rejistir geçişleri, insan ses organları, rezonans ve fonasyon gibi ses eğitimi öğeleri ile yaratıcı drama yöntemini kullanarak ses eğitimi derslerine yönelik etkinlikler tasarlanmıştır. Tarama modelleri, mevcut veya geçmişte var olan bir durumu olduğu şekilde betimlemeyi hedefleyen araştırma yöntemleridir. Araştırılan durum, kişi veya nesne, kendi koşullarında ve değiştirilmeden tanımlanmaya çalışılır ve herhangi bir müdahalede bulunma çabası gerektirmez. Tarama modelleri, genellikle tek başına uygulanırken, başka bir araştırma modelinin tarama içermemesi düşünülemez (Karasar, 2003). Araştırma, literatürdeki mevcut bilgilerin taranması ile elde edilen bilgilerin doküman incelemesi yoluyla, ses eğitimi derslerinde kullanılabilir yaratıcı drama etkinlikleri ve oyunları tasarlamaya yöneliktir.

3.5 Verilerin Toplanması

Veriler, doküman inceleme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği çalışmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2004: 35).

Bu kapsamda, yaratıcı drama ve ses eğitimi konularında mevcut literatür taranmış ve ilgili kaynaklar incelenmiştir. Ses eğitimi ile ilgili ele alınan başlıklar literatür incelemesi neticesinde ikisi opera sanatçısı, biri profesör, biri doçent ve biri doktor olmak üzere beş ses eğitimcisine danışılarak ses eğitimi dersinde işlenen konuların kapsam geçerliliği alınmıştır. Uzmanlardan gelen görüşler neticesinde konu başlıklarına son şekli verilerek yaratıcı drama etkinlikleri hazırlanmak üzere içerikler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.1 Yaratıcı Drama Yöntemiyle oluşturulan etkinliklerde ele alınan Ses Eğitimi Konu-Başlık-İçerik

	KONULAR	BAŞLIKLAR	İÇERİK
1	Sesin oluşumu ve İnsan Sesi	Sesin Yolculuğu	Sesin oluşumu ve insan sesine dair genel bilgilendirme, insanın ses organları çizim yarışması, ses telleri ve titreşim etkinlikleri, insan sesinin oluşumunda rezonans boşlukları, insan sesinin oluşumunda artikülasyon
2	Nefes Kontrolü	Lider Benim	Nefes türleri ve diyafram nefesi, ritimler ve enstrümanlarla nefes uyumu, doğaçlama, lider benim oyunu ve nefes türlerine yönelik yaratıcılık esaslı uygulamalar.
3	Postür	Eğrisi Doğrusu	Postür'ün ses eğitimindeki önemi, doğru duruş ve yanlış duruşun betimlenmesi, doğru duruş canlandırması, yanlış duruş canlandırması, doğaçlama ve çatışma senaryosu:
4	Artikülasyon	Dilin Dansı	Dil ve dudak hareketlerini içeren artikülasyon egzersizleri, tekerlemelerle hızlı ve doğru konuşma çalışmaları, artikülasyon yarışmaları.
5	Diksiyon (Dil / Konuşma)	Eğlen- Konuş!	Diksiyon çalışmaları ve doğru telaffuz, sesli okuma ve canlandırma, grup tartışmaları ve rol oynama, türkçe ve farklı dillerde konuşma becerilerini geliştiren etkinlikler, tekerlemeler, eserler.
6	Fonasyon	Fonasyon ve Sesin Gücü	Fonasyon teknikleri ve ses üretimi, doğaçlama ve grup çalışmaları, fonasyonun şarkı söylemedeki önemi, telefon görüşmeleri ile fonasyon canlandırması.

7	Rezonans	Rezonansla Sesin Gücünü Keşfet!	Rezonans kavramı ve ses kalitesi, farklı rezonans bölgelerinin farkındalığı, rezonans tekniklerinin uygulanması, rezonans istasyonları ve yarışmaları.
8	Rejistir Geçişleri	Rejistirin Yolculuğu	Rejistir tanımları ve farkındalık, rejistir geçiş oyunu, doğaçlama ve rol yapma, melodik geçişler ve performans hazırlığı
9	Ses Eğitiminde Teknik ve Yorumlama (Aşağıda üç ayrı başlıkta ele alınmıştır.)		
9.A	Söyleme teknikleri:	Seslendirme Teknikleriyle Yaratıcı Drama	Legato ve staccato teknikleri, portamento ile duygu aktarımı, marcato ile belirgin söyleme, beş teknik birleştirme çalışmaları.
9.B	Süsleme Teknikleri	Süsleme Teknikleriyle Renklen, müziğini süsle!	Glissando, tril, mordan, vibrato ve grupetto teknikleri, süsleme tekniklerinin şarkı performanslarına etkisi, canlandırma ve yarışmalarla süsleme tekniklerinin uygulanması.
9.C	Gürlük terimleri	Gürlük Terimlerinin Seyahat Hikayeleri	Forte, piyano, mezzoforte, crescendo ve decrescendo terimleri, bu terimlerin şarkı söylemede kullanımı, gürlük terimlerinin uygulamalı çalışmaları ve canlandırma.

Ses eğitimi derslerinde yaratıcı drama etkinliklerini oluşturmak üzere her bir etkinlik için ses eğitimi dersinin konu başlıklarını ve içeriğini ele alan şablonlar hazırlanmıştır. Yaratıcı drama şablonlarının hazırlanması sürecinde, şablonda ele alınan başlıklar ve bu başlıkların karşılığında yer alan açıklamalar, ilgili literatürde yer alan kaynaklardan yararlanılarak oluşturulmuştur. Şablonlar uzmanların görüşleri alınarak şekil almış ve neticesinde uygun görülerek etkinliklerin kapsam geçerliliği sağlanmıştır. Yaratıcı drama şablonlarının değerlendirilmesinde biri tiyatro alanından doçent, biri ses eğitimcisi doçent, ikisi eğitim bilimci doktor olmak üzere dört ayrı uzmana danışılarak kapsam geçerliliği alınmıştır.

Tablo 3.2 Tasarlanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinden Ses Eğitiminde “Dil ve Konuşma” Konulu Şablon Aşağıda Örnek Olarak Sunulmuştur.

Diksiyon (Dil / Konuşma):

BAŞLIK	İÇERİK
Etkinliğin Adı	Eğlen- Konuş!
Konu	Dil ve konuşmanın ses eğitimi öğrencilerinin öğrenme süreçlerine etkileri ve farklı dillerde seslendirilen eserlerin incelenmesi.
Grup	Üniversitelerin müzik veya konservatuvar bölümlerinde ses eğitimi alan öğrenciler
Etkinlik Süresi	120 dakika
Mekan	Üniversite sınıfı veya drama için uygun salon
Kullanılacak Araç ve Gereçler	Farklı dillerde yazılmış şarkı notaları ve sözleri, ses kayıt cihazı, tahta ve kalemler, müzik çalar ve hoparlör, ısınma ve nefes egzersizleri için minderler, video projeksiyon cihazı (isteğe bağlı).
Kullanılacak Teknikler	Yaratıcı drama, rol oynama, grup tartışmaları, sesli okuma ve canlandırma, nefes ve ses egzersizleri, küçük grup çalışmaları.
Kazanımlar	Dil ve konuşmanın ses eğitimi üzerindeki etkisini tanımlar. Farklı dillerdeki seslendirmelerde, fonetik yapının ses üretimindeki rolünü bilir. Farklı dillerde eser seslendirme deneyimi kazanır. Türkçe tekerlemeler okuyarak artikülatörlerini ısındırır. Farklı dillerde basit cümleler ve tekerlemeler okur. Seçtikleri dilin özel artikülasyon ve seslendirme tekniklerini kullanarak pratik yapar. Farklı dillerde tekerlemeleri hızlı ve doğru bir şekilde söyler. Franz Schubert’in “Lachen Und Weinen” adlı eserinin sözlerini dilin özelliklerine uygun telaffuz eder. Dilin fonetik yapısının seslendirme tekniklerine nasıl etki ettiğini tartışır. Farklı dillerin artikülasyon zorluklarını fark eder. Farklı dillerdeki tekerleme ve şarkılarda karşılaştıkları zorlukları paylaşır. Farklı dillerdeki tekerleme ve şarkılarda öğrendikleri yeni bilgileri paylaşır.
Etkinliğe Giriş	Etkinlik lideri öğrencilere dil ve konuşmanın ses eğitimi üzerindeki önemini vurgulayan bir sunum yapar. Sunumda dil ve konuşmanın ses üretimindeki rolü, farklı dillerin ses yapıları ve kültürel etkileri anlatılır. Öğrencilere etkinliğin amacı ve aşamaları hakkında bilgi verilir.

Hazırlık ve Isınma	Nefes ve Isınma Egzersizleri: Diyafram nefesi, hışırtı sesi çıkararak nefesi kontrollü bir şekilde dışarı verme, dudak trilleri. Dil ve Konuşma Alıştırılmaları: Türkçe tekerlemeler, farklı dillerde tekerlemeler okunur.
Canlandırma	Rol Oynama ve Canlandırma: Öğrenciler farklı dillerde şarkı söyleyecekleri küçük gruplara ayrılır. Her grup bir dil seçer ve dilin fonetik özelliklerini araştırır. Performans Hazırlığı: Her grup kendi dilinde bir şarkı seçer ve anlamını, kültürel bağlamını analiz eder. Artikülasyon Çalışmaları: Seçtikleri dilin özel artikülasyon ve seslendirme tekniklerine odaklanarak pratik yaparlar.
Görüş ve Değerlendirme	Grup Tartışması: Dil ve konuşmanın ses eğitimi üzerindeki etkileri tartışılır. Bireysel Geri Bildirim: Öğrencilere etkinlik sırasında öğrendikleri ve deneyimledikleri hakkında geri bildirimde bulunabilecekleri formlar dağıtılır.
Sonuç ve Kapanış	Etkinlik lideri tartışmaları özetler ve dil ile konuşmanın ses eğitimi üzerindeki önemini bir kez daha vurgular. Öğrencilere etkinlik sırasında öğrendikleri bilgileri ve becerileri nasıl uygulayabilecekleri hakkında öneriler sunar. Etkinlik bir nefes ve rahatlama egzersiziyle sonlandırılır.

3.6. Verilerin Analizi

Ses eğitimi derslerinde yaratıcı drama etkinliklerinin oluşturulmasına yönelik veriler doküman analizi tekniği kullanılarak; dokümanlara ulaşma, orijinalliyi kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme ve veriyi kullanma olmak üzere beş aşamada analiz (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 223; Forster (1995)'dan) edilmiştir.

Literatür ve kaynaklardan elde edilen bilgiler doğrultusunda, ses eğitimi derslerine yönelik yaratıcı drama etkinlikleri şablonu oluşturulmuştur. Bu etkinliklerin her biri ayrıntılı olarak betimlenmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda etkinliklerin geçerliliği ve uygulanabilirliği değerlendirilmiş, kapsam geçerliliği sağlanmıştır.

Ses eğitimi derslerinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına yönelik oluşturulan şablonlar doğrultusunda etkinlikler; etkinliğin adı, konusu, grubun özellikleri, etkinliğin süresi, mekanı, kullanılacak araç ve gereçleri, kullanılacak teknikler, etkinliğe giriş, hazırlık ve ısınma, canlandırma, görüş ve değerlendirme ve sonuç ve kapanış başlıklarına göre hazırlanmıştır.

Yaratıcı drama etkinliklerine yönelik ele alınan başlıklar şu şekildedir:

Etkinliğin adı: Yaratıcı drama etkinliğinin adını belirlenmiştir. Etkinliğin adı, katılımcıların ilgisini çekecek ve etkinliğin amacı ile ana temasını yansıtacak şekilde oluşturulmuştur.

Konu: Etkinliğin odaklanacağı belirli konuyu veya temayı tanımlar. Bu konu, dersin içeriği ile ilgili olabileceği gibi daha geniş bir tema da olabilir (örneğin, besteciler, müzik türleri, gürlük terimleri, nüanslar vs.).

Grup: Etkinliğe katılacak olan kişilerin özelliklerini ve sayısını belirtir. Bu bilgiler, etkinliğin planlanması ve uygulanması açısından önemlidir. Örneğin, yaş grubu, sınıf seviyesi, katılımcı sayısı gibi bilgiler.

Etkinlik Süresi: Etkinliğin toplam ne kadar süreceğini belirtir. Bu süre, genel hatları ile hazırlık / ısınma, canlandırma ve değerlendirme aşamalarını kapsar.

Mekan: Etkinliğin yapılacağı yerin tanımını içerir. Bu, bir sınıf, açık alan, tiyatro sahnesi, salon veya başka bir uygun mekan olabilir.

Kullanılacak Araç ve Gereçler: Etkinlik sırasında ihtiyaç duyulacak tüm malzeme ve ekipmanları listeler. Örneğin, kostümler, sahne dekorları, müzik aletleri, kağıt, kalem vb.

Etkinlikte Kullanılacak Teknikler: Etkinlik sırasında kullanılacak pedagojik ve dramatik teknikleri belirtir. Bu, rol yapma, doğaçlama, pandomim, dans gibi çeşitli yöntem ve teknikler olabilir.

Kazanımlar: Etkinlik sonucunda katılımcıların edinmesi beklenen bilgi, beceri ve tutumları tanımlar. Bu kazanımlar eğitsel hedeflerle uyumlu şekilde olmalıdır.

Etkinliğe Giriş: Etkinliğin başlangıcını tanımlar. Katılımcılara etkinliğin amacı ve yapısı hakkında bilgi verilir ve onları etkinliğe hazırlamak için çeşitli aktiviteler yapılabilir. Bu bölümde, katılımcıların dikkatini çekmek ve onları motive etmek amaçlanır.

Hazırlık ve Isınma: Etkinlik öncesi yapılan hazırlık ve ısınma egzersizlerini içerir. Bu aşama, katılımcıların fiziksel ve zihinsel olarak etkinliğe hazır hale gelmesini sağlar. Isınma egzersizleri, katılımcıların enerjilerini yükseltir ve grup dinamiğini güçlendirir. Örneğin, şarkı söylemeden önce ses açma egzersizleri.

Canlandırma: Etkinliğin ana bölümünü canlandırma oluşturur. Katılımcılar belirlenen konular üzerinde rol yapma, doğaçlama ve diğer dramatik teknikler ile yaratıcı deneyimler ortaya koyar. Bu aşamada, katılımcılar aktif olarak etkinliğe katılır ve yaratıcı süreçlere dahil olurlar.

Görüş ve Değerlendirme: Etkinliğin sonunda yapılan değerlendirme ve görüşlerin paylaşılma sürecini tanımlar. Katılımcılar, deneyimlerini paylaşır ve etkinliğin hedeflerine ne kadar ulaşıldığı değerlendirilir. Bu bölümde, katılımcıların düşünceleri ve duyguları alınarak etkinliğin etkisi ölçülür.

Sonuç ve Kapanış: Etkinliğin sona erdiği bölümdür. Katılımcılara teşekkür edilir, etkinlik kısaca özetlenir ve bir sonraki adımlar hakkında bilgi verilir. Bu bölüm, etkinliğin tamamlandığını ve katılımcıların süreçten ne öğrendiklerini özetlemelerini sağlar. Bazı etkinliklerde canlandırma bölümünden küçük bir aynın yinelenmesi de çalışmanın keyifle bitirilmesini sağlayabilir.

4. BULGULAR

4.1. Sesin Oluşumu ve İnsan Sesi

Etkinlik Adı: Sesin Yolculuğu

Konu: İnsan Sesinin Oluşumu

Grup: Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler

Etkinlik Süresi: 90 dakika (2 Ders saati)

Mekan: Geniş bir drama sınıfı veya salon

Kullanılacak Araç ve Gereçler:

- Yastıklar veya minderler (rahat oturma alanı oluşturulur)
- Yazı tahtası ve kalemler
- Müzik çalan cihazlar ve çeşitli müzik türlerine ait kısa parçalar
- Çeşitli küçük aksesuarlar (şapka, eşarp, şal vb.)
- Ses kayıt cihazı veya akıllı telefon
- Çizim için kağıt ve kalemler

Kullanılacak Teknikler:

- Yaratıcı drama
- Rol oynama
- Doğaçlama
- Grup tartışması
- Ses ve beden egzersizleri
- Çizim

Kazanımlar:

- Sesin oluşumunda; ses tellerinin, rezonans boşluklarının ve artikülasyon rollerini açıklar.
- İnsan sesinin oluşum sürecini ve anatomisini tanımlar.
- Ses organlarını açıklar.
- Öğrenciler insan sesi ve sesin oluşum sürecini kavrarlar ve bu öğrendiklerini sanatsal bir biçimde ifade ederler.
- Ses tellerini, rezonans boşluklarını ve artikülasyonları canlandırır.

- Ses eğitiminde ses sağlığının önemini fark eder.
- Ses tellerinin titreşimi, rezonans boşlukları ve artikülasyonların işleyişini anlar.
- Ses organlarının işleyişini canlandırarak öğrenir.
- Sesin doğru kullanımı ve anatomisinin anlaşılması konusunda farkındalık kazanır.
- Sesin oluşumuna dair organları doğru bir şekilde çizer ve anlatır.
- Ses tellerinin titreşimlerini canlandırır ve kısa sahneler oluşturur.
- Rezonans boşluklarının sesin tınısını nasıl değiştirdiğini dramatize eder.
- Dil, dudaklar, damak ve dişlerin ses oluşumundaki rolünü canlandırır.
- Performanslarını değerlendirir ve geri bildirim alır.

Hazırlık ve Isınma:

Nefes Egzersizleri

- Öğrenciler çember oluşturacak şekilde oturur.
- Eğitimci, diyafram nefesi üzerinde durarak derin nefes alıp verme egzersizleri yaptırır.
- Ardından, nefes tutma ve kontrollü nefes verme çalışmaları yapılır.

Ses Egzersizleri

- Eğitimci, öğrencilerden farklı tonlarda sesler çıkarmalarını ister (mırıltı, uğultu, vb.).
- Ses tellerini ısıtmak için basit vokal egzersizler (örneğin, “m” sesiyle titreşim yapma) yaptırılır.

Etkinliğe Giriş:

Eğitimci, sesin oluşum sürecinin önemini vurgulayan bir konuşma yapar. Ses tellerinin titreşimi, rezonans boşlukları ve artikülasyonların ses oluşumundaki kritik rollerini açıklar. Sesin doğru kullanımı ve anatomisinin anlaşılmasının, ses kalitesini ve performansını nasıl etkilediğini anlatır. Bu anlatım, ses tellerinin, rezonans boşluklarının ve artikülasyonların işleyişini gösteren görsellerle desteklenir. Eğitimci, doğru ve yanlış ses kullanımını örnekleyerek, ses eğitiminin önemini vurgular ve sağlıklı ses kullanımı konusundaki farkındalığı artırır. Ses organlarının yanlış kullanımında doğabilecek ses sağlığı problemlerinden bahseder.

Canlandırma:

İnsanın Ses Organları Çizim Yarışması

- **Açıklama:** Öğrenciler, sesin oluşumuna dair organların yer aldığı bir görseli inceleyip bu organların işlevleri hakkında bilgi aldıktan sonra, görseli hafızalarında tutarak çizeceklerdir.
- **Yarışma Süreci:** Bilgilendirme: Öğrencilere, larenks, farenks, akciğer, nefes yolu gibi sesi oluşturan organların yer aldığı detaylı bir görsel sunulacak ve bu organların işlevleri hakkında kısa bir ders verilecektir.
- **Görsel İnceleme:** Öğrenciler, sunulan görseli 5 dakika boyunca inceleyeceklerdir.
- **Görsel Kapatma:** İnceleme süresi sona erdiğinde görsel kapatılacak ve öğrencilere çizim için gerekli materyaller dağıtılacaktır.
- **Çizim:** Öğrenciler, 10 dakika süreyle, hafızalarında kalan bilgiler doğrultusunda sesin oluşum sürecini ve ilgili organları çizeceklerdir.

Yarışmayı Değerlendirme

- **Bilimsel Doğruluk:** Çizimlerin, sesin oluşum sürecini ve ilgili organları doğru bir şekilde yansıtması.
- **Yaratıcılık:** Öğrencilerin, öğrendiklerini özgün ve yaratıcı bir biçimde ifade edebilme yetenekleri.
- **Detaylandırma:** Çizimlerde, organların işlevleri ve birbirleriyle olan ilişkilerinin ne kadar detaylı bir şekilde anlatıldığı değerlendirilir.

Ses Telleri ve Titreşim Etkinlikleri

- Öğrenciler gruplara ayrılır ve her grup ses tellerinin titreşimlerini canlandırır.
- Her grup, ses tellerinin nasıl titreştiğini gösteren kısa bir sahne oluşturur. Örneğin, bir grup, birbirine yaklaşan ve titreşen iki kişiyle ses tellerini canlandırabilir.
- Bir grup ezgisel bazı sesler çıkarırken diğer grup o seslerin tahmini titreşim hareketlerini canlandırabilir. Bu bölümde gruplardan bir grubun üyeleri; hızlı, yavaş, staccato, legato gibi özelliklere sahip olan bazı eserleri seslendirirken diğer gurup kendi aralarında görev dağılımı yaparak sesin oluşumuna dair süreçleri (nefes, ses telleri vs.) canlandırabilirler.

İnsan Sesinin Oluşumunda Rezonans Boşlukları

- Öğrencilerden, dersin başlangıcında teorik olarak öğrendikleri ses dalgalarının ağız, burun ve yutak boşluklarından nasıl geçtiğini dramatize etmeleri istenir.
- Gruplar ayrı ayrı rezonans boşluklarının sesin tınısını nasıl değiştirdiğini göstermek için farklı sahneler hazırlar. Örneğin, derin bir nefes ile ağız boşluğundan geçen bir sesin nasıl yankılandığını ve tınısının değiştiğini canlandırabilirler.

İnsan Sesinin Oluşumunda Artikülasyon

- Öğrenciler, dil, dudaklar, damak ve dişlerin ses oluşumundaki rolünü canlandıran kısa oyunlar hazırlar.
- Her grup, farklı harf ve kelimeleri seslendirirken artikülatörlerin nasıl çalıştığını gösterir. Örneğin, “b” ve “p” seslerini çıkarırken dudakların nasıl hareket ettiğini dramatize edebilirler. “s” ve “z” harflerinin sağlıklı çıkması için diş yapısının önemi vurgulanabilir.

Görüş ve Değerlendirme:

- Öğrenciler gruplar halinde oturarak her grubun canlandırmalarını izlemişlerdir. Her grup, kendi performansını ve diğer grupların performanslarını değerlendirir.
- Gruplar yaptıkları canlandırmayı kısaca açıklar ve süreç hakkında bilgi verir. Diğer gruplar, izledikleri performans hakkında geri bildirimde bulunur. Bu geri bildirimler, olumlu ve yapıcı eleştiriler içermelidir. Her grubun performansını değerlendirir ve doğru bilgilerle eksiklikleri giderir. Tüm grupların katkıları değerlendirildikten sonra, genel bir özet yapılır ve öğrencilerin öğrendikleri bilgiler pekiştirilir.

Eğitmen öğrencilere aşağıda örneklenen geribildirim sorularını yöneltebilir:

- Hangi grup, ses teli titreşimini daha iyi şekilde canlandırdı?
- Rezonans boşluklarının sesin tınısındaki önemini anlatan hangi grup daha etkili bir performans sergiledi?
- Siz olsaydınız bu canlandırmalara neler ilave ederek anlatırdınız? Şeklinde sorular yönelterek geri bildirim alabilir.

Sonuç ve Kapanış:

Öğrenciler, rahatlama ve kısa nefes kontrolü egzersizleri yaparak etkinliği sonlandırır. Eğitimci, öğrencilerin öğrendikleri bilgileri tekrar etmeleri için kısa bir özet yapar ve

mutlaka önemli noktaları vurgular. Öğrencilerin soruları yanıtlanır ve eksik kalan konular açıklığa kavuşturulur.

4.2. Nefes Kontrolü

Etkinliğin Adı: Lider Benim!

Konu: Nefes/Diyafram

Grup: Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler.

Etkinlik Süresi: 90 dakika

Mekan: Geniş ve rahat bir sınıf veya sahne

Kullanılan Araç ve Gereçler:

- Ritim aletleri(davul, shaker, zil vb.),
- Masa ya da vurmak için bir zemin,
- Oturmak için sandalyeler-minderler.

Etkinlikle Kullanılacak Teknikler:

- Doğru diyafram nefesi teorik ve uygulamalı eğitimi
- Ritim çalışmaları
- Bireysel ve grup uygulamaları
- Doğaçlama ve yaratıcı düşünce çalışmaları
- Rol oynama

Kazanımlar:

- Ritimle diyafram nefesini senkronize eder.
- Diyafram nefesini uygular
- Kostal nefesi uygular
- Yüzeysel ve burun-ağız nefesini uygular.
- Kostodiafragmatik nefesini uygular.
- Vücut hareketleriyle nefesini uyumlu bir şekilde kullanır.
- Grup içi iş birliği ile beden - nefes koordinasyonunu artırır.
- Seslendirdiği eserlerde nefes kontrolü uygular.
- Müziksel ifade becerilerini geliştirir.
- Doğaçlama ve yaratıcı düşünce çalışmalarıyla nefes tekniklerini kullanır.
- Nefes tekniklerinin ses eğitimi ve genel sağlık üzerindeki olumlu etkilerini fark eder.

Etkinliğe Giriş:

Etkinlik, öğrencilerinin dikkatini çekmek ve motive etmek için kısa bir tanıtımla başlayabilir. Nefes türleri ve diyafram nefesinin önemi anlatılır ve nefesin ritimle nasıl bağlantılı olduğunu kısaca açıklanır. Nefes kontrolünün ses eğitimi açısından önemi anlatılır.

Hazırlık ve Isınma:

- **Bedensel Isınma:** Öğrenciler yerlerinde rahat bir pozisyonda oturur veya ayakta durur. Basit vücut esneme hareketleriyle başlanır (boyun, omuzlar, kollar vb.).
- **Nefes Isınması:** Öğrenciler diyafram nefesi almayı öğrenir. Derin nefes alınır, karnın genişlediği ve ardından nefes verilirken karnın geriye çekildiği nefes teknikleri gösterilir ve uygulanır. Bu çalışma öncelikle yerde sırt üstü uzanır ve rahat bir şekilde yapıldıktan sonra ayağa kalkılarak, bilinçli bir şekilde diyaframı yönetebilme uygulamaları olarak yapılabilir.

Canlandırma:

- **Ritim Türleri Tanıtımı:** Eğitimci, kullanılacak ritim desenini (4/4 veya 3/4) açıklar ve örnekler. Ritim deseni önce sadece el çırpılarak veya masaya vurarak deneme yapılır.
- **Enstrüman Kullanımı:** Öğrenciler ritim aletlerini alır ve ritim desenine uygun bilindik bir ezgi çalarak ya da söyleyerek pratik yapar. Eğitimci rehberliğinde ritim ve nefes uyumu sağlanır. İki ölçekte nefes alma ve iki ölçekte nefes verme gösterilir.
- **Bireysel ve Grup Pratik:** Her öğrenci sırayla ritim desenine uygun nefes alıp verir ve ritim aletiyle ritmi destekler. Tüm grup birlikte çalışır, senkronizasyon sağlanır ve enerji dengelenir. Ölçü sayısı artırılarak egzersiz devam eder.
- **Doğaçlama Oturumu:** Öğrenciler öğrendikleri ritim ve nefes tekniklerini kullanarak serbest müzikal doğaçlama ya da dans yapar, yaratıcılıklarını ve kişisel ifadelerini ortaya koyar.

“Lider Benim!” Oyunu

Rol Dağılımı: Öğrenciler 4-5 kişilik gruplara ayrılır. Her gruptan bir kişi "eğitmen" rolünü alır. Diğer öğrenciler "Öğrenci" rolünde olur.

Senaryo ve Doğaçlama: Her grup, bir ses eğitimi sınıfını canlandıracak. Grup üyelerinden bir kişi eğitmen rolü için seçilir. Eğitimci rolünü alan kişi, grubundaki diğer

öğrencilerle iş birliği içerisinde belirlenen nefes tekniklerine yönelik bilgileri paylaşırlar. Bu bilgiler doğrultusunda doğaçlama ile bir sınıf ortamı canlandırılır.

Görevler:

Diyafram Nefesi Öğretimi:

- Eğitimci rolündeki kişi, öğrencilere diyafram nefesini nasıl alacaklarını gösterir ve açıklar.
- Tüm grup üyeleri bu nefesi kullanarak kısa bir melodi seslendirir.

Kostal Nefes Öğretimi:

- Eğitimci, kostal nefesin nasıl alındığını gösterir ve açıklar.
- Grup üyeleri bu nefesi kullanarak kısa bir eser seslendirir.

Kostodiafragmatik Nefes Öğretimi (Ciğerden alınan nefes):

- Eğitimci, kostodiafragmatik nefesin nasıl alındığını açıklar ve gösterir.
- Grup üyeleri bu nefesi kullanarak melodik bir doğaçlama yapar.

Yüzeyel ve Burun-Ağız Nefesi Öğretimi:

- Eğitimci, yüzeyel nefesin ve burun-ağız nefesinin nasıl alınacağını açıklar.
- Grup üyeleri bu nefesleri kullanarak farklı ritimlerde sesler çıkarır ve kısa doğaçlamalar yapar.

Eğitimci tüm grupları izler ve performans sonunda öğrencilerin aktardıkları ve uyguladıkları bilgilerdeki eksiklikleri tamamlar. Tüm öğrencilere nefes türleriyle ilgili birer egzersiz yaptırılır.

Görüş ve Değerlendirme:

Etkinlik sonunda öğrencilerle kısa bir geribildirim oturumu yapılır. Öğrencilerden alınan geri bildirimler ve öğretmenin gözlemleri doğrultusunda etkinlik değerlendirilir. Kazanımlara ulaşıp ulaşılmadığı, etkinliğin gelecekte nasıl iyileştirilebileceği üzerine tartışılır. Öğrencilerin gelişimi ve etkinliğin genel başarısı üzerine yorumlar yapılır. Diyafram nefesinin ses eğitimi ve genel sağlık üzerindeki olumlu etkileri vurgulanır.

Örnek geribildirim soruları:

- Ritim ve nefesi senkronize etmek sizin için nasıldı?
- Nefes tekniklerinde en çok zorlandığınız kısım neydi?
- Grup çalışmasında kendinizi nasıl hissettiniz?
- Doğaçlama kısmında ne hissettiniz ve nasıl bir deneyim yaşadınız?
- İkinci etkinlik sırasında hangi nefes tekniğini en faydalı buldunuz ve neden?

- Bu etkinlik sırasında nefes tekniklerini uygularken zorlandığınız veya daha fazla pratik yapmak istediğiniz bir alan var mıydı?

Sonuç ve Kapanış:

Öğretmen son birkaç dakikada etkinliğin anahtar noktalarını ve kazanımlarını özetler, genel bir özet yapar ve eksiklikleri giderir. Etkinlik, ritim eşliğinde rahatlama ve nefes kontrolü egzersizleriyle sonlandırılır.

4.3. Postür (Duruş)

Etkinliğin Adı: Eğrisi Doğrusu

Konu: Ses eğitiminde doğru ve yanlış duruşun (postürün) önemi, etkisi

Grup: Üniversite Ses Eğitimi Öğrencileri

Etkinlik Süresi: 90 dakika

Mekan: Geniş bir sınıf veya sahne (hareket etmeye uygun bir alan)

Kullanılacak Araç ve Gereçler:

- Büyük boy aynalar
- Yoga matları veya minderler
- Esneme bantları
- Ses kayıt-video cihazları
- Tahta ve kalemler
- Ritim enstrümanları (örneğin, küçük davullar, zil sesleri)
- Postür örneklerini gösteren görseller

Etkinlikte Kullanılacak Teknikler:

- Isınma ve gevşeme egzersizleri
- Rol oynama ve doğaçlama
- Grup çalışması ve çatışma
- Aynada kendini gözleme
- Ses ve nefes egzersizleri

Kazanımlar:

- Postürün ses üretimindeki önemini açıklar.
- Ses eğitiminde beden farkındalığını geliştirir.

- Postürün ses üretimi üzerindeki etkisini uygular.
- Doğru ve yanlış postürü ilişkilendirir.
- Eser seslendirilmesinde yanlış postürün sonuçlarını fark eder.
- Eser seslendirirken doğru postür alışkanlığını edinir.

Etkinliğe Giriş:

Eğitmen, ses eğitiminde duruşun niçin önemli olduğunu vurgulayan bir konuşma yapar. Doğru duruşun sadece fiziksel rahatlık sağlamakla kalmayıp sesin kalitesini ve devamlılığını nasıl etkilediğini anlatır. Anlatım, doğru ve yanlış duruş örneklerini içeren görsellerle desteklenebilir. Canlandırma bölümünde bu tablolardan yararlanılabilir.

Doğru Duruş ve Yanlış Duruşun Betimlenmesi

Tablo 4.1. Doğru Duruş (Kuramsal)

Baş ve Boyun	<ul style="list-style-type: none"> • Baş dik ve omurganın uzantısı şeklindedir. • Çene hafifçe geride, boğaz açık ve rahat bir pozisyondadır. • Boyun kasları gevşek ve rahattır, başı taşıyan ense kaslarıdır.
Omuzlar	<ul style="list-style-type: none"> • Omuzlar geride ve rahat bir pozisyondadır. • Omuzlar aşağıda, kulaklardan uzaktır, kaslarda herhangi bir gerginlik yoktur. • Omuzlar simetrik ve aynı hizada durur.
Göğüs ve Sırt	<ul style="list-style-type: none"> • Göğüs dik ve kendinden emin bir pozisyondadır, ancak doğal ve rahattır. • Sırt düz, omurganın doğal eğriliği korunur. • Bel bölgesi hafifçe içe doğru kavis yapar, ancak aşırı değildir.
Kollar ve Eller	<ul style="list-style-type: none"> • Kollar doğal bir şekilde yanlarda durur. • Dirsekler hafifçe bükülü, avuç içleri bedene doğru bakar. • Eller rahat ve gerginlikten uzak tutulur.
Kalça ve Karın	<ul style="list-style-type: none"> • Kalça nötr pozisyonda, öne veya arkaya doğru çıkıntı yapmaz. • Karın kasları hafifçe aktif, göbek içeriye çekik ve destekli pozisyondadır.

Bacaklar ve Ayaklar	<ul style="list-style-type: none"> • Dizler hafifçe bükülü ve esnek tutulur. • Bacaklar omuz genişliğinde açık, dengeli bir şekilde durur. • Ayaklar yere tam basar, ağırlık dengeli bir şekilde dağıtılmıştır.
----------------------------	--

Tablo 4.2. Yanlış Duruş

Baş ve Boyun	<ul style="list-style-type: none"> • Baş öne doğru eğik veya aşırı geride olabilir. • Boyun kasları gergin ve zorlanmış bir durumdadır. • Çene ileri doğru itilmiş veya aşırı geride olabilir.
Omuzlar	<ul style="list-style-type: none"> • Omuzlar öne doğru düşmüş veya aşırı geriye çekilmiş olabilir. • Omuzlar kulaklara doğru yükselmiş ve kaslar gergin olabilir. • Omuzlar asimetrik, bir omuz diğerinden daha yüksekte durabilir.
Göğüs ve Sırt	<ul style="list-style-type: none"> • Göğüs çökmüş veya aşırı ileri çıkmış olabilir. • Bel bölgesi aşırı içe doğru kıvrılmış veya düz olabilir. • Sırt yuvarlak veya aşırı kavisli olabilir, omurganın doğal eğriliği bozular.
Kollar ve Eller	<ul style="list-style-type: none"> • Kollar gergin ve doğal olmayan bir şekilde tutulur. • Dirsekler kilitlenmiş veya aşırı bükülmüş olabilir. • Eller gergin ve yumruk yapılmış olabilir.
Kalça ve Karın	<ul style="list-style-type: none"> • Kalça öne veya arkaya doğru çıkıntı yapabilir. • Karın kasları gevşek ve desteklenmemiş olabilir, göbek dışarıya çıkar.
Bacaklar ve Ayaklar	<ul style="list-style-type: none"> • Dizler kilitlenmiş veya aşırı bükülmüş olabilir. • Bacaklar aşırı geniş veya dar pozisyonda olabilir. • Ayaklar yere tam basmaz, ağırlık dengesiz bir şekilde dağılır.

Hazırlık ve Isınma:

Öğrenciler matlarına veya minderlerine geçerler. Eğitimci liderliğinde şu ısınma ve gevşeme hareketleri yapılır:

- Baş ve Boyun Isınma: Başın yavaşça öne, arkaya ve yanlara doğru hareket ettirilmesi. Boyun kaslarının gevşetilmesi.
- Omuz Isınma: Omuzları yukarı kaldırıp indirme, öne ve arkaya doğru çevirme hareketleri. Kolları serbest bırakıp hafifçe sallayarak omuzlarını rahatlatırlar.
- Göğüs ve Sırt Isınma: Göğsü öne çıkarma ve geri çekme, sırtı yuvarlama ve düzleştirme egzersizleri.
- Kalça ve Karın Isınma: Kalçayı öne ve arkaya doğru hafifçe hareket ettirme. Karın kaslarını sıkıp gevşetme.
- Bacak ve Ayak Isınma: Dizleri hafifçe bükme, ayak bileklerini çevirme ve ayak parmakları üzerinde yükselip inme hareketleri.
- Gerilme ve Uzanma: Öğrenciler ayakta, kollarını yukarı doğru uzatarak gerilirler.

Canlandırma:

Grup 1: Doğru Duruş Canlandırması

- Öğrenciler, doğru duruş kurallarını uygulayarak seçtikleri bir şarkıyı söylerler. Bu sırada eğitimci ve diğer öğrenciler gözlemler.
- Ayna ve video kamera kullanılarak performanslar kaydedilir.

Grup 2: Yanlış Duruş Canlandırması

- Öğrenciler, yanlış duruş kurallarını uygulayarak aynı şarkıyı tekrar söylerler. Yanlış duruşun eser seslendirme üzerindeki olumsuz etkilerini gözlemlemek için dikkat edilir.
- Performanslar yine ayna ve video kamera ile kaydedilir.

Doğaçlama ve Çatışma Kurgusu:

- Öğrenciler, "Doğru duruş ile yanlış duruşun karşı karşıya geldiği bir şarkı yarışması" senaryosunu doğaçlama yaparlar.
- Bir grup doğru duruşu savunurken, diğer grup yanlış duruşun daha rahat olduğunu iddia eder.
- Gruplar, belirledikleri argümanlarla eser seslendirerek ve beden dilini kullanarak birbirlerine üstün gelmeye çalışırlar.

- Çatışma, doğru duruşun neden daha faydalı olduğunu göstermek için çözülür.

Görüş ve Değerlendirme:

- Her iki grubun performansları izlenir ve videolar üzerinden değerlendirilir.
- Öğrenciler, doğru ve yanlış duruşun şarkı performanslarına olan etkilerini tartışır.
- Eğitimci, gözlemlerine dayanarak geri bildirim verir ve doğru duruşun nasıl korunması gerektiğine dair ipuçları paylaşır.
- Katılımcılar, etkinlikte öğrendikleri bilgileri ses eğitimi, eser seslendirmede, günlük yaşamlarında nasıl uyarlayabileceklerini tartışırlar.

Sonuç ve Kapanış:

Eğitimci doğru duruşun ve postürün ses üretimindeki önemini kavradıklarını vurgulayarak, öğrendiklerinin günlük yaşamlarına ve eser seslendirme pratiklerine nasıl entegre edileceğini özetler. Etkinlik, katılımcıların rahatlamış bir şekilde son bir derin nefes alma ve gevşeme egzersizi yapmasıyla tamamlanır. Etkinlik böylece sona erer ve katılımcılar, doğru duruşun ve postürün ses eğitimi üzerindeki etkilerini anlamış, öğrendiklerini uygulamaya hazır ve motive olmuş bir şekilde etkinlikten ayrılırlar.

4.4. Artikülasyon

Etkinliğin Adı: Dilin Dansı

Konu: Ses eğitiminde artikülasyon

Grup: Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler.

Etkinlik Süresi: 90 dakika

Mekan: Geniş, boş bir sınıf veya salon

Kullanılacak Araç ve Gereçler:

- Müzik çalar ve çeşitli ritmik müzikler: Isınma ve ritim çalışmaları için
- Çeşitli renklerde ipler: Grup çalışmaları ve canlandırmalar için
- Küçük top: Dikkat ve odaklanma oyunları için
- Yansıtıcı (projeksiyon cihazı): Eğitim materyallerini ve örnekleri göstermek için
- Kağıt ve kalem: Not alma ve geri bildirim çalışmalarıyla görev kartları için
- Ayna: Öğrencilerin kendi artikülasyonlarını gözlemlemeleri için

Etkinlikte Kullanılacak Teknikler:

- Isınma oyunları
- Doğaçlama
- Geri bildirim ve tartışma
- Rol oynama
- M¼zik

Kazanımlar:

- Net ve anlaşılır ses üretir.
- Eser seslendirme ve konuşma sırasında eser özelliğine göre nefes tekniklerini öğrenir.
- Nefes tekniklerini uygular.
- Ses kalitesini artırır ve ses sağlığını korur.
- Bireysel ve grup performanslarında artik¼lasyon süreçlerini iyileştirir.
- İstiklal Marşı'nı doğru artik¼le ederek söyler.
- Eseri telaffuzuna uygun seslendirir.
- Artik¼lasyonun önemini kavrar.
- Dudak ve dil kaslarını ısıtma hareketlerini gözlemler.
- Vokal ve konsonları uygun bir şekilde çıkarır.
- Dikkat ve odaklanma oyunlarıyla artik¼lasyon becerilerini geliştirir.
- Ritmik m¼zik eşliğinde hece ve kelimeleri uygun bir şekilde tekrar eder.

Etkinliğe Giriş: Açılış Konuşması ve Amaçların Belirtilmesi: Öğretmen, artik¼lasyonun önemi ve ses eğitimi ile ilişkisinden bahseder. Etkinliğin amacı ve yapılacak aktiviteler hakkında kısa bilgi verilir.

Hazırlık ve Isınma:

Isınma Egzersizleri

- **M¼zik Eşliğinde Isınma:** Öğrenciler, yüz ve çene kaslarını gevşetmek için rahatlatıcı bir m¼zik eşliğinde esneme hareketleri yapar. Herkes daire şeklinde oturur ve m¼zik çaldığında herkes sırasıyla esneme hareketleri yapar.
- **Dudak ve Dil Hareketleri:** Öğrenciler, ayna karşısında dudak büzme, dil çıkarma ve çekme gibi hareketler yaparak dudak ve dil kaslarını ısıtırlar. Her öğrenci,

belirli sesleri (örneğin, "mmm", "ppp") çıkarırken aynada kendi artikülasyonunu gözlemler.

- **Derin Nefes Alışverişi:** Öğrenciler, diyafram kaslarını kullanarak derin nefes alıp verme egzersizleri yapar. Yavaşça nefes alıp verirken ellerini karınlarına koyarak nefesin diyaframdan geldiğini hissederler.
- **İp Kullanarak Germe ve Gevşeme:** Öğrenciler, birbirine bağlanan renkli ipleri kullanarak grup halinde germe ve gevşeme hareketleri yapar. Bu egzersiz, vücutlarının tüm bölümlerini gevşetmelerine yardımcı olur ve grup dinamiğini artırır.
- **Top ile Dikkat ve Odaklanma Oyunu:** Küçük bir top kullanarak öğrenciler, topu birbirlerine atarken belirli sesleri yüksek sesle tekrar ederler. Örneğin, top atıldığında "pa", "pe", "pı", "pi", "po", "pö", "pu", "pü" seslerini çıkarırlar. Bu oyun, hem dikkat hem de artikülasyon becerilerini geliştirmeye yardımcı olur.

Temel Artikülasyon Egzersizleri

- **Ünlü ve Ünsüz Ses Çalışmaları:** Öğrenciler, "a", "e", "ı", "i", "o", "ö", "u", "ü" gibi ünlüleri ve "b", "p", "d", "v", "ç", "ş", "f", "t" gibi ünsüzleri doğru bir şekilde çıkarmak için tekrarlamalar yapar.
- **Ayna Kullanımı:** Öğrenciler, ayna karşısında dudak, dil ve çene hareketlerini gözlemleyerek doğru artikülasyon yapmaya çalışır.
- **Ritmik Çalışmalar:** Ritmik müzik eşliğinde belirli hece ve kelimeleri (örneğin, "pat", "pet", "pıt", "pit", "pot", "pöt", "put", "püt",) tekrar ederek ritim ve artikülasyon uyumunu geliştirirler. Müzik ritmine uygun olarak heceleri ve kelimeleri söylemeye çalışırlar.

Canlandırma:

Tekerleme Kartları Dağıtma: Her öğrenci, üzerinde farklı bir tekerleme yazılı olan bir kart alır. Öğrenciler, tekerlemeyi yavaşça okuyarak prova yapar.

Hızlı Tekerleme Söyleme: Öğrenciler sırayla söz alır ve tekerlemeyi olabildiğince hızlı ve doğru bir şekilde söylemeye çalışır. Performanslar video kamera ile kaydedilir.

Doğaçlama ve Tekerleme: Öğrenciler, belirlenen bir sahne içinde tekerlemeyi hızlıca söyleyerek doğaçlama yaparlar.

Örnek Sahne: Pazarda alışveriş yapan müşteri ve satıcı.

- **Müşteri:** "Bir berber bir berbere, bre berber gel beraber bir berber dükkanı açalım demiş."
- **Satıcı:** "Dal sarkar kartal kalkar, kartal kalkar dal sarkar."
- **Müşteri:** "Güzel pazarcı, pazarda üzümcü, üzümcü pazarda güzel pazarcı."
- **Satıcı:** "Şu yoğurdu sarımsaklasak da mı saklasak, sarımsaklamasak da mı saklasak?"

Grup Canlandırması 1: Öğrenciler, küçük gruplara ayrılarak belirli bir senaryo veya diyalog oluşturur. Bu senaryonun oluşumuna tüm grup ortak karar verir. Her grup, kısa bir dramatik parça hazırlar ve bu parçada artikülasyonun vurgulandığı cümleler kullanır. Bu cümleler görev kartlarına yazılmış ve katlanarak içinden eşit bir şekilde gruplara dağıtılır. Doğaçlama esnasında liderin komutuyla canlandırma yapan kişi cebinden bir kağıt çıkarır ve onu okur. Tüm doğaçlama bu görev kartında yazan cümlenin anlamına göre şekil almalıdır. Artikülasyon bakımından zorlayıcı cümleler seçilmesi uygundur. Doğaçlamanın konu bütünlüğü bozulmadan etkinliğin tamamlanması beklenir. Öğrenciler, rollerini oynarken doğru artikülasyon yapmaya özen gösterir. Her grup performansını sergiledikten sonra diğer gruplardan geri bildirim alır.

Grup Canlandırması 2: Topla Artikülasyon Oyunu: Öğrenciler daire şeklinde oturur ve bir öğrenci topu elinde tutar. Topu bir başka öğrenciye atmadan önce belirli bir ses veya kelimeyi yüksek sesle söyler (örneğin, "ka", "ke", "kı", "ki", "ko", "kö", "ku", "kü",). Topu alan öğrenci, aynı sesi tekrar eder ve topu bir başkasına atar. Bu oyun, hızlı düşünme ve doğru artikülasyon becerilerini geliştirir.

Görüş ve Değerlendirme:

- Öğrenciler, gruplar halinde yaptıkları canlandırmaları sınıfa sunar ve diğer öğrencilerden geri bildirim alırlar.
- Görev kartlarında yazan zorlu tekerlemeleri artiküle ederken karşılaştıkları zorluklar konuşulur.
- Öğrenciler, kendi performanslarını değerlendirir ve neleri geliştirebilecekleri üzerine düşüncelerini paylaşır.
- Öğretmen, öğrencilerin performanslarını değerlendirir ve genel olarak etkinlikte başarılanları ve gelişim alanlarını belirtir.

Sonuç ve Kapanış

- Öğretmen, etkinliğin genel bir değerlendirmesini yapar ve öğrencilerin artikülasyon ve ses eğitiminde ne kadar ilerleme kaydettiklerini vurgular.
- Öğrencilerle vedalaşılır ve bir sonraki ders için kısa bir özet yapılır.

4.5. Diksiyon (Dil / Konuşma)

Etkinliğin Adı : Eğlen- Konuş!

Konu: Dil ve konuşmanın ses eğitimi öğrencilerinin öğrenme süreçlerine etkileri ve farklı dillerde seslendirilen eserlerin incelenmesi.

Grup: Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler.

Etkinliğin Süresi: 100- 120 dakika

Mekan: Üniversite sınıfı veya drama için uygun salon

Kullanılacak Araç ve Gereçler:

- Farklı dillerde yazılmış şarkı notaları ve sözleri
- Ses kayıt cihazı
- Tahta ve kalemler
- Müzik çalar ve hoparlör
- Isınma ve nefes egzersizleri için minderler
- Video projeksiyon cihazı (isteğe bağlı)

Etkinlikte Kullanılacak Teknikler:

- Rol oynama
- Grup tartışmaları
- Sesli okuma ve canlandırma
- Nefes ve ses egzersizleri
- Küçük grup çalışmaları

Kazanımlar:

- Dil ve konuşmanın ses eğitimi üzerindeki etkisini tanımlar.
- Farklı dillerdeki seslendirmelerde, fonetik yapının ses üretimindeki rolünü bilir.
- Farklı dillerde eser seslendirme deneyimi kazanır.
- Türkçe tekerlemeler okuyarak artikülatörlerini ısındırır.

- Farklı dillerde basit cümleler ve tekerlemeler okur.
- Seçtikleri dilin özel artikülasyon ve seslendirme tekniklerini kullanarak pratik yapar.
- Farklı dillerde tekerlemeleri hızlı ve doğru bir şekilde söyler.
- Franz Schubert'in "Lachen Und Weinen" adlı eserinin sözlerini dilin özelliklerine uygun telaffuz eder.
- Dilin fonetik yapısının seslendirme tekniklerine nasıl etki ettiğini tartışır.
- Farklı dillerin artikülasyon zorluklarını fark eder.
- Farklı dillerdeki tekerleme ve şarkılarda karşılaştıkları zorlukları paylaşır.
- Farklı dillerdeki tekerleme ve şarkılarda öğrendikleri yeni bilgileri paylaşır.

Etkinliğe Giriş:

Etkinlik lideri, öğrencilere dil ve konuşmanın ses eğitimi üzerindeki önemini vurgulayan bir sunum yapar. Sunumda, dil ve konuşmanın ses üretimindeki rolü, farklı dillerin ses yapıları ve kültürel etkileri anlatılır. Öğrencilere etkinliğin amacı ve aşamaları hakkında bilgi verilir.

Hazırlık ve Isınma:

Nefes ve Isınma Egzersizleri:

- **Diyafram Nefesi:** Öğrenciler, diyafram nefesi alarak karınlarını şişirir ve nefesi yavaşça bırakır.
- **Hışırtı Sesi:** Hışırtı sesi çıkararak nefesi kontrollü bir şekilde dışarı verirler.
- **Dudak Trilleri:** Dudaklarını gevşek bırakarak titreştirme çalışması yaparlar.

Dil ve Konuşma Alıştırmaları:

- **Türkçe Tekermeler:** Öğrenciler, Türkçe tekerlemeler okuyarak artikülasyonlarını ısındırır.
- **Farklı Dillerde Tekermeler:** İtalyanca ve Fransızca gibi farklı dillerde basit cümleler ve tekerlemeler okunur.

Canlandırma:

Rol Oynama ve Canlandırma:

Dil ve Kültür Grupları: Öğrenciler, farklı dillerde eser seslendirmek üzere küçük gruplara ayrılır. Her grup bir dil seçer: İtalyanca, Fransızca, Almanca ve Türkçe. Bu görev

dağılımının bir önceki etkinliğin sonunda verilmesi, öğrencilerin yeterli hazırlık yapması bakımından uygun olacaktır.

Dil ve Fonetik Özelliklerin İncelenmesi: Her grup, seçtikleri dilin fonetik özelliklerini ve seslendirme tekniklerini araştırır. Örneğin:

- **İtalyanca:** Açık ve uzun ünlüler, melodik yapı.
- **Fransızca:** Burun sesleri, sessiz harflerin yumuşak telaffuzu.
- **Almanca:** Sert ve net ünsüzler, keskin artikülasyon.

Performans Hazırlığı:

- **Şarkı Seçimi ve Prova:** Her grup, kendi dilinde bir şarkı seçer ve şarkının anlamını, kültürel bağlamını ve fonetik özelliklerini analiz eder. Grup üyeleri, şarkının sözlerini doğru telaffuz etmek ve anlamını kavramak için birlikte çalışır.
- **Artikülasyon Çalışmaları:** Seçtikleri dilin özel artikülasyon ve seslendirme tekniklerine odaklanarak pratik yaparlar. Örneğin, Fransızca bir eser seslendirecek grup burun seslerini çalışırken, Almanca bir eser seslendirecek grup sert ünsüzlere odaklanır.

Tekerleme ve Şarkı Yarışması

Tekerleme Yarışması: Her grup, seçtikleri tekerlemeyi en hızlı ve en doğru şekilde söylemeye çalışır. Diğer gruplar alkışlar ve teşvik eder. Performans öncesinde her grup, seçtikleri dilin özellikleri, şarkının anlamı ve kültürel bağlamı hakkında kısa bir sunum yapar. Her grup, hazırladıkları şarkıyı sahnede canlandırır. Performans sırasında dilin ve kültürün seslendirme üzerindeki etkilerine dikkat çekerler. Grup üyeleri, sahnede özgüvenle durur ve izleyiciye sesin ve dilin birleşimini etkili bir şekilde sunması beklenir.

- Öğrenciler 3-4 kişilik gruplara ayrılır. Her grup bir İtalyanca tekerleme seçer. Bu tekerlemeler, öğrencilerin İtalyanca telaffuzunu ve fonetik yapısını eğlenceli bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olacaktır. Öğrenciler bu tekerlemeleri tekrarlayarak dilin melodik ve fonetik özelliklerini daha iyi kavrayabilirler.

İtalyanca Tekerlemelere Örnekler:

- Scaramuccia a Roma, scaramuccia a Rimini, tutte le scaramucce fanno scaramuccia.

Türkçe Okunuşu: Skaramuçça a Roma, skaramuçça a Rimini, tutte le skaramuççe fanno skaramuçça.

Türkçe Anlamı: Roma'da küçük çatışmalar, Rimini'de küçük çatışmalar, tüm küçük çatışmalar küçük çatışmalar yapar.

- Trentatré trentini entrarono a Trento tutti e trentatré trotterellando.

Türkçe Okunuşu: Trentatre trentini entrarono a Trento tutti e trentatre trotterellando.

Türkçe Anlamı: Otuz üç Trentolu Trento'ya girdi, hepsi otuz üçü trotting yaparak.

- Apelle figlio di Apollo fece una palla di pelle di pollo, e tutti i pesci vennero a galla per vedere la palla di pelle di pollo fatta da Apelle figlio di Apollo.

Türkçe Okunuşu: Apelle figlio di Apollo feçe una palla di pelle di pollo, e tutti i peşi vennero a galla per vedere la palla di pelle di pollo fatta da Apelle figlio di Apollo.

Türkçe Anlamı: Apollo'nun oğlu Apelle bir tavuk derisinden top yaptı, ve tüm balıklar tavuk derisinden topu görmek için su yüzüne çıktı.

Fransızca Tekerlemelere Örnekler:

- Je suis ce que je suis et si je suis ce que je suis, qu'est-ce que je suis?

Türkçe Okunuşu: Jö süi sö kö jö süi e si jö süi sö kö jö süi, kes kö jö süi?

Anlamı: Ben neysem oyum ve eğer neysem oyum, ben neyim?

- Un chasseur sachant chasser sans son chien est un bon chasseur.

Türkçe Okunuşu: Ön şasör saşan şase sanz son şyen e ön bon şasör.

Anlamı: Köpeği olmadan avlanmayı bilen bir avcı iyi bir avcıdır.

- Si mon tonton tond ton tonton, ton tonton sera tondu.

Türkçe Okunuşu: Si mon tonton ton ton tonton, ton tonton sera tondu.

Anlamı: Eğer amcam senin amcanı tıraş ederse, senin amcan tıraş edilmiş olacak.

Almanca Tekerlemelere Örnekler:

- Fischers Fritze fischt frische Fische. Frische Fische fischt Fischers Fritze.

Türkçe Okunuşu: Fişers Fritze fişt frişe fişe. Frişe fişe fişt Fişers Fritze.

Anlamı: Balıkçı Fritze taze balık tutar. Taze balık tutar balıkçı Fritze.

- Zwischen zwei Zwetschgenbäumen sitzen zwei zwitschernde Schwalben.

Türkçe Okunuşu: Tsvişen tsvai Tsvetsçgenbäumen siten tsvai tsvişernde Şvalben.

Anlamı: İki erik ağacı arasında cıvıldaayan iki kırlangıç oturur.

- Der dicke Dachdecker deckt dein Dach, drum dank dem dicken Dachdecker, der dein Dach deckt.

Türkçe Okunuşu: Der dikke Dahhdekker dekt dayn Dahh, drum dank dem dikken Dahhdekker, der dayn Dahh dekt.

Anlamı: Şişman çatı ustası çatımı kaplıyor, bu yüzden çatımı kaplayan şişman çatı ustasına teşekkür et.

Etkinlik: Almanca Eser Telaffuzu

Öğrenciler bu bölümde Franz Schubert'e ait bir lied olan "Lachen Und Weinen" adlı eserin sözlerini telaffuz için lider eşliğinde, ritmik kalıbına uygun okurlar.

“LACHEN UND WEINEN “

Lachen und Weinen zu jeglicher Stunde
Nimmt mir mein Sehnen, mein Sehnen zu dir.
Doch warum ich weine, warum ich lache,
Weiß ich nicht, weiß ich nicht.

Manchmal, wenn ich auf den Morgenwinden
Höre dein Stimme, dein Stimme so schön,
Muß ich klagen und dann wieder lachen,
Weiß ich nicht, weiß ich nicht.

Kommt aus dem Garten das Fräulein gegangen,
Hat sie die Lilie, die Lilie zur Hand,
Muß ich weinen, und dann wieder lachen,
Weiß ich nicht, weiß ich nicht.

Türkçe Telaffuz:

La-hen unt Vay-nen tsu yey-gli-her Ştun-de
Nimt mir mayn Zey-nen, mayn Zey-nen tsu dir.
Doh vah-rum ih vay-ne, vah-rum ih la-he,
Vays ih niht, vays ih niht.

Mañ-mal, ven ih auf den Mor-gen-vin-den
Hö-re dayn Ştim-me, dayn Ştim-me zo şön,

Mus ih kla-gen unt dan vi-der la-hen,
Vays ih niht, vays ih niht.

Komt aus dem Gar-ten das Fröy-layn ge-gan-gen,
Hat zi di Li-li-e, di Li-li-e tsur Hand,
Mus ih vay-nen, unt dan vi-der la-hen,
Vays ih niht, vays ih niht.

Görüş ve Değerlendirme:

Etkinlik lideri, dil ve konuşmanın ses eğitimi üzerindeki etkileri hakkında tartışma başlatır. Tartışma konuları arasında, dilin fonetik yapısının seslendirme tekniklerine nasıl etki ettiği, farklı dillerin artikülasyon zorlukları ve kültürel etkiler yer alır. Gruplar, farklı dillerdeki tekerleme ve şarkılarda karşılaştıkları zorlukları ve öğrendikleri yeni bilgileri sınıfla paylaşır.

Sonuç ve Kapanış:

Etkinlik lideri, tartışmaları özetler ve dil ile konuşmanın ses eğitimi üzerindeki önemini bir kez daha vurgular. Öğrencilere etkinlik sırasında öğrendikleri bilgileri ve becerileri nasıl uygulayabilecekleri hakkında öneriler sunar. Etkinlik, bir nefes ve rahatlama egzersiziyle sonlandırılır.

4.6. Fonasyon

Etkinliğin Adı: Fonasyon Macerası

Konu: Fonasyon ve doğru ses üretim teknikleri

Grup: Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler.

Etkinlik Süresi :100 dakika

Mekan: Geniş, boş bir sınıf veya sahne vb.

Kullanılacak Araç ve Gereçler:

- Müzik çalar ve çeşitli ritmik müzikler: Isınma ve ritim çalışmaları için
- Çeşitli renklerde ipler: Grup çalışmaları ve canlandırmalar için
- Küçük top: Dikkat ve odaklanma oyunları için
- Yansıtıcı (projeksiyon cihazı vb): Eğitim materyallerini ve örnekleri göstermek için

- Kağıt ve kalem: Not alma ve geri bildirim çalışmaları için
- Ayna: Öğrencilerin kendi fonasyonlarını gözlemlmeleri için
- Kartlar: Üzerinde ses üretimi ile ilgili egzersizlerin yazılı olduğu kartlar
- Telefon

Etkinlikte Kullanılacak Teknikler:

- Isınma oyunları
- Doğaçlama
- Grup çalışması
- Geri bildirim ve tartışma
- Rol oynama
- Yarışma
- Telefon Görüşmesi

Kazanımlar:

- Fonasyon becerilerini geliştirir.
- Ses eğitimi ve eser seslendirme süreçlerinde güçlü ve kontrollü ses üretir.
- Ses ve konuşma organlarını etkin kullanır.
- Fonasyon sırasında doğru nefes tekniklerini öğrenir.
- Fonasyon sırasında doğru nefes tekniklerini uygular.
- Ayna karşısında ses çıkarma egzersizleri yaparak boğaz ve ağız hareketlerini fark eder.
- Doğaçlama senaryolarında fonasyon tekniklerini uygular.
- Hikayelerde fonasyona dikkat ederek canlandırma yapar.
- Nefes teknikleri ve gevşeme yöntemlerini fonasyon sırasında uygular.
- Fonasyon egzersizlerini uygulayarak sesin tınısını ve rezonansını artırır.
- Fonasyon egzersizlerini uygulayarak vokal becerilerini geliştirir.

Etkinliğe Giriş:

Açılış Konuşması ve Amaçların Belirtilmesi: Öğretmen, fonasyonun önemi ve ses eğitimi ile ilişkisinden bahseder. Fonasyonun, ses tellerinin titreşimi sonucu sesin oluşmasını sağlayan süreç olduğu açıklanır. Etkinliğin amacı ve yapılacak aktiviteler hakkında kısa bilgi verilir.

Hazırlık ve ısınma:

Isınma Egzersizleri

- **Nefes Kontrolü ve Diyafram Egzersizleri:** Öğrenciler, diyaframdan nefes almayı ve doğru nefes tekniklerini öğrenirler. Derin nefes alıp verirken karınlarına ellerini koyarak nefesin hareketini hissederler.
- **Ses Isınma Egzersizleri:** Öğrenciler, düşük ve yüksek tonlarda "humming" (mırıldanma) egzersizleri yaparak ses tellerini ısıtırlar. Bu, ses tellerinin esnekliğini artırır ve fonasyon kalitesini yükseltir.
- **Ayna Karşısında Fonasyon:** Öğrenciler, ayna karşısında ses çıkarma egzersizleri yaparlar. Aynada kendi boğaz ve ağız hareketlerini gözlemleyerek ses tellerinin titreşimini izlerler.

Temel Fonasyon Egzersizleri

Ses Kontrolü Çalışmaları: Öğrenciler, projeksiyon cihazı kullanarak ekrana yansıtılan farklı ses tonlarını (örneğin, "a", "e", "ı", "i", "o", "ö", "u", "ü") vokal ses çıkarma egzersizleri yapar. Her öğrenci, ses tonunu kontrol ederek ve doğru fonasyon tekniği kullanarak sesi çıkarmaya çalışır. Aynı çalışma konsonlarda da yapılır.

Rezonans Çalışmaları: Öğrenciler, sesin rezonansını artırmak için burun ve göğüs rezonansını kullanarak çeşitli sesler çıkarırlar. Bu egzersizler, sesin daha dolgun ve güçlü çıkmasını sağlar.

Canlandırma:

Telefon Görüşmeleri ile Fonasyon:

- Öğrenciler ikili gruplara ayrılır ve her bir gruba telefon verilir. Bu telefon cep telefonu olabileceği gibi oyuncak ya da eski tip kablolu telefonlardan olabilir.
- Bir öğrenci "telefon görüşmesi" yaparak diğerine belirli bir senaryoyu aktarır. Örneğin, "Bir müzik yarışmasına katılacağımı duyurmak" gibi. Bu sırada fonasyon tekniklerini kullanmaları istenir.
- Eğitimci, gruplara göz kulak olur ve gerektiğinde müdahalelerde bulunur.

Senaryo 1: Yarışmaya Katılma Heyecanı

- Öğrenci A: "Merhaba! Sana harika bir haberim var. Bir müzik yarışmasına katılmaya karar verdim!"

- Öğrenci B: “Gerçekten mi? Bu harika! Hangi şarkıyı söyleyeceksin?”
- Öğrenci A: “Henüz karar vermedim, ama en sevdiğim şarkılardan biri olacak. Fonasyon tekniklerini kullanarak güçlü bir performans sergilemeyi planlıyorum.”... şeklinde başlayan diyalog, öğrencilerin doğaçlamasıyla devam eder. Her telefon görüşmesi için standart bir süre belirlenebilir.

Senaryo 2: Müzik Dersi İçin Randevu Alma

- Öğrenci A: “Merhaba hocam, iyi günler. Bir müzik dersi almak istiyorum. Hangi günler müsait olduğunuzu öğrenebilir miyim?”
- Öğrenci B: “Merhaba, tabii ki. Pazartesi ve Çarşamba günleri uygunum. Hangi konularda çalışmak istersiniz?”
- Öğrenci A: “Fonasyon teknikleri ve doğru nefes kullanımı üzerine yoğunlaşmak istiyorum.”

Grup Canlandırmaları: (Öğrenciler fonasyon konusunu eğlenceli ve doğaçlamaya dayalı bir şekilde öğrenmelerini amaçlayan bir oyundur. Öğrenciler, gruplar halinde çalışarak yaratıcı hikayeler oluşturur ve fonasyon tekniklerini uygulayarak bu hikayeleri canlandırır). Oyuncular, rastgele belirlenen gruplara ayrılır (her grup 4-5 kişiden oluşur). Her gruba, bir çekilişle doğaçlama yapacakları bir konu verilir. Konular şunlar olabilir, ya da konular tüm katılımcı grup ile seçilebilir. Oluşturulan grup sayısına göre konu başlıkları belirlenir.

- Grup 1: "Bir Sesin Evreni Keşfi"
- Grup 2: "Sesin Zaman Yolculuğu"
- Grup 3: "Kayıp Sesin Peşinde"
- Grup 4: "Seslerin Dansı"
- Grup 5: "Gizli Ses Krallığı"

Görevlerin Açıklanması:

- Her grup, verilen konuya uygun olarak bir hikaye oluşturur.
- Hikaye boyunca, gruplar ses tekniklerini ve fonasyon uygulamalarını kullanarak karakterleri ve olayları canlandırır.
- Gruplar, yaratıcı ses efektleri ve ses varyasyonları ile hikayelerini zenginleştirir.
- Her grup, hikayelerinde belirli fonasyon tekniklerini kullanarak karakterler yaratır ve olayları canlandırır.

Görüş ve Değerlendirme:

- Öğrenciler, gruplar halinde yaptıkları canlandırmalar üzerine diğer öğrencilerden geri bildirim alırlar.
- Eğitimci ve öğrenciler, fonasyon ve nefes tekniklerinin ne kadar doğru kullanıldığını tartışır ve geri bildirim verir.
- Öğrenciler, kendi performanslarını değerlendirir ve neleri geliştirebilecekleri üzerine düşüncelerini paylaşır.
- Öğretmen, öğrencilerin performanslarını değerlendirir ve genel olarak etkinlikte başarılanları ve gelişim alanlarını belirtir.

Sonuç ve Kapanış:

Öğretmen, etkinliğin genel bir değerlendirmesini yapar ve öğrencilerin fonasyon ve ses eğitiminde ne kadar ilerleme kaydettiklerine yönelik yorumlar yapar. Öğrencilere, öğrendiklerini günlük pratiklerinde nasıl kullanabileceklerine dair önerilerde bulunur ve etkinlik sona erer.

4.7. Rezonans

Etkinliğin Adı: Rezonansla Sesin Gücünü Keşfet!

Konu: Ses eğitiminde rezonansın önemini ve kullanımını öğretmek.

Grup: Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler.

Etkinlik Süresi: 120

Mekan: Üniversite dersliği (büyük) veya yaratıcı drama etkinliği için geniş bir sahne

Kullanılacak Araç ve Gereçler

- Büyük boy aynalar: Kafa rezonansı çalışmaları sırasında öğrencilerin yüz hareketlerini ve rezonansı görmeleri için kullanılacak.
- Ses kayıt cihazları: Öğrencilerin seslerini kaydedip tekrar dinleyerek rezonans kullanımındaki farkları analiz etmeleri için kullanılacak.
- Yumuşak top (ısınma oyunları için): Isınma egzersizi olan yumuşak top oyununda kullanılacak.
- Kağıt ve kalem: Öğrencilerin geri bildirim notları alması ve gözlemlerini yazması için kullanılacak.

- Projeksiyon cihazı ve perde vb. : Giriş sunumunda rezonansla ilgili görseller ve videolar gösterilirken kullanılacak.
- Hoparlör ve mikrofon: Rezonans yarışması ve diğer grup çalışmaları sırasında seslerin daha iyi duyulması için kullanılacak.
- Müzik çalma listesi: Isınma egzersizlerinde ve arka planda kullanılmak üzere çeşitli müzik parçaları için kullanılacak.

Etkinlikte Kullanılacak Teknikler:

- Rol yapma
- Doğaçlama
- Grup çalışması
- Geri bildirim
- Ses kayıt ve analizi
- Yarışma
- Oyun

Kazanımlar:

- Rezonans kavramını tanımlar.
- Rezonansın ses kalitesi üzerindeki etkilerini fark eder.
- Farklı rezonans bölgelerinin farkına vararak (kafa, göğüs, burun vb.) sesini daha etkili ve sağlıklı bir şekilde kullanır.
- Rezonansın eser seslendirmedeki önemini kavrayarak sesini bilinçli bir şekilde yönetir.
- Rezonans sırasında yüz hareketlerini izler.
- Rezonans sırasında sesin tınladığı bölgeleri (kafa, göğüs, burun vb.) hisseder.
- Rezonans bölgelerini müzik eşliğinde uygular.
- Rol yapma ve doğaçlama teknikleri kullanarak rezonans uygulamaları yapar.
- Oyunlar yoluyla rezonans bölgelerini uygular.
- Grup çalışması yaparak rezonans bölgelerini kullanır.
- Ses kayıt ve analizi yaparak rezonans bölgelerindeki titreşimleri fark eder.

Etkinliğe Giriş

Etkinlik, öğrencilerin dikkatini çekmek ve konuya ilgilerini artırmak amacıyla kısa bir giriş sunumuyla başlar. Projeksiyon cihazı ve perde kullanılarak, rezonansın ses

eğitiminde neden önemli olduğu, hangi bölgelerde rezonans sağlanabileceği ve ses kalitesine etkileri görseller ve videolar eşliğinde anlatılır.

Hazırlık ve Isınma:

"Hmmm" ve "Mmmm": Öğrenciler ayakta rahat bir pozisyonda dururlar. Herkes derin bir nefes alır ve ağız kapalı şekilde "hmmm" sesi çıkarırlar. Bu sırada ellerini burun köküne koyarak titreşimi hissetmeye çalışırlar. Ardından aynı egzersizi "mmmm" sesi ile tekrarlarlar. Bu egzersiz, burun rezonansını hissetmeye yardımcı olur ve ses tellerini ısıtır.

Çember Oluşturma ve Isınma: Öğrenciler çemberde dururken rahat bir pozisyonda olmalıdır. Derin nefes alarak vücutlarını gevşetirler. Eğitimci, kısa bir nefes egzersizi ile başlar. Öğrenciler, derin nefes alıp verirken ellerini göğüslerine ve karınlarına koyarak nefeslerinin nerede toplandığını hissetmelidirler.

Yumuşak Top Oyunu Başlangıcı: Eğitimci, topu tutarak oyunun kurallarını açıklar. Top, sırayla öğrencilere atılacak ve topu tutan öğrenci, kendi adıyla başlayan bir sesi yüksek sesle söyleyecektir. Eğitimci, ilk olarak kendi adını söyleyerek örnek verir (örneğin "Ayşe, aaaa"). Topu alan öğrenci, adını söylerken sesin rezonansını hissetmeye çalışmalıdır. Öğrenciler, sesi çıkarırken ellerini rezonans bölgelerine (örneğin, göğüs, kafa veya burun) koyarak titreşimleri hissetmelidir. Örneğin, "Ali, aaaa" derken, Ali'nin göğüs rezonansını hissetmesi için ellerini göğüsüne koymasını önerilir.

Sesin Şiddeti ve Kontrolü: Her öğrenci topu aldıktan sonra adını yüksek sesle söyler. Eğitimci, öğrencileri sesin şiddetini ve kontrolünü artırmaları konusunda yönlendirir. Eğitimci, sesin net ve güçlü olmasına dikkat etmelerini, ancak bağırmasınlarını sağlar. Sınıfın ya da salonun en uzak köşesinden onları dinler. Bu, öğrencilerin seslerini kontrollü bir şekilde kullanmalarını öğretir.

Farklı Rezonans Bölgeleri: Eğitimci, her öğrencinin farklı rezonans bölgelerini keşfetmesini sağlar. Örneğin, bir öğrenci sesi göğüsünden çıkarırken diğeri kafasından veya burnundan çıkarabilir. Top sırayla tüm öğrencilere atıldığında, eğitimci her öğrencinin hangi rezonans bölgesini kullandığını ve nasıl hissettiğini tartışır.

Örnek Isınma:

- Öğretmen topu eline alır ve çemberin ortasına geçer. "Ben Ayşe, aaaa" der ve sesi göğsünden çıkararak söyler. Ardından topu Ali'ye atar ve onun hangi rezonans bölgesini kullanmasını istediğini de belirtir.
- Ali topu tutar ve "Ben Ali, aaaa" derken, sesi kafasından çıkararak söyler. Ellerini başının üstüne koyarak titreşimleri hissetmeye çalışır.
- Ali, topu Elif'e atar ve onun hangi rezonans bölgesini kullanmasını istediğini de belirtir. Elif topu tutar ve "Ben Elif, oooo" derken, sesi burnundan çıkararak söyler. Ellerini burnunun üstüne koyarak titreşimleri hissetmeye çalışır.
- Bu şekilde, tüm öğrenciler sırayla topu tutar ve adlarını farklı rezonans bölgelerinden söylerler.

Bu egzersizde öğretmen tarafından belirlenen sürede topu yakalayıp rezonans bölgesine uygun adını söyledikten sonra topu başka bir arkadaşına komutla göndermelidir. Bu süreye uymayan ya da yanlış rezonans bölgesini kullananlar elenerek oyun devam edebilir.

Canlandırma:

Rezonans İstasyonları: Öğrencilere rezonansın farklı bölgelerde nasıl hissedildiğini göstermek amacıyla üç farklı istasyon oluşturulur: kafa rezonansı, göğüs rezonansı ve burun rezonansı. Öğrenciler sıraya girer. İstasyona ilk gelen bir cümle ile hikaye başlatır. Her istasyonda 3 ayrı hikaye kurulur. Öğrenciler konuların gidişatını takip etmek zorundadır. Her gelen sırayla istasyonların üçünde de üç ayrı hikayeyi sürdürecektir nitelikte cümleler ekler. Bu cümleler her istasyonun rezonans özelliğine göre seslendirilir. Lider eğitimci tarafından istasyonlardaki kurallara uymayanlar etkinlikten elenir ve izleyici konumuna geçer.

Rezonans Yarışması:

Öğrenciler küçük gruplara ayrılır ve her grup farklı bir şarkı seçer. Seçtikleri şarkıyı, en iyi rezonans kullanarak söylemeleri istenir. Hoparlör ve mikrofon kullanılarak performansları duyurulur ve kaydedilir. Jüri, (diğer öğrenciler) her grubun performansını değerlendirir ve en iyi rezonans kullanımını ödüllendirir. Bu yarışma, öğrencilerin öğrendikleri rezonans tekniklerini pratiğe dökme fırsatı sağlar. Ayrıca, farklı ses türlerinin (soprano, alto, tenor, bas) eser seslendirirken nasıl rezonans kullandıklarını görmeleri açısından önemlidir.

Doğaçlama ve Rol Yapma:

Öğrencilere çeşitli senaryolar verilir ve bu senaryoları rezonans kullanarak canlandırmaları istenir. Örneğin:

- Bir öğrenci yüksek bir dağdan sesleniyormuş gibi yaparken, sesi uzağa ulaşması için kafa rezonansını kullanmalıdır.
- Başka bir öğrenci geniş bir salonda konuşuyor gibi yaparken, göğüs rezonansını kullanarak sesin derin ve yankılı çıkmasını sağlamalıdır.

Bu etkinlikte öğrenciler farklı ortam ve durumlarda rezonans kullanımını öğrenmelerini sağlayabilir. Ayrıca, öğrencilerden bir grup, dramatik bir sahne canlandırırken diğer grup onları izler ve hangi rezonans tekniklerinin kullanıldığını tahmin etmeye çalışarak etkinlik interaktif ve eğlenceli olabilir.

Rezonans Avcıları: Öğrenciler çiftler halinde çalışırlar. Bir öğrenci bir ses çıkarırken diğeri, hangi rezonatörün (kafa, göğüs, burun) daha fazla kullanıldığını tahmin etmeye çalışır. Ardından, roller değişir. Bu oyun, öğrencilerin birbirlerinin seslerini analiz etmelerine ve rezonansın farklı bölgelerde nasıl hissedildiğini anlamalarına yardımcı olur.

Rezonansı Şarkıda Bilinçli Kullanma Hakkında

Kadın ve erkek seslerinde, soprano lar yüksek frekanslarda kafa rezonansını daha fazla kullanırken, baslar düşük frekanslarda göğüs rezonansını daha fazla kullanır. Alto ve tenor sesler ise her iki rezonansı da dengeli bir şekilde kullanabilir. Bu farklılıkları anlayarak, öğrenciler kendi ses tiplerine uygun rezonans tekniklerini geliştirebilirler.

Öğrencilerin eser seslendirirken rezonansı bilinçli bir şekilde kullanmaları için, şarkının farklı bölümlerinde hangi rezonans bölgesini kullanmaları gerektiği üzerine çalışmalar yapılır. Örneğin, yüksek notalara çıkarken kafa rezonansını, düşük notalarda göğüs rezonansını kullanmak gibi. Bu çalışmalar sırasında, öğrenciler ses kayıt cihazlarını kullanarak performanslarını kaydeder ve tekrar dinleyerek analiz ederler.

Görüş ve Değerlendirme:

Etkinliğin sonunda öğrencilerden geri bildirim alınır. Eğitimci, etkinliklerin sonunda öğrencilerin birbirlerine geri bildirimde bulunmalarını sağlar. Her öğrenci, rezonans kullanımını konusundaki deneyimlerini ve öğrendiklerini paylaşır. Hangi seslerin daha

güçlü ve net çıktığını, hangi rezonans bölgelerinin daha etkili kullanıldığını tartışır. Bu geri bildirim süreci, öğrencilerin birbirlerinden öğrenmelerini ve grup dinamiğini geliştirmelerini sağlar.

Ayrıca, etkinliklerin hangi kısımlarının en faydalı olduğunu ve hangi kısımların geliştirilmesi gerektiğini tartışabilir, not alabilirler.

Sonuç ve Kapanış:

Etkinliğin sonunda, eğitmen kısa bir özet yapar ve öğrencilerin öğrendikleri bilgiler üzerine düşünmelerini sağlar. Rezonansın ses eğitimindeki önemi bir kez daha vurgulanır ve öğrencilerden günlük ses çalışmalarında rezonans tekniklerini kullanmaya devam etmeleri istenir. Son olarak, tüm öğrenciler birlikte bir eser seslendirerek etkinliği sonlandırır.

4.8. Rejistir Geçişleri

Etkinliğin Adı: Rejistir Geçişleri Rejistirin Yolculuğu

Konu: Rejistir Geçişleri

Grup: Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler.

Etkinlik Süresi: 90 dakika

Mekan: Sahne veya büyük bir sınıf

Kullanılacak Araç ve Gereçler:

- Piyano veya klavye: rejistir tanımlama ve farkındalık aşamasında her rejistirden örnek notalar çalmak için.
- Ses kayıt cihazı: öğrencilerin seslerini kaydederek farklı rejistirlerdeki seslerini dinleyip analiz etmeleri için.
- Tahta ve tahta kalemleri: rejistir tanımları ve teknik bilgiler üzerinde görsel olarak çalışmak için.
- Not Defterleri ve Kalemler: Öğrencilerin kendi gözlemlerini ve geri bildirimleri not almaları için.
- Su Şişeleri: Ses sağlığını korumak için etkinlik boyunca su tüketimi sağlamak amacıyla.

Etkinlikte Kullanılacak Teknikler:

- Grup Çalışması
- Doğaçlama
- Rol Yapma
- Ses Analizi
- Dans ve Ritim Çalışmaları
- Hayal Gücü Egzersizleri (İmgeleme çalışmaları)

Kazanımlar:

- Rejistir geçişlerini tanımlar.
- Göğüs sesi, baş sesi ve maske sesi rejistirlerini tanır.
- Rejistir geçişlerini fark eder.
- Rejistir geçişlerini uygular.
- Ses sağlığını korumak açısından rejistir geçişlerini kullanır.
- Eser seslendirirken rejistir geçişlerini kolayca yapar.
- Rejistirlerin ses eğitimi açısından önemini kavrar.
- Duygusal tepkileri farklı rejistirlerde ifade eder.
- Rejistir geçişleri ve hayal gücünü kullanarak yaratıcı hikayeler oluşturur ve canlandırır.
- Etkinlik boyunca öğrendiklerini ve hissettiklerini paylaşır.

Etkinliğe Giriş: Eğitimci, etkinliğin amacı ve içeriği hakkında kısa bir açıklama yapar. Rejistirlerin ses eğitimi açısından önemini vurgular ve öğrencilerin bu etkinlikten neler kazanacaklarını açıklar.

Hazırlık ve Isınma: Eğitimci, öğrencileri rahatlatmak ve ses tellerini hazırlamak için aşağıdaki ısınma egzersizlerini yaptırır:

- **Nefes Egzersizleri:** Diyafram nefesi alıştırmalarıyla başlanır. Öğrenciler, nefeslerini kontrollü bir şekilde alıp verirken, ellerini karınlarının üzerine koyarak diyaframlarının hareketini hissetmeye teşvik edilir.
- **Humming (Mırıldanma):** Öğrenciler, rahat bir tonda mırıldanarak ses tellerini ısıtırlar. Bu esnada, sesin göğüs rejistirinde nasıl hissettirdiğine dikkat ederler.

- **Glissando:** Yüksek ve alçak sesler arasında kayarak, öğrenciler rejistir geçişlerine hazırlık yaparlar. Bu egzersiz, ses tellerinin esnekliğini artırmaya yardımcı olur. Bir notadan diğerine kayarak ses aralığında yumuşak bir geçiş yapmayı öğretir. Farklı bir etkinlikte detaylı bir şekilde değinilmiştir.

Canlandırma:

Rejistir Tanımlama ve Farkındalık:

- Öğrencilere rejistirlerin (göğüs sesi, baş sesi ve maske (orta) ses) tanımları verilir.
- Piyanoda her rejistirden örnek notalar çalınarak öğrencilerin farklı rejistirdelerdeki seslerini tanımları sağlanır.
- Öğrenciler, seslerini kaydederek her rejistirdedeki farklılıkları dinler ve not alırlar.

Rejistir Geçiş Oyunu:

Öğrenciler iki gruba ayrılır. Her grup, verilen bir cümleyi farklı rejistirdelerde okumalıdır. Örneğin, "Bugün hava çok güzel." cümlesi önce göğüs sesi, hemen ardından baş sesi ve son olarak orta seste (maskede) söylenir.

Gruplar birbirlerini dinler ve rejistir geçişlerindeki farklılıkları gözlemler.

Doğaçlama ve Rol Yapma:

Öğrenciler, rastgele seçtikleri duyguları (örneğin, sevinç, üzüntü, öfke) farklı rejistirdelerde ifade ederler. Örneğin, bir öğrenci "mutluluk" duygusunu göğüs sesinde, ardından baş sesinde ifade eder.

Ses ve Hareket: Öğrencilerden, duygu ifadelerini rejistir geçişleri ile destekleyen hareketler ve dans adımları eklemeleri istenir. Böylece, ses ve beden koordinasyonunu geliştirmeleri sağlanır.

Ritim ve Ses Çalışmaları:

Öğrenciler, basit ritimler üzerinde çalışarak seslerini farklı rejistirdelerde kullanır. Örneğin, bir davul ritmi eşliğinde önce göğüs sesiyle, ardından baş sesiyle belirli kelimeleri veya cümleleri tekrarlarlar.

Hayal Gücü - İmgeleme

Öğrenciler, belirli senaryolar oluşturur ve bu senaryolardaki karakterleri farklı rejistirdelerde seslendirirler. Örneğin, "Bir ormanda yürüyen ve çeşitli hayvanlarla

karşılaşan bir kaşif” senaryosunda, kaşifin sesi göğüs sesi, hayvanların sesleri baş sesi veya orta ses olabilir. Tüm bunları yaparken kurduğu cümlenin anlamına göre jest ve mimiklerini kullanır.

Yukarıdaki kurgu düzenine benzer birkaç örnek aşağıda sunulmuştur.

"Bir Kalabalık Pazarda Alışveriş"

Konusu: Bir öğrenci, kalabalık bir pazarda alışveriş yaparken çeşitli satıcılarla ve diğer alıcılarla etkileşime girer.

- **Göğüs Rejistiri:** Pazar yerindeki kalabalık ve gürültü nedeniyle yüksek sesle konuşan bir satıcıyı canlandırır.
- **Baş (Kafa) Rejistiri:** Pazardaki çocukların çığlıklarını veya yüksek perdeden seslenen bir kadını taklit eder.
- **Orta Ses (maske):** Pazarlık yapan ve normal ses tonuyla konuşan bir müşteri rolünde olur.

"Kale İçinde Macera"

Konusu: Bir öğrenci, eski bir kalede gezen bir maceracı rolündedir ve farklı karakterlerle karşılaşır.

- **Göğüs Rejistiri:** Maceracı, kalenin derinliklerinde yankılanan sesiyle konuşur.
- **Baş Rejistiri:** Kale içindeki bir hayaletin yüksek perdeden, ürkütücü sesini çıkarır.
- **Falsetto:** Kalenin kuşatma altındaki bir prensesinin yardım çağrısını taklit eder.

"Uzayda Bir Yolculuk"

Konusu: Bir öğrenci, uzay gemisinde seyahat eden bir astronot rolündedir ve farklı uzaylılarla karşılaşır.

- **Göğüs Rejistiri:** Astronot, komuta merkezine rapor verirken güçlü ve net bir sesle konuşur.
- **Baş Rejistiri:** Uzaylıların ince, yüksek perdeden seslerini canlandırır.
- **Orta Ses:** Astronot, gemideki diğer mürettebatla normal ses tonunda konuşur.

"Bir Ormanda Macera"

Konusu: Bir öğrenci, ormanda yürüyen ve çeşitli hayvanlarla karşılaşan bir kaşif rolündedir.

- **Göğüs Rejistiri:** Kaşif, ormandaki diğer insanlarla veya hayvanlarla güçlü ve derin bir sesle iletişim kurar.
- **Baş Rejistiri:** Kuşların cıvıltılarını veya yüksek perdeden seslenen küçük hayvanların seslerini taklit eder.
- **Orta Ses:** Kaşifin içsel monologlarını ve normal konuşmalarını ifade eder.

"Büyücülük Okulunda Eğitim"

Konusu: Bir öğrenci, bir büyücülük okulunda öğrenci rolündedir ve çeşitli büyüler yapar.

- **Göğüs Rejistiri:** Güçlü büyüler yaparken derin ve etkileyici bir ses kullanır.
- **Baş Rejistiri:** Hafif büyüler veya tılsımlar yaparken ince ve yüksek bir ses çıkarır.
- **Falsetto:** Büyücülük okulundaki perilerin veya küçük yaratıkların seslerini taklit eder.

"Sirkte Performans"

Konusu: Bir öğrenci, bir sirk performansçısı olarak çeşitli gösteriler yapar ve diğer performansçılarla etkileşime girer.

- **Göğüs Rejistiri:** Sirk müdürünün duyurularını yaparken güçlü ve yankılı bir ses kullanır.
- **Baş Rejistiri:** Palyaçoların komik ve yüksek perdeden seslerini taklit eder.
- **Orta Ses:** Sirk hayvanlarının eğiticileriyle normal ses tonunda konuşmalarını canlandırır.

Bu egzersizler öğrencilerin hayal güçlerini kullanarak rejistir geçişlerini daha doğal ve akıcı bir şekilde gerçekleştirmelerine destek olabilir. Bu konuda soyuttan somuta gitmek ancak hayal gücünün çalıştırılabilmesi ile mümkün olabilir.

Rejistir Geçişleri Yarışması:

Öğrenciler bireysel olarak belirli şarkı pasajlarını söylerler ve en iyi rejistir geçişini yapan öğrenci seçilir.

Yarışma boyunca eğitmen, her öğrencinin performansını değerlendirir ve teknik iyileştirmeler önerir. Bu değerlendirme "Görüş ve Değerlendirme" başlığından ayrıdır.

Görüş ve Değerlendirme:

Etkinliğin sonunda öğrenciler, etkinlik boyunca öğrendiklerini ve hissettiklerini paylaşırlar. Eğitmen, öğrencilerin rejistir geçişleri konusunda ne kadar ilerleme

kaydettiklerini değerlendirir ve geri bildirimde bulunur. Hayal gücünü kullanmanın doğru rejistiri bulma konusundaki işlevi tartışılır, yorumlanır.

Sonuç ve Kapanış:

Eğitmen, etkinliği özetler ve öğrencilerin rejistir geçişlerinde kazandıkları becerileri ses eğitimlerinde nasıl uygulayabileceklerini açıklar. Etkinlik, öğrencilerin ses sağlıklarını koruma ve geliştirme konusunda motive edilmeleriyle sona erer.

4.9. Ses Eğitiminde Teknik ve Yorumlama

4.9.1. Legato, Staccato, Portamento, Marcato

Etkinliğin Adı: Eser Seslendirme Teknikleriyle Yaratıcı Drama

Konu : Ses Eğitiminde Legato, Staccato, Portamento ve Marcato

Grup: Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler.

Etkinlik Süresi: 90- 120 Dakika

Mekan: Drama sınıfı, müzik sınıfı veya sahne

Kullanılacak Araç ve Gereçler:

- Piyano: Isınma ve canlandırma aktivitelerinde melodik destek için.
- Notalar: Çalışılacak şarkılar için.
- Metronom: Ritmik çalışmalarda kullanılacak.
- Kostümler ve aksesuarlar: Rol yapma ve canlandırma etkinliklerinde motivasyon ve yaratıcı atmosfer sağlamak için.

Etkinlikte Kullanılacak Teknikler:

- Rol Yapma
- Doğaçlama
- Grup Çalışması
- Müzik ve Ritm Çalışmaları

Kazanımlar:

- Legato tekniği ile kesintisiz, akıcı bir şekilde eser seslendirir.
- Staccato tekniği ile kesik, net sesler çıkarır.

- Portamento ile iki nota arasında yumuşak geçiş yapar.
- Marcato ile belirgin ve vurgulu sesler çıkarır.
- Legato, staccato, portamento, marcato tekniklerini kullanarak eser seslendirir.
- Legato, staccato, portamento, marcato teknikleri ile kostüm ve aksesuarlar kullanarak rol yapma ve canlandırma etkinliklerine katılır.
- Legato tekniğini metaforlaştırır.
- Staccato tekniğini metaforlaştırır.
- Portamento tekniğini metaforlaştırır.
- Marcato tekniğini metaforlaştırır.

Etkinliğe Giriş:

Etkinlik, ses eğitimi dersine yönelik olan konu başlıklarının kısa bir tanıtımı ve bugünün konusunun özetlenmesi ile başlar. Öğrencilere yaratıcı drama ile eser seslendirme tekniklerini nasıl öğrenecekleri anlatılır. Her tekniğin kısaca tanıtımı yapılır ve öneminden bahsedilir.

Hazırlık ve Isınma:

Öğrenciler, seslerini ve bedenlerini ısıtmak için şu aktiviteleri yapar:

- Piyano eşliğinde ses açma egzersizleri, 5 sesli gam çalışmaları ağırlıkta (Legato ve Staccato için).
- Grup halinde nefes, beden ve ses açma çalışmaları.
- Metronom eşliğinde ritim tutma ve ritmik konuşma egzersizleri

Canlandırma:

Legato ile Öykü Anlatma

Öğrencilerden bir masal seçmeleri ve bu masalı Legato tekniği ile anlatmaları istenir. Her öğrenci sırayla masaldan bir paragraf okur ve Legato tekniği kullanarak akıcı bir şekilde anlatır. Grup, anlatıcının performansını değerlendirir ve geri bildirimde bulunur.

Staccato ve Balon Patlatma Oyunu

Öğrencilerden bir daire oluşturmaları ve her birinin eline bir balon verilmesi istenir. Öğrenciler balonlarını havada tutarken Staccato tekniği ile kısa, kesik sesler çıkarırlar. Balonu düşüren öğrenci, küçük bir Staccato solosu yapar ve gruptan alkış alır.

Portamento ile Duygu Aktarımı

Öğrenciler, seçtikleri bir şarkının iki notası arasında Portamento tekniği ile geçiş yaparak duygularını ifade ederler. Bu geçişler sırasında yüz ifadeleri ve beden dilini de kullanarak şarkının duygusal derinliğini artırırılar.

Marcato ile Karakter Canlandırma

Öğrenciler, belirlenen bir karakteri canlandırırken Marcato tekniği ile vurgulu ve belirgin notalar kullanarak konuşma ve eser seslendirme çalışması yaparlar. Örneğin, bir kahraman veya kötü karakter gibi. Bu, öğrencilerin tekniklerini daha belirgin hale getirmelerine yardımcı olur.

Beş Tekniği Birleştirme

Öğrencilerden küçük gruplar oluşturmaları istenir. Eser belirlenir. Her grup, aşağıdaki adımları takip ederek öğretilen beş tekniği içeren kısa bir performans hazırlar:

Legato ile başlama: Şarkının ilk bölümünü akıcı bir şekilde söyleme.

Staccato ile vurgu: İkinci bölümde kesik, net sesler çıkarma.

Portamento geçişleri: Üçüncü bölümde iki nota arasında yumuşak geçişler yapma.

Marcato ile vurgulama: Dördüncü bölümde belirgin ve vurgulu notalar kullanma.

Teknik Açıdan Dinleme- Eser Üzerinde Uygulama

Öğrenciler, seçtikleri şarkılarda öğrendikleri teknikleri dinlerler ve seviyelerine uygun olan eserlerden bildikleri bölümleri uygularlar.

Örneğin;

·Legato:

- **Lied:** Franz Schubert'in "Ave Maria" şarkısında, özellikle "Ave Maria" sözlerinin geçtiği bölümlerde akıcı ve kesintisiz söyleme.

Staccato:

- **Aryantik:** George Frideric Handel'in "Rinaldo" operasından "Lascia ch'io pianga" ariasında, bazı bölümlerde kısa ve kesik vurgular yapma.

Portamento:

- **Aryantik:** Alessandro Scarlatti'nin "O cessate di piagarmi" ariasında, bazı melodi geçişlerinde yumuşak portamento teknikleri kullanma.

Marcato:

- **Arya: Georges Bizet - "Carmen" Operasından "Habanera" "L'amour est un oiseau rebelle"** kısmında, belirgin vurgular.

Öğrencilerden bu kavramları anlamlı farklı bir şeyin özelliklerine benzetmeleri istenir. Söyleme teknikleri üzerinde metafor örnekleri eğitmen tarafından öğrencilere aşağıdaki örneklerle sunulabilir. Bunun üzerinden öğrencilerin düşünmeleri için zaman verilir ve görüşler alınır.

- **Legato için metafor örneği:** Zarif bir balerin

Karakter Duygusu: Akıcılık ve duygusallık

Açıklama: Legato, notaların birbirine bağlı, kesintisiz ve yumuşak bir şekilde icra edilmesini ifade eder. Bir insan karakteri olsaydı, zarif bir balerin gibi olurdu. Bu balerin, her hareketini pürüzsüz ve akıcı bir şekilde gerçekleştirir, her adımını bir sonrakine naif bir şekilde bağlar.

- **Staccato için metafor örneği:**

Metafor: Enerjik bir komedyen

Karakter Duygusu: Canlılık ve neşe

Açıklama: Staccato, notaların kısa, kesik ve belirgin bir şekilde çalındığı veya söylendiği bir tekniktir. Bir insan karakteri olarak, enerjik bir komedyen olurdu. Bu komedyen, her kelimeyi ve hareketi kısa ve vurucu bir şekilde kullanır, çevresine neşe ve canlılık getirir.

- **Portamento için metafor örneği:** Romantik bir şair

Karakter Duygusu: Romantizm ve duygusal derinlik

Açıklama: Portamento, bir notadan diğerine yumuşak ve kayarak geçiş yapılan bir tekniktir. Bir insan karakteri olsaydı, romantik bir şair olurdu. Bu şair, duygularını kelimeler arasında yumuşak geçişlerle ifade eder, derin ve dokunaklı bir romantizme sahiptir.

- **Marcato için metafor örneği:** Kararlı bir lider

Karakter Duygusu: Güç ve kararlılık

Açıklama: Marcato, notaların belirgin ve vurgulu bir şekilde çalındığı veya söylendiği bir tekniktir. Bir insan karakteri olarak, güçlü ve kararlı bir lider olurdu. Bu lider, her sözcüğü belirgin ve güçlü bir şekilde vurgular, çevresine güven ve otorite hissi verir.

Görüş ve Değerlendirme:

Öğrenciler etkinlik boyunca öğrendikleri teknikleri tartışır ve birbirlerine geri bildirimde bulunurlar. Her öğrenci, hangi tekniklerde kendini geliştirdiğini ve hangi alanlarda daha fazla çalışması gerektiğini belirtir. Öğretmen, öğrencilerin performanslarını değerlendirir ve bireysel geri bildirim sağlar. Ayrıca, öğrenciler kendi performanslarını değerlendirerek hangi tekniklerde zorlandıklarını ve nasıl geliştirebileceklerini tartışır. Bu bölüm, öğrencilerin birbirlerinden öğrenmelerine ve farklı yaklaşımlar keşfetmelerine olanak tanır.

Sonuç ve Kapanış:

Öğretmen, öğrencilerin performanslarından memnun olduğunu ve bu teknikleri diğer şarkılarında da uygulamaları gerektiğini vurgular. Öğrencilerle birlikte bir kapanış şarkısı söylenir ve etkinlik sonlandırılır. Öğrencilere, bu teknikleri günlük çalışmalarına entegre etmeleri ve her şarkıda bu teknikleri nasıl kullanabileceklerini düşünmeleri gerektiği hatırlatılır. Etkinlik, öğrencilere sadece teknik beceriler kazandırmakla kalmaz, aynı zamanda müzikal yorumlama yeteneklerini de geliştirebilir.

4.9.2. Süsleme Teknikleri: Glissando, Tril, Mordan, Vibrato, Grupetto

Etkinliğin Adı: Süsleme Teknikleriyle Renklen!

Konu: Ses eğitiminde Süsleme Teknikleri: Glissando, Tril, Mordan, Vibrato, Grupetto

Grup: Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler.

Etkinlik Süresi: 90 dakika

Mekan: Müzik sınıfı, drama sınıfı veya geniş bir prova odası

Kullanılacak Araç ve Gereçler:

- Piyano (Glissando ve diğer tekniklerin başlangıç notalarını belirlemek ve eşlik için)

- Yaka mikrofonları (Öğrencilerin seslerini daha iyi duymaları ve analiz etmeleri için)
- Ses kayıt cihazı (Öğrencilerin performanslarını kaydetmek ve geri bildirimde bulunmak için)
- Not kağıtları ve kalemler (Öğrencilerin notlar alabilmesi ve teknikleri görsel olarak takip edebilmesi için)
- Projeksiyon cihazı ve ekran (Tekniklerin görsel ve işitsel örneklerini göstermek için)

Etkinlikte Kullanılacak Teknikler:

- Dramatizasyon
- Taklit ve rol yapma
- Grup çalışmaları ve yarışmalar
- Doğaçlama
- Geri bildirim ve değerlendirme

Kazanımlar:

- Süsleme tekniklerinden; glissando, tril, mordan, vibrato ve grupettoyu açıklar.
- Süsleme tekniklerinden; glissando, tril, mordan, vibrato ve grupettoyu fark eder.
- Süsleme tekniklerinden; glissando, tril, mordan, vibrato ve grupettoyu uygular.
- Bu süsleme tekniklerini eser seslendirmede kullanır.
- Eser üzerinde süsleme tekniklerini kullanarak yaratıcı düşünme ve özgüveni geliştirir.
- Süsleme tekniklerini konuşarak ifade eder.
- Süsleme tekniklerini içeren eserleri canlandırır.
- Glissando tekniğini kullanarak kısa melodiler oluşturur.
- Tril ekleyerek basit sorular sorar ve cevaplar.
- Mordan kullanarak doğaçlama yapar ve diğer gruplarla paylaşarak geri bildirim alır.
- Grupetto kullanarak yaratıcı doğaçlamalar yapar ve grup içinde paylaşır.
- Doğaçlama ve taklit yoluyla süsleme tekniklerini daha iyi anlar ve kullanır.
- Grup çalışmaları ve yarışmalar yoluyla süsleme tekniklerini pekiştirir.
- Kendi performanslarını değerlendirir ve gelişim alanlarını belirler.

Etkinliğe Giriş:

Etkinlik, eğitmenin öğrencilere süsleme tekniklerinin tarihi ve müzikal önemi ve özellikleri hakkında kısa bir bilgi vermesiyle başlar. Ardından, her bir tekniğin kısa tanımları ve örnekleri projeksiyonla gösterilir.

Etkinlik öncesinde belirtilen tekniklerin ne anlama geldiği hakkında öğrencilere soru sorularak, ders öncesinde hangi teknikleri ne kadar bildiklerine yönelik ip uçları elde edilebilir ya da öğrenciler üzerinde konuyla ilgili merak uyandırılabilir.

Hazırlık ve Isınma:

Öğrenciler, ses tellerini ısıtırmak için nefes egzersizleri ve temel ses ısınma teknikleri ile etkinliğe başlarlar. Eğitmen, her tekniği kısa süreli uygulamalı örneklerle tanıtarak öğrencilere deneyimletir. Örneğin, piyano eşliğinde kısa glissando vb. alıştırmaları yaptırılır.

Canlandırma:

Öğrenciler, belirli süsleme tekniklerini içeren kısa şarkı veya şarkı parçalarını dramatize ederek canlandırırlar. Her teknik için ayrı bir etkinlik yapılır: Öğrenciler, süsleme tekniklerini daha iyi anlamak ve uygulamak için çeşitli canlandırmalar yapar. Her teknik için belirlenen oyunlar şunlardır:

Glissando: Öğrenciler, piyano eşliğinde glissando tekniklerini kullanarak kısa melodiler oluştururlar. Ardından bu melodileri rol yapma ve dans ile canlandırırlar.

- **Glissando Oyunu: “Sihirli Kaydırak”**

Oyun Tanımı: Her öğrenci, piyano eşliğinde kısa glissando geçişleri yaparak bir melodiyi tamamlamaya çalışır. Eğitmen, öğrencilerin her birini sihirli bir kaydırdan kayıyormuş gibi hayal etmelerini ister. Öğrenciler, glissando tekniklerini kullanarak melodik geçişler yaparlar.

Oyun Akışı: Öğrenciler, sırayla piyano başına gelir ve eğitmenin verdiği notadan başlayarak bir glissando yapar. Bu etkinlik toplu da yapılabilir.

Her öğrenci, kendi glissandosunu yaparken bir hikaye anlatır veya bir karakter canlandırır (örneğin, bir prenses kaydırdan kayarken eser seslendiriyor, Bungee jumping yaparken bağırarak bir insan sesi gibi örnekler çoğaltılabilir.).

Diğer öğrenciler, kaydırdan kayan arkadaşlarının performansını izler ve değerlendirme bölümü için notunu alır.

Tril: İkili gruplar oluşturulur ve öğrenciler birbirlerine basit sorular sorarken cümlelerinin sonlarına tril eklerler. Bu eğlenceli etkinlik, trili doğal bir şekilde uygulamalarını sağlar.

- **Tril Oyunu:** “Sihirli Trilli Sorular”

Oyun Tanımı: İkili gruplar oluşturulur ve her öğrenci partnerine basit bir soru sorar. Ancak, her sorunun sonunda bir tril eklemek zorundadır.

Oyun Akışı:

Öğrenciler, birbirlerine günlük hayattan basit sorular sorar örneğin, “Bugün nasılsın?”.

Soru soran öğrenci, cümlenin sonuna tril ekler (örneğin, “Bugün nasılsın... laaa?”).

Diğer öğrenci, soruyu yine tril ekleyerek cevaplar (örneğin, “Çok iyiyim... dooo?”). Bu cümlenin sonuna anlamsız heceler eklemek olabileceği gibi, cümlenin son hecesi üzerinde tril uygulaması yapılarak da uygulanabilir.

Bu şekilde birkaç tur oynandıktan sonra, öğrenciler sorularını ve cevaplarını birleştirerek kısa bir diyalog oluşturur. Oyun bittiğine ortaya çıkan hikaye kaydedilerek anı oluşturulur.

Mordan: Öğrenciler, küçük gruplar halinde, belirli notalar üzerinde mordan kullanarak doğaçlama yaparlar. Bu doğaçlamalar, daha sonra diğer gruplara sunulur ve değerlendirilir.

- **Mordan Oyunu: “Melodik Büyücü”** Oyun Tanımı: Öğrenciler, küçük gruplar halinde belirli notalar üzerinde mordan kullanarak doğaçlama şarkı yaparlar. Bu doğaçlamalar, daha sonra diğer gruplara sunulur ve değerlendirilir. Her grup, bir “büyücü” belirler. Büyücü, belirli bir melodiyi mordan kullanarak sihir yapar gibi çalar ya da seslendirir.

Diğer grup üyeleri, büyücünün melodisine eşlik eder ve melodiyi kendi mordan eklemeleriyle zenginleştirir.

Gruplar, birbirlerinin performanslarını izler ve hangi büyücünün melodisini en iyi şekilde süslediğine karar verir.

Vibrato: Eğitmen, vibratonun nasıl kontrol edilip geliştirileceğini anlatır. Öğrenciler, çeşitli şarkı bölümlerini vibrato ekleyerek söylerler. Bu etkinlik sırasında, eğitmen her öğrencinin vibratosunu değerlendirebilir ve geri bildirimde bulunur.

- **Vibrato Oyunu: “Dalgalı Deniz”**

Oyun Tanımı: Öğrenciler, belirli şarkı bölümlerini vibrato ekleyerek söylerler. Her öğrenci, bir gemi kaptanı gibi davranarak şarkıyı dalgalı bir denizde seslendirdiğini hayal eder. Burada öğrenciler, sırayla belirlenen şarkı bölümlerini söyler. Şarkıyı söylerken, ellerini ve vücutlarını kullanarak dalgalı denizi taklit ederler.

Her öğrenci, vibrato kullanarak şarkıyı daha etkileyici hale getirir.

Diğer öğrenciler, kaptanın performansını izler ve denizdeki dalgaların şiddetini değerlendiren jüri olur. Amaç: tekniğini beden diliyle birleştirek uygulamak ve performans yeteneklerini geliştirmek.

Grupetto: Öğrenciler, belirli bir melodi üzerinde grupetto kullanarak yaratıcı doğaçlamalar yaparlar. Bu doğaçlamalar, grup içinde paylaşılarak değerlendirilir.

- **Grupetto Oyunu: “Müzikal Döngü”**

Oyun Tanımı: Öğrenciler, belirli bir melodi üzerinde grupetto kullanarak yaratıcı doğaçlamalar yaparlar. Bu doğaçlamalar, grup içinde paylaşılarak değerlendirilir.

Oyun Akışı: Her öğrenci, sırayla bir melodi başlatır ve grupetto ekleyerek melodiyi devam ettirir. Diğer öğrenciler, bu melodinin ritmik özelliklerini de dikkate alarak kendi grupettolarını ekleyerek katılır ve müzikal bir döngü oluştururlar. Döngü tamamlandığında, grup üyeleri performanslarını tartışır ve en yaratıcı grupetto eklemelerini seçer.

Görüş ve Değerlendirme:

Etkinlik sonunda, öğrenciler kendi performanslarını ve arkadaşlarının performanslarını değerlendirirler. Ses kayıt cihazıyla kaydedilen performanslar dinlenir ve her öğrenciye bireysel geri bildirim verilir. Eğitmen, öğrencilerin teknik becerilerini geliştirme yollarını tartışır.

Sonuç ve Kapanış:

Etkinlik, eğitmenin süsleme tekniklerinin eser seslendirmedeki önemini vurgulayan kısa bir konuşmasıyla sona erer. Öğrenciler, etkinlikten öğrendiklerini özetler ve kendi performanslarını değerlendirirler. Eğitmen, sonraki derslerde bu tekniklerin nasıl daha ileriye taşınabileceği konusunda bilgi verir.

4.9.3. Gürlük Terimleri: Forte, Piyano, Mezzoforte, Crescendo, Decrescendo

Etkinlik Adı: Gürlük Terimlerinin Seyahat Hikayeleri

Konu: Forte, Piyano, Mezzoforte, Crescendo, Decrescendo Terimlerinin Öğretimi

Grup: Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler.

Etkinlik Süresi: 90 dakika

Mekan: Büyük bir sınıf veya sahne

Kullanılacak Araç ve Gereçler:

- Müzik Aletleri (piyano, gitar, davul): Terimlerin pratikte gösterimi için.
- Beyaz Tahta ve Tahta Kalemleri: Terimlerin tanımları ve örnekler için.
- Projeksiyon Cihazı: Terimlerle ilgili videoların ve müzik örneklerinin gösterimi için.
- Ses Kayıt Cihazı: Öğrencilerin performanslarını kaydedip analiz etmek için.

Etkinlikte Kullanılacak Teknikler:

- Rol Yapma
- Doğaçlama
- Grup Çalışması
- Müzikal Performans ve Değerlendirme

Kazanımlar:

- Forte, Piyano, Mezzoforte, Crescendo ve Decrescendo terimlerinin anlamlarını ve kullanımlarını açıklar.
- Bu terimleri eser üzerinde kullanarak müzikal ifadeyi geliştirir.
- Müzikal doğaçlama becerilerini geliştirir.
- Terimleri rol yapma ve canlandırma yoluyla uygular.
- Gürlük terimlerini kullanarak ses kontrolü ve ifadesini geliştirir.

- Müzikal performanslarda yaratıcı düşünme ve ifade becerilerini geliştirir.

Etkinliğe Giriş:

Öğretmen, gürlük terimlerinin müzikteki önemini ve nasıl kullanıldığını açıklayarak etkinliğe başlar. Öğrencilere terimlerin tanımlarını içeren kısa bir bilgi notu dağıtılır. Projeksiyon cihazıyla terimlerin kullanıldığı kısa müzik videoları gösterilebilir.

Hazırlık ve Isınma:

- Öğrenciler çember halinde oturur ve her biri bir terimi yüksek sesle söyleyerek ve vücut hareketiyle ifade ederek sırasıyla bu terimleri tanıtır. Örneğin, "Forte" denildiğinde ellerini geniş açarak ve yüksek sesle söyleyerek canlandırır. Bu aktivite, hem fiziksel hem de zihinsel olarak öğrencileri derse hazırlar.
- Öğrenciler, terimleri kullanarak kısa ses egzersizleri yapar. Piyano (fısıldarcasına), forte (yüksek sesle konuşma), crescendo (giderek artan ses) ve decrescendo (giderek azalan ses) egzersizleri yapılır.

Canlandırma:

- **Forte ile Güçlü Liderler**

Öğrenciler, bir meydanda büyük bir kalabalığı yönlendiren güçlü bir lideri canlandırırlar. Lider, "Forte" terimini yüksek ve güçlü bir şekilde kullanarak kalabalığı yönlendirmelidir. Kalabalık, liderin işaret ettiği her yönde hareket eder ve her bir talimatı yüksek sesle tekrarlar. Lider, "Forte" komutuyla yüksek sesle ve enerjik hareketler yaparak kalabalığın dikkatini çeker. Öğrenciler, liderin verdiği komik veya yaratıcı talimatlara göre hareket ederek eğlenirler.

- **Piyano ile Sessiz Keşif**

Öğrenciler, sakin bir ormanda araştırma yapan bilim insanlarını canlandırır. Bilim insanları, birbirleriyle fısıldayarak iletişim kurar ve "Piyano" terimini yumuşak bir şekilde kullanarak bilimsel bulgularını paylaşır. Öğrenciler, doğa seslerini taklit ederek ve birbirleriyle sadece fısıldayarak iletişim kurar. Bu sırada, "Piyano" terimi ile yumuşak bir ses tonu kullanılır. Farklı hayvan seslerini taklit etmek ve sessizce iletişim kurarak eğlenceli vakit geçirebilirler.

- **Mezzoforte ile Koçun Talimatları**

Öğrenciler, bir spor müsabakasında koçun orta derecede heyecanla talimat verdiği bir sahne canlandırır. Koç, "Mezzoforte" terimini kullanarak oyuncularına talimat verir. Öğrenciler, koçun verdiği talimatları "Mezzoforte" düzeyinde, yani orta derecede yüksek sesle tekrar eder ve uygular. Koç, oyuncularına stratejik talimatlar verirken öğrenciler bu talimatlara göre hareket eder. Spor sahnesi canlandırmak ve koçun yaratıcı talimatlarına göre hareket etmek, öğrenciler için hem eğlenceli hem de öğreticidir.

- **Crescendo ile Artan Heyecan**

Öğrenciler, bir kutlama sırasında yavaş yavaş artan bir heyecan dalgasını canlandırır. Grup, "Crescendo" terimi ile seslerini ve hareketlerini yavaşça yükselterek kutlamayı doruk noktasına taşır. Öğrenciler, sessiz bir şekilde başlayarak ve yavaş yavaş seslerini ve hareketlerini artırarak kutlama yaparlar. "Crescendo" komutu verildiğinde, grup daha yüksek sesle ve enerjik hareketlerle kutlamaya devam eder. Öğrenciler heyecan dalgasını hissetmeye çalışarak arkadaşlarıyla birlikte enerjik bir kutlama yaparak bilgiyi pekiştirir.

- **Decrescendo ile Azalan Tartışma**

Öğrenciler, coşkuyla başlayan bir tartışmanın yavaş yavaş sakinleştiği bir sahne canlandırır. Grup, "Decrescendo" terimi ile seslerini ve hareketlerini yavaşça azaltarak tartışmayı sona erdirir. Öğrenciler, yüksek sesle bir tartışmaya başlayarak ve yavaş yavaş seslerini azaltarak tartışmayı sakinleştirir. "Decrescendo" komutu verildiğinde, grup daha yumuşak ve sakin bir şekilde tartışmayı sonlandırır. Tartışmayı dramatik bir şekilde başlatmak ve yavaşça sakinleşmek, öğrenciler için eğlenceli olabilir.

Fikrimin İnce Gülü” Adlı Eser üzerinde Gürlük Terimleri Uygulaması

Gürlüklere Yolculuk: "Fikrimin İnce Gülü"

Öğrenciler, "Fikrimin İnce Gülü" eserini kullanarak gürlük terimleri öğrenirler ve uygularlar. Eserin farklı bölümlerinde forte, piyano, mezzoforte, crescendo, decrescendo ve ritardando gibi terimleri canlandırırlar. Bu, eserin gerçek gürlük özellikleri olmak zorunda değildir.

Piyano ve Mezzopiyano

Şarkı Sözleri:

“Fikrimin ince gülü
Kalbimin şen bülbülü”

Bu kısmı yumuşak bir sesle (piyano) söyleyerek başlar. İlk satırda seslerini fısıldayarak eserin sözlerini seslendirmeye başlarlar. İkinci satırda ise biraz daha yüksek sesle (mezzopiyano) devam ederler. Bu, eserin nazik ve duygusal başlangıcını ifade eder.

Forte ve Mezzoforte

Eserin Sözleri:

“O gün ki gördüm seni
Yaktın ah yaktın beni”

Bu bölümde öğrenciler, sesi yüksek ve güçlü bir şekilde (forte) kullanır. İlk cümlede seslerini yüksek tutarak güçlü bir vurgu yaparlar. İkinci cümlede ise sesi biraz azaltarak (mezzoforte) dengeyi sağlarlar, bu da nakaratın enerjik ve güçlü ifadesini ortaya koyar.

Crescendo (Giderek Yükselen Ses)

Eserin Sözleri:

“Gördüğüm günden beri
Olmuşum inan deli”

Öğrenciler, bu kısmı yavaş yavaş artan bir sesle (crescendo) söyleyerek heyecanı yükseltirler. İlk satırda sessiz başlarlar ve ikinci satırda seslerini giderek yükseltirler. Bu, baharın getirdiği sevinç ve heyecanı ifade eder.

Decrescendo (Giderek Azalan Ses)

Eserin Sözleri:

“O gün ki gördüm seni
Yaktın ah yaktın beni”

Öğrenciler, bu kısmı yüksek bir sesle başlayıp yavaş yavaş azaltarak (decrescendo) söylerler. İlk satırda enerjik başlarlar ve ikinci satırda seslerini yavaş yavaş azaltarak bitirirler. Bu, aşkın getirdiği değişimin sakinleşme sürecini ifade eder.

Görüş ve Değerlendirme:

Her grup, canlandırmalarını tamamladıktan sonra ve eser üzerinde çalışmalarını tamamladıktan sonra diğer gruplardan geri bildirim alır. Öğretmen, her grubun performansını değerlendirir ve terimlerin doğru kullanımı hakkında yorumlar yapar. Öğrenciler, ses kayıt cihazıyla kaydedilen performanslarını dinleyerek kendi performanslarını değerlendirir.

Sonuç ve Kapanış:

Etkinliğin sonunda öğretmen, günlük terimlerinin müzikal performanslardaki önemini tekrar vurgular ve öğrencilerin bu terimleri kullanarak daha etkili ve ifade dolu performanslar sergileyebileceğini açıklar. Öğrencilerden etkinlik hakkında geri bildirim alınır ve bir sonraki derste hangi konuların ele alınacağı hakkında kısa bir bilgilendirme yapılır. Etkinlik, öğrencilerin birlikte eser seslendirerek tüm terimleri kullanacakları kısa bir performansla sonlandırılır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Yaratıcı drama etkinlikleri, öğrencilerin öğrenme sürecine daha aktif katılmalarını teşvik ederken, aynı zamanda onların yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini de geliştirmektedir. Böylelikle bu durum, öğrencilerin ses eğitimi derslerinde daha derinlemesine öğrenme ve uygulama yapmalarını sağlar. Özellikle son yıllarda yapılan araştırmalar göstermiştir ki; yaratıcı drama tekniklerinin eğitim amaçlı kullanımı, öğrencilerin konuları daha iyi anlamalarına ve pratiğe dökmelerine yardımcı olma gücüne sahiptir.

Bu araştırmada, üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde verilen ses eğitimi derslerine yönelik yaratıcı drama yöntemleriyle tasarlanarak on bir farklı etkinlik geliştirilmiştir. Çalışmada yaratıcı drama etkinliklerinin ses eğitimi derslerinde nasıl kullanılacağı incelenmiş ve literatürdeki bilgiler ışığında doküman incelemesi yapılarak konuya ilişkin etkinlikler tasarlanmıştır. Bu etkinliklerle, öğrencilerin ses eğitimi becerilerini daha etkili ve interaktif bir şekilde öğrenmelerine katkıda bulunabileceği düşünülmektedir. Ayrıca etkinliklerle; öğrencilerin vokal becerilerini geliştirme potansiyeline göre tasarlanarak yaratıcı drama tekniklerinin ses eğitimi derslerinde uygulamaya entegre edilebileceği ortaya konmuştur. Yaratıcı drama teknikleri ses eğitimi derslerine entegre edilmiş, bu teknikler kullanılarak hazırlanan etkinliklerle geleneksel yöntemin yanı sıra öğrencilerin daha aktif ve katılımcı bir öğrenme süreci geçirmelerine olanak sağlanmıştır.

Bu araştırma kapsamında geliştirilen etkinlikler, ses eğitiminin temel bileşenleri olan sesin oluşumu / insan sesi, nefes kontrolü, postür, artikülasyon, diksiyon (dil / konuşma), fonasyon, rezonans, rejistir geçişleri, ses eğitiminde teknik ve yorumlama konularını kapsamaktadır. Araştırmada elde edilen bulgularda ortaya aşağıdaki sonuçlar çıkmıştır:

- **“Sesin Oluşumu ve İnsan Sesi”** konusunu ele alan etkinlik, sesin oluşumu ve insan sesi hakkında kapsamlı bir bilgi sunmaktadır. İnsan ses organları çizim yarışması ve ses tellerinin titreşimlerini dramatize eden etkinliklerle, öğrencilerin ses telleri, rezonans boşlukları ve artikülatörler gibi ses organlarını, anatomik yapıyı tanımalarını ve bu organların ses üretimindeki rollerini anlamalarını hedeflenmiştir. Bu etkinlikler, sesin oluşum sürecini somut ve eğlenceli bir şekilde öğretmeye yönelik olarak tasarlanmıştır.

- “**Nefes Kontrolü**” etkinliği, öğrencilerin diyafram nefesi, kosta nefes ve yüzeysel nefes gibi farklı nefes türlerini öğrenmelerine ve ritimle senkronize etmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Ritimler ve enstrümanlarla nefes uyumu sağlanarak, öğrencilerin nefes kontrolü becerilerini geliştirmeleri hedeflenmiştir. Doğaçlama ve yaratıcılık esaslı uygulamalarla oluşturulan bu etkinlik, öğrencilerin nefes tekniklerini daha etkili bir şekilde öğrenmelerine katkıda bulunmuştur.
- “**Postür**” etkinliği, doğru postürün ses üretimi ve vokal sağlığı açısından önemini vurgulamaktadır. Doğru ve yanlış duruş örneklerini canlandırarak öğreten bu etkinlik, öğrencilerin doğru duruş alışkanlığını kazanmalarına ve yanlış duruşun ses performansı üzerindeki olumsuz etkilerini fark etmelerine olanak tanımaktadır.
- “**Artikülasyon**” ile ilgili etkinlikte; öğrencilerin dil, dudak, damak ve dişlerin hareketlerini doğru bir şekilde kullanmalarını sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Yaratıcı drama teknikleriyle desteklenen artikülasyon egzersizleri, öğrencilerin net ve anlaşılır bir şekilde şarkı söyleme becerilerini geliştirmelerine yönelik hazırlanmıştır.
- “**Diksiyon (Dil ve Konuşma)**” etkinliği, öğrencilerin doğru telaffuz ve net konuşma becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Yaratıcı drama teknikleri kullanılarak, öğrencilerin dil ve konuşma becerilerini pratiğe dökmeleri sağlanmıştır. Eserler üzerinde örneklendirmeler yapılarak bilgi pratiğe yansıtılmıştır. Bu etkinliklerle, öğrencilerin diksiyonlarını daha etkili bir şekilde geliştirmelerine katkıda bulunulacağı düşünülmektedir.
- “**Fonasyon**” etkinliği, öğrencilerin ses tellerini doğru bir şekilde kullanmalarını ve fonasyon sürecini anlamalarını sağlamıştır. Fonasyon egzersizleri ve yaratıcı drama teknikleri, öğrencilerin ses üretim sürecini kavramalarına ve ses tellerini sağlıklı bir şekilde kullanmalarına yönelik hazırlanmıştır.
- “**Rezonans**” etkinliği, öğrencilerin rezonans boşluklarını kullanarak sesin tınısını nasıl değiştirebileceklerini öğrenmelerini amaçlamaktadır. Rezonans egzersizleri ve yaratıcı drama teknikleri, öğrencilerin sesin kalitesini ve tınısını geliştirmelerine katkıda bulunabilecek etkinlikler tasarlanmıştır.
- “**Rejistir Geçişleri**” etkinliği, öğrencilerin farklı ses bölgelerinin kullanımını ve geçişlerini anlamalarını sağlamıştır. Bu etkinlik, rejistir geçişleri egzersizleri ve

yaratıcı drama teknikleriyle desteklenmiş, öğrencilerin ses bölgeleri arasında geçiş yapma becerilerini geliştirmelerine imkan tanımıştır.

- “**Ses Eğitiminde Teknik ve Yorumlama**” başlığı altında üç ayrı konudan örnekler sunulmuştur. Elbette ki bu teknikler içerikteki kadar sınırlı değildir. Eser seslendirmede sıklıkla karşılaşılan bazı terimlere yer verilmiştir. Bu terimler söyleme teknikleri, süsleme teknikleri, gürlük terimleri olmak üzere gruplandırılmıştır.
- “**Legato, Staccato, Portamento ve Marcato**” gibi söyleme tekniklerine odaklanan etkinlik, öğrencilerin bu teknikleri öğrenmeleri ve uygulayabilmeleri hedeflenmiştir. Bu doğrultuda oluşturulan ve yaratıcı drama etkinlikleriyle desteklenen kavramlar, öğrencilerin şarkı söyleme becerilerini zenginleştirmeleri yönünde ele alınmıştır.
- Süsleme tekniklerine odaklanan etkinlik, **öğrencilerin Glissando, Tril, Mordan, Vibrato ve Grupetto** gibi süsleme tekniklerini öğrenmelerini ve uygulamalarını sağlamıştır. Bu etkinlikler, yaratıcı drama teknikleriyle öğrencilerin müzikal performanslarını daha iyi hale getirmelerine katkıda bulunulması amaçlanarak oluşturulmuştur.
- “**Gürlük Terimleri: Forte, Piyano, Mezzoforte, Crescendo, Decrescendo**” gürlük terimlerini ele alan etkinlik, öğrencilerin öğrenmelerini ve uygulamalarını kolaylaştırmak amacıyla hazırlanmıştır. Yaratıcı drama teknikleriyle oluşturulan bu etkinliklerle, öğrencilerin müzikal ifadelerini geliştirmeleri hedeflenmiştir.

5.2. Öneriler

- Bu çalışmanın bulguları, sonuçları ve önerileri doğrultusunda, yaratıcı drama tekniklerinin müzik eğitimi alanında daha yaygın bir şekilde kullanılması teşvik edilmeli ve bu alanda yapılacak daha fazla araştırma ile bilgiler derinleştirilmelidir. Yaratıcı drama etkinliklerinin ses eğitimi derslerinde uygulanması, hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin yaratıcılık ve öğrenme süreçlerine önemli katkılar sağlayabilir.
- Öğretmenler ve eğitim kurumları, yaratıcı drama tekniklerini derslerine entegre ederek öğrencilerin müzik eğitimi kalitesini artırabilir ve öğrencilerin daha iyi bir vokal eğitim almasını sağlayabilirler.
- Yaratıcı drama etkinliklerinin üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde verilen ses eğitimi derslerine entegre edilmesi ile eğitimin daha aktif ve eğlenceli hale getirilmesi mümkündür. Eğitim programlarına yaratıcı drama etkinliklerinin eklenmesi öğrencilerin vokal becerilerini geliştirme sürecinde daha fazla motive olmalarını sağlayabilir. Ayrıca bu etkinliklerin müzik eğitimi müfredatına dahil edilmesi, eğitimde çeşitliliği artırarak öğrencilerin farklı öğrenme stillerine hitap edebilir.
- Çalışma sesin oluşumu/insan sesi, nefes kontrolü, postür, artikülasyon, diksiyon (dil/konuşma), fonasyon, rezonans, rejistir geçişleri, ses eğitiminde teknik ve yorumlama konularına yönelik yaratıcı drama etkinlikleri tasarlanmak üzere hazırlanmıştır. Yine ses eğitimi derslerinde öğrencilerin kendilerini alan içerisinde geliştirmelerine yönelik diğer konulara, kavramlara, terimlere, eserlere yönelik yaratıcı drama etkinlikleri oluşturulabilir.
- Müzik bölümleriyle ilgili diğer derslere yönelik etkinlikler hazırlanarak müzik eğitiminde yeni bakış açıları benimsenebilir.
- Yaratıcı drama yöntemini yalnızca müzikle ilgili bölümlerle kalmayıp, konuların üniversite düzeyinde öğretilmesinde diğer disiplinlerde öğretici bir yöntem olarak daha fazla kullanılabilir.
- Söz konusu etkinlikler tiyatro bölümlerinde güzel Sanatlar liselerinde eğitim fakültelerinde güzel Sanatlar fakültelerinin bölümlerinde, konservatuvarlar gibi kurumlardaki bölümlerde de uygulanıp, denenip sonuçları karşılaştırılabilir. Etkinliklerin çerçevesi geliştirilebilir.
- Yaratıcı drama etkinliklerine yönelik seminerler, kurslar düzenlenebilir; hizmet içi eğitim seminerleri verilebilir. Özellikle bu araştırmayla ilgili ses eğitimi veren öğretmenlerin yaratıcı drama teknikleri konusunda eğitim almaları, bu tekniklerin

derslere etkili bir şekilde entegre edilmesini sağlayacaktır. Eğitmenler, yaratıcı drama yöntemlerini öğrenerek ve geliştirerek derslerini daha interaktif ve öğrenci merkezli hale getirebilirler. Bu bağlamda, eğitim fakülteleri ve müzik eğitimi veren kurumlar, öğretmen adaylarına yönelik yaratıcı drama eğitimi programları geliştirebilirler. Ayrıca, mevcut ses eğitimi eğitimleri için de hizmet içi eğitim programları düzenlenerek, yaratıcı drama tekniklerinin kullanımı teşvik edilmelidir.

- Bu çalışmada geliştirilen yaratıcı drama etkinliklerinin etkinliğinin deneysel olarak test edilmesi, bu alanda daha somut verilerin elde edilmesini sağlayacaktır. Gelecekte yapılacak deneysel çalışmalar, yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin vokal becerilerine olan etkilerini daha net bir şekilde ortaya koyabilir. Bu doğrultuda, farklı örneklem grupları ve farklı öğrenme ortamlarında yapılacak çalışmalar, yaratıcı drama tekniklerinin genel geçerliliğini ve etkililiğini değerlendirmeye yardımcı olacaktır. Bu araştırmaların sonuçları, müzik eğitimi alanında daha bilinçli ve bilimsel temellere dayalı uygulamaların geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.
- Ses eğitimi derslerinde kullanılmak üzere, yaratıcı drama etkinliklerini içeren öğretim materyallerinin geliştirilmesi ve yayımlanması önerilmektedir. Bu materyaller, eğitimlerin derslerini daha yapılandırılmış ve etkili bir şekilde planlamalarına yardımcı olabilir. Materyallerin içerisine, adım adım etkinlik yönergeleri, görsel ve işitsel destekler ile değerlendirme kriterleri eklenmelidir. Ayrıca, bu materyaller dijital platformlarda da sunularak, geniş bir kitleye ulaşılabilir ve müzikle ilgili eğitimde teknolojinin kullanımını teşvik edebilir.
- Yaratıcı drama etkinliklerinin etkinliğini artırmak için, öğrenci geri bildirimlerine önem verilmelidir. Öğrencilerden düzenli olarak geri bildirim almak, etkinliklerin iyileştirilmesi ve öğrencilerin ihtiyaçlarına daha iyi cevap verecek şekilde uyarlanması açısından önemlidir. Bu süreç, eğitimlerin ve eğitim kurumlarının sürekli olarak kendilerini geliştirmelerine ve eğitimde kaliteyi artırmalarına katkı sağlayacaktır.
- Yaratıcı drama etkinliklerinin etkisini artırmak için, farklı disiplinlerden uzmanlarla iş birliği yapılabilir. Psikoloji, eğitim bilimleri ve tiyatro gibi alanlardan uzmanların katkıları, etkinliklerin teorik ve pratik açıdan zenginleştirilmesine yardımcı olabilir. Ayrıca, ulusal ve uluslararası düzeyde iş birlikleri kurarak, yaratıcı drama tekniklerinin farklı kültürlerde ve eğitim sistemlerinde nasıl uygulandığı konusunda bilgi alışverişinde bulunulabilir.

- Burada tasarlanan yaratıcı drama uygulamalarının hepsi her ne kadar üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerindeki ses eğitimi dersi alan öğrenciler için tasarlansa da ele alınan ses eğitimi konuları Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Güzel Sanatlar Liseleri müfredatında yer almaktadır. Dolayısıyla hazırlanan ve hazırlanacak olan çalışmalar lise düzeyindeki ses eğitimi derslerinde de uygulanabilir.
- Bu çalışma kapsamında geliştirilen yaratıcı drama etkinliklerinin öğrenciler üzerinde bilişsel, devinişsel ve duyuşsal ölçülebilirliğini artırmak ve gelecekte yapılacak araştırmalara yol göstermek amacıyla çeşitli öneriler sunulmuştur. Öncelikle öğrencilerin bilgi ve anlama düzeylerindeki değişimi değerlendirmek için bilişsel ölçümler yapılabilir. Performans değerlendirme formları ve video analizleri ile öğrencilerin uygulama düzeyleri devinişsel olarak değerlendirilebilir. Duyuşsal ölçümler için öğrenci geri bildirim anketleri ve motivasyon ölçekleri kullanılabilir. Ayrıca, yaratıcı drama etkinliklerinin uzun vadeli etkilerini değerlendirmek için uzun dönemli takip çalışmaları yapılabilir ki yaratıcı drama etkinliklerinin sadece öğrenmede değil, öğrenci üzerindeki kişisel gelişim sonuçlarını gözlemlemek için uygun olabilir. Geleneksel yöntemlerle karşılaştırmalı çalışmaların yapılması, etkinliklerin etkinliğini daha net ortaya koyabilir. Öğitmenlerin yaratıcı drama tekniklerini etkili bir şekilde kullanabilmesi için öğretmen eğitim programları geliştirilebilir. Son olarak, yaratıcı drama etkinliklerini desteklemek için dijital platformlar ve uygulamalar oluşturulabilir. Bu öneriler, yaratıcı drama etkinliklerinin ses eğitimi derslerindeki etkilerini daha kapsamlı ve nesnel bir şekilde değerlendirmek ve öğrencilerin vokal gelişimlerine katkı sağlamak için gelecekte yapılacak araştırmalara rehberlik edebi

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, H. Ö. (1993). *Eğitimde yaratıcı drama*. Pegem Akademi.
- Adıgüzel, H. Ö. (2006). *Drama yönetimi*. Pegem Yayıncılık.
- Adıgüzel, H. Ö. (2014). *Yaratıcı drama ve eğitim*. Pegem Akademi.
- Adıgüzel, Ö. (2017). *Eğitimde yaratıcı drama*. Ankara: Pegem Akademi.
- Arıkan, R. (2021). *Araştırma yöntem ve teknikleri*. Nobel Yayınları. (4.Basım).
- Aydın, Y. (2008). *Artikülasyon eğitimine yönelik bilgisayar destekli öğretim materyalinin değerlendirilmesi*. Karadeniz Teknik Üniversitesi (Yüksek Lisans Tezi), Trabzon.
- Cevanşir, B., ve Gürel, G. (1982). *Foniatri: Sesin oluşumu, bozuklukları ve korunmasında temel ilkeler*. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Ceviz, O. (2019). *Yoga nefes tekniklerinin koro öğrencilerinin nefes kapasitesine etkisi*. 19. Malatya: (Yüksek Lisans Tezi) İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı.
- Cireli, D. (2018). *Nefes alırken merkezi dinlemenin oyuncu üzerindeki dönüştürücü etkisi*. Kadir Has Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (Doktora Tezi), İstanbul.
- Cowgill, J. G. (2004). *Breathing for singers: A comparative analysis of body types and breathing tendencies*. Florida State Üniversitesi (Doktora Tezi), İstanbul.
- Çevik, S. (2019). *Koro yönetimi ve yönetimi* (3 b.). Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Çoruh, S. (1950). *Okullarda dramatisasyon*. İstanbul: Işıl Matbaası.
- Delihanoğlu, M. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı dramaya ilişkin tutumları ile yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterliklerinin incelenmesi. Abant: İzzet Baysal Üniversitesi (Yüksek Lisans Tezi), Bolu.
- Demir, R. (2010). *İlköğretim öğrencilerinde yaratıcı drama ile dil gelişimi*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Doktora Tezi), Ankara.
- Doğan, N. (2020). *Yaratıcı drama etkinliklerinin 7. sınıf öğrencilerinin sesli okumalarına etkisi* (Yüksesk Lisans Tezi), Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

- Egüz, S. (1980). *Toplu ses eğitimi*. Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- Engin, G., Zengin, A., Alkan, H., Hacıhamzaoğlu, B., Altun, Z., Duman Yegen, G., ve Özdemir, C. (2022). *Drama*. Eyuder Çocuk Yayınları.
- Finlay-Johnson, H. (1912). *The dramatic method of teaching*. Ginn and Company, Boston.
- Helvacı, A. (2003). *Ses Eğitiminde Register ve Rezonanas*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu. Bursa: İnönü Üniversitesi. <https://muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/A-Helvacı.html> Erişim: 3 Haziran 2024.
- İleri, S. (2014). *Müzik öğretmeni adaylarının ses kullanım alışkanlıkları ile ses hijyeni ve ses hastalıkları hakkında bilgi düzeyleri*. Necmettin Erbakan Üniversitesi (Yüksek Lisans Tezi), Konya.
- Kara, H. (2012). *Yaratıcı drama ile öğretim: öğrencilerin akademik başarı ve motivasyonuna etkisi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- Karaosmanoğlu, M. K. (2017). *Müzik aritmetiği ve ses sistemleri*. İTÜ Vakfı Yayınları. İstanbul.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi*, Nobel Yayınları, Ankara.
- Koç, S. (2016). *Yaratıcı drama ile sosyal bilgiler öğretimi: Bir Eylem Araştırması*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Doktora Tezi), Eskişehir.
- Modiri, L. (2018). *Şan tekniği kriterlerinin geleneksel Türk müziğinde kullanılması*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.
- Otaçoğlu, S. (2012). *Ses türlerini belirlemedeki kriterler*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Sanatta Yeterlik Tezi), İstanbul.
- Önder, G. C. (2013). Flüt Eğitiminde Nefes Tekniği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (29), 153-163. Konya.
- Sabar, G. (2008). *Sesimiz eğitimi ve korunması*. Pan Yayıncılık.
- San, İ. (1990). Eğitimde Yaratıcı Drama. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 23(2), 573-582. Ankara.
- Saraç, H. (2001). Bireysel Ses Eğitiminde Fonasyon'un Önemi ve Özellikleri. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi* (7).

- Say, A. (2009). *Müzik sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları. Ankara.
- Sezin, R. K. (2021). *Vokal mekanizma*. Akademisyen Kitabevi.
- Şişman, B. (2014). *Sesini kaybetmiş hastaların, eski ses kayıtlarından özgün ses üretme algoritmasının (SÜA) geliştirilmesi*. İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (Doktora Teszi), İstanbul.
- Talay, D. (2019). *Vokal patolojisi bulunmayan profesyonel ses kullanıcılarında ses terapisinin etkililiği*, İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Doktora Tezi), İstanbul.
- Töreyn, A. M. (2015). *Ses eğitimi-temek kavramlar, İlkeler, Yöntemler*. Sözkese Yayınçılık. Ankara.
- Töreyn, A. M. (2021). *Ses eğitiminde metot ve uygulama*. Akademisyen Kitabevi. Ankara.
- Türk Dil Kurumu Yayınları. (2011). *Türkçe Sözlük* (11. Baskı). Ankara.
- Uzaktaş, N. (2023). *Profesyonel ses kullanıcılarının algısal yöntemler ile değerlendirilen ses kalitelerinin ses sağlığını korumaya yönelik farkındalıkları ile olan ilişkisi* Kapadokya Üniversitesi (Yüksek Lisans Tezi), Nevşehir.
- Üstündağ, T. (2004). *Yaratıcı drama eğitimde niçin ve nasıl kullanılır?* Pegem Akademi Yayınçılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2004). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınçılık.
- Yılmaz, B. (2008). *Ortaokul öğrencilerinin matematik başarısında yaratıcı dramının rolü*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- Yorulmuş, E. (2016). *Yaratıcı drama eğitim yönteminin temel tasarım stüdyosunda kullanılması*. Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), İzmir.
- Way, B. (1967). *Development through drama*. London: Longman Publishing.
- Workmann, S. ve Anziona M.C. (1993) *Curriculum Webs; Weaning Connection From Children to Teachers, Young Children*.

EKLER

Yaratıcı drama etkinliklerinin özet şablonları bu bölümde yer almıştır.

1. SESİN OLUŞUMU VE İNSAN SESİ

BAŞLIK	İÇERİK
Etkinliğin Adı	İnsan Sesinin Oluşumu
Konu	İnsan sesinin oluşum süreci ve anatomisi
Grup	Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler.
Etkinlik Süresi	90 dakika (2 ders saati)
Mekan	Geniş bir sınıf veya salon
Kullanılacak Araç ve Gereçler	Yastıklar veya minderler, yazı tahtası ve kalemler, müzik çalan cihazlar, çeşitli küçük aksesuarlar (şapka, eşarp, şal vb.), ses kayıt cihazı veya akıllı telefon
Kullanılacak Teknikler	Yaratıcı drama, rol oynama, doğaçlama, grup tartışması, ses ve beden egzersizleri
Kazanımlar	Sesin oluşumunda; ses tellerinin, rezonans boşluklarının ve artikülasyonun rollerini açıklar. İnsan sesinin oluşum sürecini ve anatomisini tanımlar. Ses organlarını açıklar. Öğrenciler insan sesi ve sesin oluşum sürecini kavrarlar ve bu öğrendiklerini sanatsal bir biçimde ifade ederler. Ses tellerini, rezonans boşluklarını ve artikülasyonları canlandırır. Ses eğitiminde ses sağlığının önemini fark eder. Ses tellerinin titreşimi, rezonans boşlukları ve artikülasyonun işleyişini anlar. Ses organlarının işleyişini canlandırarak öğrenir. Sesin doğru kullanımı ve anatomisinin anlaşılması konusunda farkındalık kazanır. Sesin oluşumuna dair organları doğru bir şekilde çizer ve anlatır. Ses tellerinin titreşimlerini canlandırır ve kısa sahneler oluşturur. Rezonans boşluklarının sesin tınısını nasıl değiştirdiğini dramatize eder. Dil, dudaklar, damak ve dişlerin ses oluşumundaki rolünü canlandırır. Performanslarını değerlendirir ve geri bildirim alır.
Etkinliğe Giriş	Öğrenciler daire şeklinde oturur ve eğitmen diyafram nefesi üzerinde durarak nefes egzersizleri yaptırır. Sonrasında ses tellerini ısıtmak için basit vokal egzersizler yapılır.
Hazırlık ve Isınma	Nefes egzersizleri: Diyafram nefesi ve kontrollü nefes verme çalışmaları. Ses egzersizleri: Farklı tonlarda ses çıkarma, basit vokal egzersizler.

Canlandırma	Öğrenciler sesin oluşumuna yönelik organları resmedecekleri bir yarışmaya katılırlar. Bir diğer canlandırmada gruplara ayrılan öğrenciler, ses tellerinin titreşimlerini, rezonans boşluklarının tınısını nasıl değiştirdiğini ve artikülasyon sürecini dramatize ederler.
Görüş ve Değerlendirme	Her grup kendi canlandırmasını açıklar ve süreç hakkında bilgi verir. Diğer gruplar performans hakkında geri bildirimde bulunur ve eksiklikler giderilir. Genel bir özet yapılarak öğrencilerin öğrendikleri bilgiler pekiştirilir.
Sonuç ve Kapanış	Rahatlama ve nefes kontrolü egzersizleri ile etkinlik sonlandırılır. Eğitimci kısa bir özet yapar ve önemli noktaları vurgular. Öğrencilerin soruları yanıtlanır ve eksik kalan konular açıklığa kavuşturulur.

2. NEFES KONTROLÜ

BAŞLIK	İÇERİK
Etkinliğin Adı	Lider Benim!
Konu	Nefes/Diyafram
Grup	Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler.
Etkinlik Süresi	90 dakika
Mekan	Geniş ve rahat bir sınıf veya sahne
Kullanılacak Araç ve Gereçler	Ritim aletleri (davul, shaker, zil vb.), masa ya da vurmak için bir zemin, oturmak için sandalyeler veya minderler
Kullanılacak Teknikler	Doğru diyafram nefesi teorik ve uygulamalı eğitimi, ritim çalışmaları, bireysel ve grup uygulamaları, doğaçlama ve yaratıcı düşünce çalışmaları.
Kazanımlar	Ritimle diyafram nefesini senkronize eder. Diyafram nefesini uygular Kostal nefesi uygular Yüzeysel ve burun-ağız nefesini uygular. Kostodiafragmatik nefesini uygular. Vücut hareketleriyle nefesini uyumlu bir şekilde kullanır. Grup içi iş birliği ile beden - nefes koordinasyonunu artırır. Seslendirdiği eserlerde nefes kontrolü uygular. Müziksel ifade becerilerini geliştirir. Doğaçlama ve yaratıcı düşünce çalışmalarıyla nefes tekniklerini kullanır. Nefes tekniklerinin ses eğitimi ve genel sağlık üzerindeki olumlu etkilerini fark eder.
Etkinliğe Giriş	Diyafram nefesinin önemini ve nefesin ritimle bağlantısını anlatan kısa bir açıklama yapılır.
Hazırlık ve Isınma	Bedensel ısınma: Basit vücut esneme hareketleri Nefes ısınması: Diyafram nefesi teknikleri uygulamaları
Canlandırma	Ritim türleri tanıtımı, enstrüman kullanımı, bireysel ve grup pratik, doğaçlama oturumu

Görüş ve Değerlendirme	Öğrenciler ritim ve nefesi senkronize etme, nefes teknikleri, grup çalışması ve doğaçlama deneyimlerini paylaşır. Eğitimci gözlemlerini paylaşır ve geri bildirim verir.
Sonuç ve Kapanış	Ortak bir kapanış ritmiyle etkinlik sonlandırılır. Eğitimci etkinliğin anahtar noktalarını ve kazanımlarını özetler.

3. POSTÜR

BAŞLIK	İÇERİK
Etkinliğin Adı	“Eğrisi Doğrusu”
Konu	Ses eğitiminde doğru ve yanlış duruşun (postürün) önemi, etkisi.
Grup	Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler.
Etkinlik Süresi	90 dakika
Mekan	Geniş bir sınıf veya sahne (hareket etmeye uygun bir alan)
Kullanılacak Araç ve Gereçler	Büyük boy aynalar, yoga matları veya minderler, hafif esneme bantları, ses kayıt-video cihazları, beyaz tahta ve kalemler, ritim enstrümanları, postür örneklerini gösteren görseller
Kullanılacak Teknikler	Isınma ve gevşeme egzersizleri, rol oynama ve doğaçlama, grup çalışması ve tartışma, aynada kendini gözleme, ses ve nefes egzersizleri
Kazanımlar	Postürün ses üretimindeki önemini açıklar. Ses eğitiminde beden farkındalığını geliştirir. Postürün ses üretimi üzerindeki etkisini uygular. Doğru ve yanlış postürü ilişkilendirir. Eser seslendirilmesinde yanlış postürün sonuçlarını fark eder. Eser seslendirirken doğru postür alışkanlığını edinir.
Etkinliğe Giriş	Eğitmen, ses eğitiminde duruşun niçin önemli olduğunu anlatır ve doğru duruşun ses kalitesini nasıl etkilediğini açıklar. Görsellerle desteklenir.
Hazırlık ve Isınma	Gerilme ve uzanma, boyun egzersizleri, kol ve omuz sallama, derin nefes alma egzersizleri
Canlandırma	Öğrenciler, belirli şarkıları veya metinleri seçer ve doğru duruşla seslendirirler. Performanslar sırasında eğitmen duruşu ve ses kalitesini değerlendirir.
Görüş ve Değerlendirme	Performanslar sonrasında her grup diğer gruplardan geri bildirim alır ve kendi deneyimlerini paylaşır. Eğitmen doğru duruşun ses performanslarına katkısını tartışır.
Sonuç ve Kapanış	Eğitmen, katılımcılara etkinliğin genel değerlendirmesini yapar ve doğru duruşun önemini vurgular. Katılımcılar son bir derin nefes alma ve gevşeme egzersizi yapar.

4. ARTİKÜLASYON

BAŞLIK	İÇERİK
Etkinliğin Adı	Dilin Dansı
Konu	Ses eğitiminde artikülasyon
Grup	Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler.
Etkinlik Süresi	90 dakika
Mekan	Geniş boş bir sınıf veya salon
Kullanılacak Araç ve Gereçler	Müzik çalar, çeşitli ritmik müzikler, çeşitli renklerde ipler, küçük top, projeksiyon cihazı, kağıt ve kalem, ayna.
Kullanılacak Teknikler	Isınma oyunları, doğaçlama, grup çalışması, geri bildirim ve tartışma, rol oynama.
Kazanımlar	Net ve anlaşılır ses üretir. Eser seslendirme ve konuşma sırasında eser özelliğine göre nefes tekniklerini öğrenir. Nefes tekniklerini uygular. Ses kalitesini artırır ve ses sağlığını korur. Bireysel ve grup performanslarında artikülasyon süreçlerini iyileştirir. İstiklal Marşı'nı doğru artiküle ederek söyler. Eseri telaffuzuna uygun seslendirir. Artikülasyonun önemini kavrar. Dudak ve dil kaslarını ısıtma hareketlerini gözlemler. Vokal ve konsonları uygun bir şekilde çıkarır. Dikkat ve odaklanma oyunları ile artikülasyon becerilerini geliştirir. Ritmik müzik eşliğinde hece ve kelimeleri uygun bir şekilde tekrar eder.
Etkinliğe Giriş	Açılış konuşması ve amaçların belirtilmesi, artikülasyonun önemi ve ses eğitimi ile ilişkisi hakkında bilgi verilmesi.
Hazırlık ve Isınma	Müzik eşliğinde yüz ve çene kaslarını gevşetme hareketleri, ayna karşısında dudak ve dil hareketleri, derin nefes alıp verme egzersizleri, ip kullanarak germe ve gevşeme hareketleri, top ile dikkat ve odaklanma oyunu.
Canlandırma	Grup canlandırmaları ve dramatizasyon, senaryo yazma ve rol oynama, ip ve top kullanımı.

Görüş ve Değerlendirme	Performans değerlendirmesi, öz değerlendirme, öğretmen geri bildirim.
Sonuç ve Kapanış	Kapanış konuşması ve sonuçların özetlenmesi, teşekkür ve veda.

5. DİKSİYON (DİL VE KONUŞMA)

BAŞLIK	İÇERİK
Etkinliğin Adı	Eğlen- Konuş!
Konu	Dil ve konuşmanın ses eğitimi öğrencilerinin öğrenme süreçlerine etkileri ve farklı dillerde seslendirilen eserlerin incelenmesi.
Grup	Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler.
Etkinlik Süresi	120 dakika
Mekan	Üniversite sınıfı veya drama için uygun salon
Kullanılacak Araç ve Gereçler	Farklı dillerde yazılmış şarkı notaları ve sözleri, ses kayıt cihazı, tahta ve kalemler, müzik çalar ve hoparlör, ısınma ve nefes egzersizleri için minderler, video projeksiyon cihazı (isteğe bağlı).
Kullanılacak Teknikler	Yaratıcı drama, rol oynama, grup tartışmaları, sesli okuma ve canlandırma, nefes ve ses egzersizleri, küçük grup çalışmaları.
Kazanımlar	Dil ve konuşmanın ses eğitimi üzerindeki etkisini tanımlar. Farklı dillerdeki seslendirmelerde, fonetik yapının ses üretimindeki rolünü bilir. Farklı dillerde eser seslendirme deneyimi kazanır. Türkçe tekerlemeler okuyarak artikülasyonlarını ısındırır. Farklı dillerde basit cümleler ve tekerlemeler okur. Seçtikleri dilin özel artikülasyon ve seslendirme tekniklerini kullanarak pratik yapar. Farklı dillerde tekerlemeleri hızlı ve doğru bir şekilde söyler. Franz Schubert'in "Lachen Und Weinen" adlı eserinin sözlerini dilin özelliklerine uygun telaffuz eder. Dilin fonetik yapısının seslendirme tekniklerine nasıl etki ettiğini tartışır. Farklı dillerin artikülasyon zorluklarını fark eder. Farklı dillerdeki tekerleme ve şarkılarda karşılaştıkları zorlukları paylaşır. Farklı dillerdeki tekerleme ve şarkılarda öğrendikleri yeni bilgileri paylaşır.
Etkinliğe Giriş	Etkinlik lideri öğrencilere dil ve konuşmanın ses eğitimi üzerindeki önemini vurgulayan bir sunum yapar. Sunumda dil ve konuşmanın ses üretimindeki rolü, farklı dillerin ses yapıları

	ve kültürel etkileri anlatılır. Öğrencilere etkinliğin amacı ve aşamaları hakkında bilgi verilir.
Hazırlık ve Isınma	Nefes ve Isınma Egzersizleri: Diyafram nefesi, hışırtı sesi çıkararak nefesi kontrollü bir şekilde dışarı verme, dudak trilleri. Dil ve Konuşma Alıştırmaları: Türkçe tekerlemeler, farklı dillerde tekerlemeler okunur.
Canlandırma	Rol Oynama ve Canlandırma: Öğrenciler farklı dillerde şarkı söyleyecekleri küçük gruplara ayrılır. Her grup bir dil seçer ve dilin fonetik özelliklerini araştırır. Performans Hazırlığı: Her grup kendi dilinde bir şarkı seçer ve anlamını, kültürel bağlamını analiz eder. Artikülasyon Çalışmaları: Seçtikleri dilin özel artikülasyon ve seslendirme tekniklerine odaklanarak pratik yaparlar.
Görüş ve Değerlendirme	Grup Tartışması: Dil ve konuşmanın ses eğitimi üzerindeki etkileri tartışılır. Bireysel Geri Bildirim: Öğrencilere etkinlik sırasında öğrendikleri ve deneyimledikleri hakkında geri bildirimde bulunabilecekleri formlar dağıtılır.
Sonuç ve Kapanış	Etkinlik lideri tartışmaları özetler ve dil ile konuşmanın ses eğitimi üzerindeki önemini bir kez daha vurgular. Öğrencilere etkinlik sırasında öğrendikleri bilgileri ve becerileri nasıl uygulayabilecekleri hakkında öneriler sunar. Etkinlik bir nefes ve rahatlama egzersiziyle sonlandırılır.

6. FONASYON

BAŞLIK	İÇERİK
Etkinliğin Adı	Fonasyon ve Sesin Gücü
Konu	Fonasyon ve doğru ses üretimi teknikleri
Grup	Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler.
Etkinlik Süresi	120 dakika
Mekan	Geniş boş bir sınıf veya stüdyo
Kullanılacak Araç ve Gereçler	Müzik çalar, çeşitli ritmik müzikler, çeşitli renklere ipler, küçük top, projeksiyon cihazı, kağıt ve kalem, ayna, kartlar.
Kullanılacak Teknikler	Isınma oyunları, doğaçlama, grup çalışması, geri bildirim ve tartışma, rol oynama, yarışma.
Kazanımlar	Fonasyon becerilerini geliştirir. Ses eğitimi ve eser seslendirme süreçlerinde güçlü ve kontrollü ses üretir. Ses ve konuşma organlarını etkin kullanır. Fonasyon sırasında doğru nefes tekniklerini öğrenir. Fonasyon sırasında doğru nefes tekniklerini uygular. Ayna karşısında ses çıkarma egzersizleri yaparak boğaz ve ağız hareketlerini fark eder. Doğaçlama senaryolarında fonasyon tekniklerini uygular. Hikayelerde fonasyona dikkat ederek canlandırma yapar. Nefes teknikleri ve gevşeme yöntemlerini fonasyon sırasında uygular. Fonasyon egzersizlerini uygulayarak sesin tınısını ve rezonansını artırır. Fonasyon egzersizlerini uygulayarak vokal becerilerini geliştirir.
Etkinliğe Giriş	Açılış konuşması ve amaçların belirtilmesi, fonasyonun önemi ve ses eğitimi ile ilişkisi hakkında bilgi verilmesi. Fonasyonun ses tellerinin titreşimi sonucu sesin oluşmasını sağlayan süreç olduğu açıklanır.
Hazırlık ve Isınma	Nefes kontrolü ve diyafram egzersizleri, ses ısınma egzersizleri, ayna karşısında fonasyon çalışmaları.

Canlandırma	Temel fonasyon egzersizleri, ses kontrolü çalışmaları, rezonans çalışmaları, grup canlandırmaları, doğaçlama konuları, hikaye yaratımı ve sesli hikaye anlatımı.
Görüş ve Değerlendirme	Performans değerlendirmesi, öz değerlendirme, öğretmen geri bildirim.
Sonuç ve Kapanış	Kapanış konuşması ve sonuçların özetlenmesi, öğrencilerin fonasyon ve ses eğitiminde ne kadar ilerleme kaydettiklerine yönelik yorumlar yapılabilir.

7. REZONANS

BAŞLIK	İÇERİK
Etkinliğin Adı	Rezonansla Sesin Gücünü Keşfet!
Konu	Ses eğitiminde rezonansın önemi ve kullanımı
Grup	Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerinde ses eğitimi dersi alan öğrenciler.
Etkinlik Süresi	120 dakika
Mekan	Üniversite dersliği (büyük) veya yaratıcı drama etkinliği için geniş bir sahne.
Kullanılacak Araç ve Gereçler	Büyük boy aynalar, ses kayıt cihazları, yumuşak top, kağıt ve kalem, projeksiyon cihazı, hoparlör ve mikrofon, müzik çalma listesi
Kullanılacak Teknikler	Rol yapma, doğaçlama, grup çalışması, geri bildirim, ses kayıt ve analizi, yarışma, oyun.
Kazanımlar	Rezonans kavramını tanımlar. Rezonansın ses kalitesi üzerindeki etkilerini fark eder. Farklı rezonans bölgelerinin farkına vararak (kafa, göğüs, burun vb.) sesini daha etkili ve sağlıklı bir şekilde kullanır. Rezonansın eser seslendirmedeki önemini kavrayarak sesini bilinçli bir şekilde yönetir. Rezonans sırasında yüz hareketlerini izler. Rezonans sırasında sesin tınladığı bölgeleri (kafa, göğüs, burun vb.) hisseder. Rezonans bölgelerini müzik eşliğinde uygular. Rol yapma ve doğaçlama teknikleri kullanarak rezonans uygulamaları yapar. Oyunlar yoluyla rezonans bölgelerini uygular. Grup çalışması yaparak rezonans bölgelerini kullanır. Ses kayıt ve analizi yaparak rezonans bölgelerindeki titreşimleri fark eder.
Etkinliğe Giriş	Kısa giriş sunumu ile rezonansın önemi, rezonans bölgeleri ve rezonansın ses kalitesine etkisi anlatılır.
Hazırlık ve Isınma	Isınma egzersizleri (hmmm ve mmmm sesleri, çember oluşturma, yumuşak top oyunu).

Canlandırma	Üç istasyon (kafa, göğüs, burun rezonansı) ile rezonans farkındalığı çalışmaları; rezonans yarışması, doğaçlama ve rol yapma, rezonans oyunları, rezonansı şarkıda bilinçli kullanma çalışmaları.
Görüş ve Değerlendirme	Öğrencilerden geri bildirim alınması, deneyimlerin paylaşılması ve etkinliğin değerlendirilmesi.
Sonuç ve Kapanış	Eğitmenin kısa özet yapması ve öğrencilere rezonans tekniklerini kullanmaya devam etmeleri gerektiğini hatırlatması; tüm öğrenciler birlikte bir şarkı söyleyerek etkinliği sonlandırır.

8. REJİSTİR

BAŞLIK	İÇERİK
Etkinliğin Adı	Rejistir Geçişleri: Rejistirin Yolculuğu
Konu	Rejistir – Rejistir Geçişleri
Grup	Ses Eğitimi Öğrencileri (Üniversite Seviyesi)
Etkinlik Süresi	90 dakika
Mekan	Sahne veya büyük bir sınıf
Kullanılacak Araç ve Gereçler	Piyano veya klavye, ses kayıt cihazı, tahta ve tahta kalemleri, not defterleri ve kalemler, su şişeleri.
Kullanılacak Teknikler	Grup çalışması, doğaçlama, rol yapma, ses analizi, dans ve ritim çalışmaları, hayal gücü egzersizleri
Kazanımlar	Rejistir geçişlerini tanımlar. Göğüs sesi, baş sesi ve maske sesi rejistirlerini tanımlar. Rejistir geçişlerini fark eder. Rejistir geçişlerini uygular. Ses sağlığını korumak açısından rejistir geçişlerini kullanır. Eser seslendirirken rejistir geçişlerini kolayca yapar. Rejistirlerin ses eğitimi açısından önemini kavrar. Duygusal tepkileri farklı rejistirlerde ifade eder. Rejistir geçişleri ve hayal gücünü kullanarak yaratıcı hikayeler oluşturur ve canlandırır. Etkinlik boyunca öğrendiklerini ve hissettiklerini paylaşır.
Etkinliğe Giriş	Eğitmen etkinliğin amacı ve içeriği hakkında kısa bir açıklama yapar. Rejistirlerin ses eğitimi açısından önemini vurgular ve öğrencilerin bu etkinlikten neler kazanacaklarını açıklar.
Hazırlık ve Isınma	Nefes egzersizleri. Humming (Mırıldanma), Glissando vb.
Canlandırma	Rejistir tanımlama ve farkındalık, Rejistir geçiş oyunu, Doğaçlama ve rol yapma: Öğrenciler rastgele seçtikleri duyguları (örneğin sevinç, üzüntü, öfke) farklı rejistirlerde ifade ederler. Ses ve hareket: hareketler ve dans adımları eklemeleri istenir.

Görüş ve Değerlendirme	Etkinliğin sonunda öğrenciler etkinlik boyunca öğrendiklerini ve hissettiklerini paylaşırlar. Eğitimci öğrencilerin rejistir geçişleri konusunda ne kadar ilerleme kaydettiklerini değerlendirir ve geri bildirimde bulunur.
Sonuç ve Kapanış	Eğitimci etkinliği özetler ve öğrencilerin rejistir geçişlerinde kazandıkları becerileri ses eğitimlerinde nasıl uygulayabileceklerini açıklar. Etkinlik öğrencilerin ses sağlıklarını koruma ve geliştirme konusunda motive edilmeleriyle sona erer.

9.A. SÖYLEME TEKNİKLERİ: LEGATO, STACCATO, PORTAMENTO, MARCATO

BAŞLIK	İÇERİK
Etkinliğin Adı	Şarkı Söyleme Teknikleriyle Yaratıcı Drama
Konu	Ses eğitiminde legato, staccato, portamento, marcato
Grup	Ses eğitimi öğrencileri (10-25 kişi)
Etkinlik Süresi	120 dakika
Mekan	Drama sınıfı, müzik sınıfı veya sahne
Kullanılacak Araç ve Gereçler	Piyano, notalar, metronom, kostümler ve aksesuarlar
Kullanılacak Teknikler	<ul style="list-style-type: none"> • Rol Yapma • Doğaçlama • Grup Çalışması • Müzik ve Ritim Çalışmaları
Kazanımlar	Legato tekniği ile kesintisiz, akıcı bir şekilde eser seslendirir. Staccato tekniği ile kesik, net sesler çıkarır. Portamento ile iki nota arasında yumuşak geçiş yapar. Marcato ile belirgin ve vurgulu sesler çıkarır. Legato, staccato, portamento, marcato tekniklerini kullanarak eser seslendirir. Legato, staccato, portamento, marcato teknikleri ile kostüm ve aksesuarlar kullanarak rol yapma ve canlandırma etkinliklerine katılır. Legato tekniğini metaforlaştırır. Staccato tekniğini metaforlaştırır. Portamento tekniğini metaforlaştırır. Marcato tekniğini metaforlaştırır.
Etkinliğe Giriş	Etkinlik, ses eğitimi dersine yönelik konu başlıklarının kısa tanıtımı ve yaratıcı drama ile şarkı söyleme tekniklerinin nasıl öğretileceğinin anlatılması ile başlar.
Hazırlık ve Isınma	Piyano eşliğinde ses açma egzersizleri, 5 sesli gam çalışmaları (Legato ve Staccato için), grup halinde nefes egzersizleri, metronom eşliğinde ritim tutma ve ritmik konuşma egzersizleri.
Canlandırma	Legato ile öykü anlatma, Staccato ve balon patlatma oyunu, Portamento ile duygu aktarımı, Marcato ile karakter canlandırma.

Görüş ve Değerlendirme	Öğrenciler etkinlik boyunca öğrendikleri teknikleri tartışır ve birbirlerine geri bildirimde bulunurlar. Öğrenciler, hangi tekniklerde kendilerini geliştirdiklerini ve hangi alanlarda daha fazla çalışmaları gerektiğini belirtirler. Eğitimci bireysel geri bildirim sağlar.
Sonuç ve Kapanış	Öğrencilerin performanslarından memnun olduğu ve bu teknikleri diğer şarkılarında da uygulamaları gerektiği vurgulanır. Kapanış şarkısı söylenir ve etkinlik sonlandırılır.

9.B. SÜSLEME TEKNİKLERİ: GLISSANDO, TRİL, MORDAN, VİBRATO, GRUPETTO ETKİNLİĞİ

BAŞLIK	İÇERİK
Etkinliğin Adı	Süsleme Teknikleriyle Renklen!
Konu	Ses eğitiminde Süsleme Teknikleri: Glissando, Tril, Mordan, Vibrato, Grupetto
Grup	Üniversite düzeyinde ses eğitimi ile ilgili eğitim alan öğrenciler
Etkinlik Süresi	90 dakika
Mekan	Müzik sınıfı, drama sınıfı veya geniş bir prova odası
Kullanılacak Araç ve Gereçler	Piyano, yaka mikrofonları, ses kayıt cihazı, not kağıtları ve kalemler, projeksiyon cihazı ve ekran
Kullanılacak Teknikler	Dramatizasyon, taklit ve rol yapma, grup çalışmaları ve yarışmalar, doğaçlama, geri bildirim ve değerlendirme
Kazanımlar	<p>Süsleme tekniklerinden; glissando, tril, mordan, vibrato ve grupettoyu açıklar. Süsleme tekniklerinden; glissando, tril, mordan, vibrato ve grupettoyu fark eder. Süsleme tekniklerinden; glissando, tril, mordan, vibrato ve grupettoyu uygular. Bu süsleme tekniklerini eser seslendirmede kullanır. Eser üzerinde süsleme tekniklerini kullanarak yaratıcı düşünme ve özgüveni geliştirir. Süsleme tekniklerini konuşarak ifade eder. Süsleme tekniklerini içeren eserleri canlandırır. Glissando tekniğini kullanarak kısa melodiler oluşturur. Tril ekleyerek basit sorular sorar ve cevaplar. Mordan kullanarak doğaçlama yapar ve diğer gruplarla paylaşarak geri bildirim alır. Grupetto kullanarak yaratıcı doğaçlamalar yapar ve grup içinde paylaşır. Doğaçlama ve taklit yoluyla süsleme tekniklerini daha iyi anlar ve kullanır. Grup çalışmaları ve yarışmalar yoluyla süsleme tekniklerini pekiştirir. Kendi performanslarını değerlendirir ve gelişim alanlarını belirler.</p>

Etkinliğe Giriş	Eğitmenin öğrencilere süsleme tekniklerinin tarihi ve müzikal önemi hakkında bilgi vermesi; her bir tekniğin kısa tanımları ve örneklerinin projeksiyonla gösterilmesi; öğrencilerin teknikler hakkındaki bilgilerini ölçmek için sorular sorulması
Hazırlık ve Isınma	Nefes egzersizleri ve temel ses ısınma teknikleri; her tekniğin kısa süreli uygulamalı örneklerle tanıtılması; piyano eşliğinde kısa glissando vb. alıştırmaları
Canlandırma	Belirli süsleme tekniklerini içeren kısa şarkı veya şarkı parçalarını dramatize ederek canlandırma; her teknik için ayrı etkinlikler (Glissando, Tril, Mordan, Vibrato, Grupetto)
Görüş ve Değerlendirme	Öğrenciler kendi ve arkadaşlarının performanslarını değerlendirir; ses kayıt cihazıyla kaydedilen performanslar dinlenir ve geri bildirim verilir; teknik becerilerin geliştirilme yolları tartışılır
Sonuç ve Kapanış	Eğitmenin süsleme tekniklerinin şarkı söylemedeki önemini vurgulayan konuşması; öğrencilerin etkinlikten öğrendiklerini özetlemesi ve performanslarını değerlendirmesi; sonraki derslerde tekniklerin nasıl daha ileriye taşınacağı hakkında bilgi verilmesi

9.C. GÜRLÜK TERİMLERİ: FORTE, PİYANO, MEZZOFORTE, CRESCENDO, DECRESCENDO

BAŞLIK	İÇERİK
Etkinliğin Adı	Gürlük Terimlerinin Seyahat Hikayeleri
Konu	forte, piano, mezzoforte, crescendo, decrescendo terimleri
Grup	Üniversitelerin müzikle ilgili bölümlerindeki öğrenciler.
Etkinlik Süresi	90 dakika
Mekan	Büyük bir sınıf veya stüdyo
Kullanılacak Araç ve Gereçler	Müzik aletleri (piyano, gitar, davul), beyaz tahta ve tahta kalemleri, projeksiyon cihazı, ses kayıt cihazı
Kullanılacak Teknikler	Yaratıcı drama ile rol yapma, doğaçlama, grup çalışması, müzikal performans.
Kazanımlar	Forte, Piyano, Mezzoforte, Crescendo ve Decrescendo terimlerinin anlamlarını ve kullanımlarını açıklar. Bu terimleri eser üzerinde kullanarak müzikal ifadeyi geliştirir. Müzikal doğaçlama becerilerini geliştirir. Terimleri rol yapma ve canlandırma yoluyla uygular. Gürlük terimlerini kullanarak ses kontrolü ve ifadesini geliştirir. Müzikal performanslarda yaratıcı düşünme ve ifade becerilerini geliştirir.
Etkinliğe Giriş	Öğretmen gürlük terimlerinin müzikteki önemini ve nasıl kullanıldığını açıklayarak etkinliğe başlar. Öğrencilere terimlerin tanımlarını içeren kısa bir bilgi notu dağıtılır. Projeksiyon cihazıyla terimlerin kullanıldığı kısa müzik videoları gösterilir.

Hazırlık ve Isınma	Öğrenciler çember halinde oturur ve her biri bir terimi yüksek sesle söyleyerek ve vücut hareketiyle ifade ederek sırasıyla tanıtır. Örneğin, "Forte" denildiğinde ellerini geniş açarak ve yüksek sesle söyleyerek canlandırır. Terimleri kullanarak kısa ses egzersizleri yapılır.
Canlandırma	Farklı terimler için canlandırma aktiviteleri: 1. Forte: Güçlü liderler. 2. Piano: Sessiz keşif. 3. Mezzoforte: Koçun talimatları. 4. Crescendo: Artan heyecan. 5. Decrescendo: Azalan tartışma. 6. Öğrenciler "Fikrimin İnce Gülü" şarkısını kullanarak terimleri uygularlar.
Görüş ve Değerlendirme	Her grup canlandırmalarını ve eser üzerindeki çalışmasını tamamladıktan sonra diğer gruplardan geri bildirim alır. Öğretmen her grubun performansını değerlendirir ve terimlerin doğru kullanımı hakkında yorumlar yapar. Öğrenciler ses kayıt cihazıyla kaydedilen performanslarını dinleyerek kendi performanslarını değerlendirir.
Sonuç ve Kapanış	Etkinliğin sonunda öğretmen gürlük terimlerinin müzikal performanslardaki önemini tekrar vurgular ve öğrencilerin bu terimleri kullanarak daha etkili ve ifade dolu performanslar sergileyebileceğini açıklar. Öğrencilerden etkinlik hakkında geri bildirim alınır ve bir sonraki derste hangi konuların ele alınacağı hakkında kısa bir bilgilendirme yapılır. Etkinlik, öğrencilerin birlikte şarkı söyleyerek tüm terimleri kullanacakları kısa bir performansla sona erer.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	AYŞE TÜRKMEN AKKAŞ
Yabancı Dili	İngilizce
Orcid Numarası	0000-0002-2080-0764
Ulusal Tez Merkezi Referans Numarası	<u>10480116</u>
Lise	Ordu Anadolu Meslek ve Meslek Lisesi
Lisans	Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Bölümü
Yüksek Lisans	Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Ana Sanat Dalı
Mesleki Deneyim	<p>Ordu Belediyesi Karadeniz Tiyatrosu: Oyuncu (2008-2010)</p> <p>Halk Eğitim Merkezi: Uygulamalı Tiyatro Eğitimliği (2014)</p> <p>Halk Eğitim Merkezi: / El Sanatları Usta Öğreticisi</p> <p>Ordu Büyükşehir Belediyesi Karadeniz Tiyatrosu: Oyuncu (2015-2016)</p> <p>İlköğretim Okulu: Uygulamalı Tiyatro ve Yaratıcı Drama Eğitimliği (2014-2019)</p> <p>Ordu Seçkin Bilim Koleji Tiyatro Eğitimliği (2019-2020)</p> <p>Bahçeşehir Koleji (Fatsa Kampüsü) Yaratıcı Drama ve Müzik Eğitimliği (2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı)</p> <p>Ordu Büyükşehir Belediyesi Karadeniz Tiyatrosu: Oyuncu / Müzik Tasarım / Şan Eğitmeni (2022-2023 sezonu)</p> <p>Ordu Büyükşehir Belediyesi Karadeniz Tiyatrosu: Tiyatro Oyuncusu / Müzik Tasarım / Şan Eğitmeni (2023--) devam ediyor.</p>

Akademik Çalışmalar	1. ODÜ SOSYAL BİLİMLER LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU / 17 Mayıs 2022, 15, Alto Blok Flütün Tarihsel Süreç İçinde Değerlendirilmesi - The Evaluation of the Alto Block Flute in the Historical Process
---------------------	---

